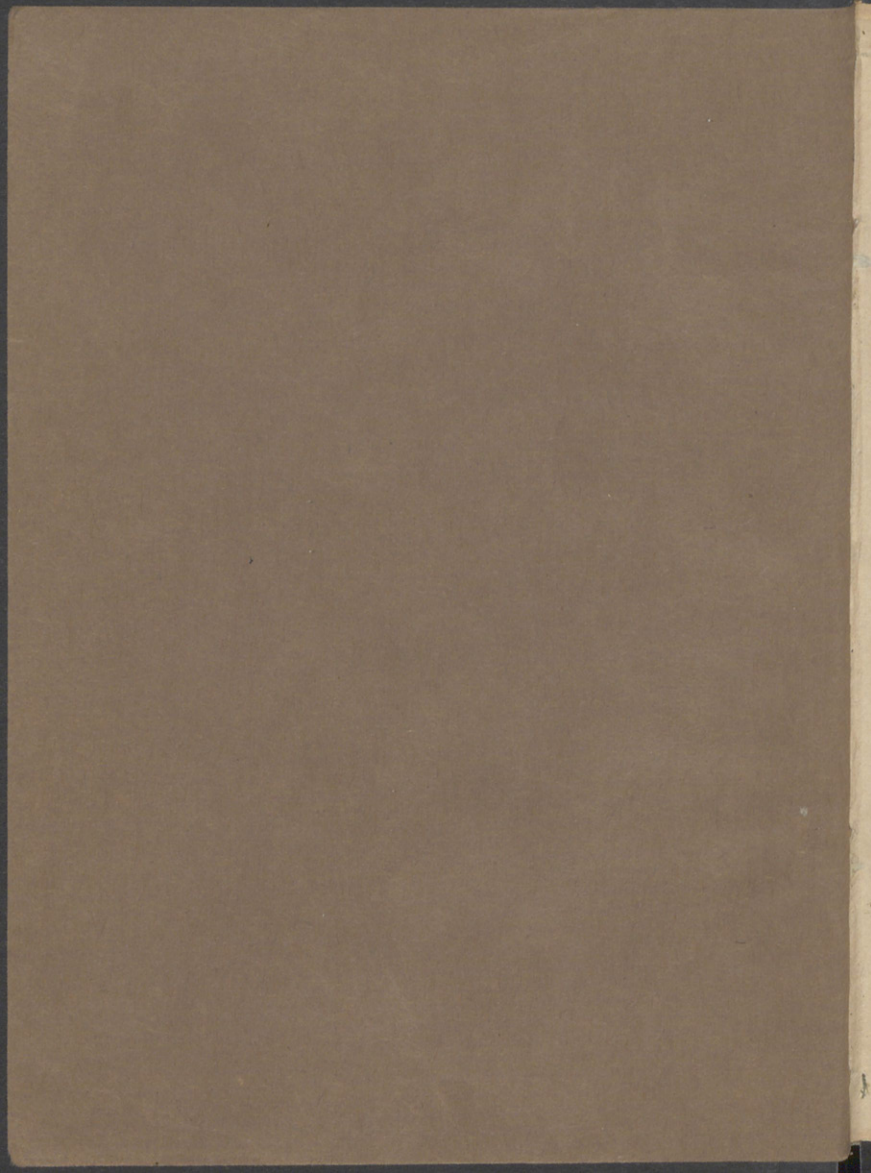

PETŐFI

VIKAR BÉLA
AJÁNDÉKA

973

PETÖFI SÁNDOR
ÖSSZES
KÖLTEMÉNYEI.
1842 — 1846.

II.

PÉTEFI SZÁNDOR

ÖSSZES KÖLTŐMÉNYEI

1840 1841

Szabadság, szerelem
E kettő kell nekem.
Szerelmemért föláldozom
Az életet,
Szabadságért föláldozom
Szerelmemet.

1840 1841

1840 1841

1840 1841

1840 1841

Vinár

PETŐFI SÁNDOR

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI

1842 — 1846.

II. kötet: 1845 — 1846.

Második kiadás.

P E S T.

EMICH GUSZTÁV SAJÁTJA.

1848.

100034

TISZTELET ÉS SZERETET

JELÉÜL

VÖRÖSMARTYNAK

AJÁNLVÁ

A SZERZŐ ÁLTAL.

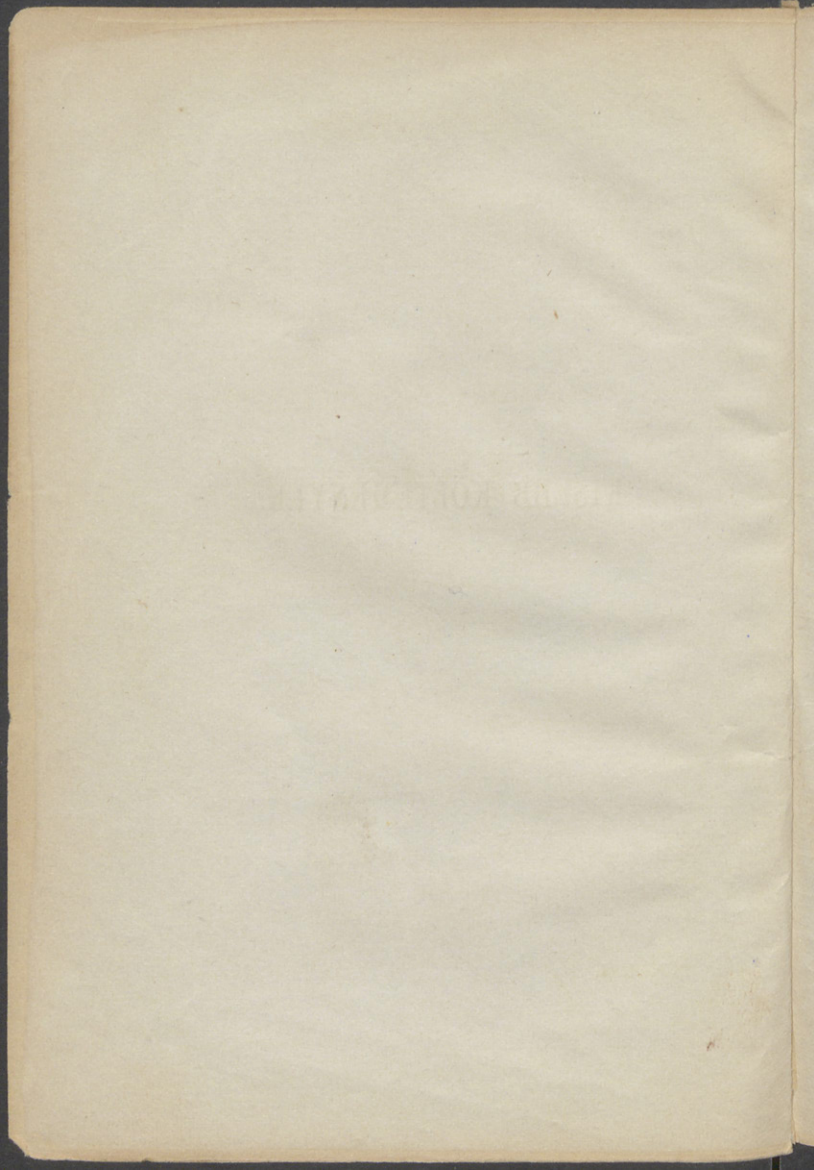
ИЗДАНИЕ ПЕРВОЕ

МОСКВА 1917

ГОРОДА И СЕЛЕНИЯ

ИЗДАНИЕ ПЕРВОЕ

KISEBB KÖLTEMÉNYEK.

1845.

Két testvér.

Van én nekem egy kedves czimborám,
Talpig derék, becsületes fiú,
Midőn szomoruságnak szele fú ;
Vidámság köpenyét akasztja rám.

Ha nemzetem sorsára gondolok,
S szívem szorítja fojtó sejtelem :
Az én kedves pajtásom ott terem,
És szól, hogy ez nem férfias dolog ;

Azt mondja, hogy csak várjak egy kicsit,
Hogy majd idővel másformán leszen,
Az ég kegyébe ismét fölveszen,
És, minket árva népet, megsegít.

Ha szerelem bűjában epedek,
És a lemondás már-már föbe ver,
Az én kedves pajtásom nem hever,
Hanem jön és szól: ne legyek gyerek.

Azt mondja, hogy ne hagyjam magamat;
Ámbátor az most rám nem is figyel,
Ki szerelmem tőkét vette fel,
Majd megkerül még tőke és kamat.

S ha eszmetársulatnál fogva itt
Eszembe jut borzasztó pénzügyem:
Biztat, hogy a szerencse, elhigyem,
Számomra is megnyitja markait;

Azt mondja, hogy még megjön az idő,
Hol fületlen szobában nem lakom,
Ha szük udvarra nyíló ablakom
Tábláin a tél dérvírága nő. —

Az én kedves pajtásom így beszél
Kimondhatatlan barátságosan,
S lelkemnek olly széles jó kedve van
Bút, bajt felejtető meséinél.

E jó fiúnak egy rossz bátyja van,
Igen komor, goromba férfi ő ;
Ez a rossz bátya mindig közbejő,
És fölpofozza öccsét csúfosan.

S tőlem kegyetlenül elkergeti.
Levert kedélylyel ballag tőlem el,
De újra jő, vigasztal és ölel
A jó fiú, ha szerit ejtheti.

Tudjátok tán, s fölösleges a szó :
Illy jó barátomúl kit bírok én ? . . . .
Vigasztaló pajtásom a remény ,
S komor, goromba bátyja a való.

(Pest.)

Apám mestersége s az enyém.

Mindig bíztattál, jó apám :
Kövessem mesterségedet,
Mondtad, hogy mészáros legyek . . . .
Fiad azonban író lett.

Te a taglóval ökröt ütsz,
Tollammal én embert ütök — —
Egyébíránt az egyre megy,
Különböző csak a nevök.

(Pest.)

Hull a levél a virágról . . . .

Hull a levél a virágról,
Elválok én a babámtól.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád kedves
Galambocskám !

Sárgul a hold az ég alján,
Mind a kettőnk olly halovány.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád, kedves
Galambocskám !

Harmat hull a száraz ágra,
Könnyek hullanak orcánkra.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád, kedves
Galambocskám !

Lesz még virág a rózsafán,
Egymást még mi is látjuk tán.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád kedves
Galambocskám !

(Pest.)

Elmondom mit eddig . . . .

Elmondom, mit eddig
Rejtve tartogattam,
Mint gyöngyét a tenger
Legmélyebb habokban.
Halld meg, drága gyöngyöm,
Szép, szelíd galambom!
A mit érezék és
Szenvedék, elmondom.

Éreztem szerelmet,
S szenvedtem miatta,
És nagy volt szerelmem,
Nagy szívem bánatja.
Bánatom s szerelmem,
Ez ikertestvérek,
Engemet gyötörni
Általad levének.

Szigorú körülmény
Ajkamat lezárta,
Hogy ne jöjön titkom
Senkinek tudtára.
Oh, minő teher volt
Azt eddig viselnem!
Hányszor volt alatta
Roskadóban lelkem!

Mint a napfény elvesz
Felhők fátyolában,
Képedet szivemben
Eltemetni vágytam.
Könnyü szél pusztítást
Tészen a felhőben,
S felsüt a nap akkor
Annál égetőbben.

Sőt hazudtam többször
Másokért szerelmet;
E hazugság által
Csak nagyobb kínom lett. —

S most tudsz mindent a mit
Éreztem, szenvedtem ;
Fogsz-e vigasztalni
Nyájás feleletben ?

Szólj, üdvességemnek
Meváltó keresztje !
Nem nyilik meg ajkad ?
Semmit sem felelsz-e ? — —
Oh, mikép felelnél,
Hiszen néma nyelvvel . . . .
Kiterítve . . . . holtan . . . .
Koporsóban fekszel !

(Pest.)

Mit nem tettem volna érted . . . .

Mit nem tettem volna érted,
Szép kis szöke gyermekem !

De szerelmem bemutatni
Megtiltotta végzetem.

Az egész, mit életemben
Érted tennem lehetett,
Annyi, hogy a koporsóba
Én tevém be tetemed.

(Pest.)

Hová levél? . . . .

Hová levél? te szebb reményeimnek
Korán kiégett hajnalcsillaga!
Keresni foglak; — hasztalan kereslek?
Vagy még meglátjuk egymást valaha?

Ha majd az éjnek hallgatag felében
Halvány sugárt a hold a földre vet:
A temetőnek küszöbét átlépem,
S fejem lehajtom sírhalmad felett.

Fölebredendsz-e ekkor álmaidból,
És elhagyod mély, hűvös nyoszolyád?
Hogy meghallgasd, a mit majd ajakam szól:
A szerelemnek epedő szavát.

Fölebredendsz-e ekkor álmaidból,
És elhagyod mély hűvös nyoszolyád?
Hogy letöröljed lankadt pilláimról
Az érted omló könnyek záporát.

Fölebredendsz-e ekkor álmaidból
És elhagyod mély hűvös nyoszolyád?
Hogy szellemed majd égő csókjaimtól
S keblem tüzétől melegüljön át.

Vagy holtjokat a sirok ki nem adják
S csak a mennyben találkozol velem? . . .
Vagy többé sem az éj sem a mennyország
Meg nem mutat már tégedet nekem?!

(Pest.)

Zárjátok be már azt a koporsót.

Zárjátok be már azt a koporsót,
És vigyétek ki a temetőbe,
Hisz elég rég nézem már, hogy bennem
Megmaradjon mindörökre képe.
Vagy hogy szívem, lelkem összetépje!

(Pest.)

Jaj, be bús ez a harangszó!

Jaj, be bús ez a harangszó!
Neked harangoznak,
Kedves, hervadt rózsaszála
Tizenöt tavasznak!

A templomnál van koporsód,
Koporsód van itten!
Hova veled völegényként
Egykor jöni hittem.

Védangyala kedvesemnek
Odafönn a mennyben!
Szánj, és vedd el eszemet, vagy
Vígasztalj meg engem.

Vagy talán te is meghaltál?
Tán megölt a bánat?
Hogy hervadni hagytad ezt a
Legszebb rózsaszálat.

(Pest.)

Ha ébren meg nem látogatsz . . . .

Ha ébren meg nem látogatsz,
Jöj hozzám álmaimban,
Jöj hozzám, meghalt életem!
Sok mondani valóm van.

Hisz egymással mi ekkorig
Olly keveset beszéltünk ;
Csak egy két gyorsan illanó
Tekintet volt beszédünk.

Tudod, ha hozzátok menék,
Te mindig úgy futottál ;
De más szobából titkosan
Rám gyakran pillantottál.

S öröm volt, látnom téged ott
Félig nyílt ajtó mellett,
Mikéntha láttam volna az
Egészen megnyílt mennyet.

Ha távozám : az ablakból
Tekintettél utánam ;
Vélted, hogy észre nem veszem ?
Oh, én mindent jól láttam.

De láttam temetésed is . . . .
Csak ezt ne láttam volna !
Az a gödör, melly sírod lett,
Az lett szívemnek pokla.

Egyszerre lelkemet ezer
 Mennykő csapása érte . . . .
 Ekkor hullott alá a föld
 Koporsód födelére.

Ott vagy te most, szent angyalom!
 Eljössz-e hozzám vajjon?
 Mindenkor tárva lesz karom,
 Ha jössz, hogy átkaroljon.

Csak érintsen lehellete
 Közeglő szellemednek:
 A mennybe föl, vagy sírba le,
 Mindenhová követlek!

(Pest.)

Te voltál egyetlen virágom . . . .

Te voltál egyetlen virágom:
 Hervadt vagy: puszta életem.
 Te voltál fényes napvilágom;
 Lementél: éj van körülöm.

Te voltál képzeményim szárnya ;
 Megtörve vagy : nem szállhatok.
 Te voltál vérem forrósága ;
 Meghültél : oh, majd megfagyok.

(Pest.)

Amott fönn egy csillag ragyog . . . .

Amott fönn egy csillag ragyog
 A tiszta ég legtetején ;
 De olly gyönyörűen ragyog !
 Egy csillagon sincs annyi fény.

És bennem így szól valami :
 „Nézd, nézd, Etelkéd e sugár !
 Hagyd itt a földi életet,
 Menj föl hozzá, ő téged vár.“

Fölmennék édesörömet,
 De vágyam hasztalan hevit,

Mert, a mi fölsegítene,
Eltörve lajtorjám, a hit.

(Pest.)

Én vagyok itt . . . .

Én vagyok itt, emésztő gyönyöröm!
Én, sírhalmodnak hü zarándoka;
Kérdezni jöttem, hogy mit álmodál
A föld alatt az első éjszaka?

Oh én nagyon borzasztót álmodám:
A földet a nap üzé, kergeté,
Kétségbeesve vágatott a föld
A mélybe le s a csillagok fölé;

Utána a nap fáradatlanúl . . . .
A végtelent keresztünyargalák,
És végre elkezdett rohanni az
Egész rendvesztett, megbomlott világ.

És e zavarban egyre kergeté,
A földet a nap, s vad haragja közt,
Hogy kergeté hiába, megragadt
Szilaj kezével egy nagy üstököst,

S rá dobta . . . . épen szívemen talált.
Képzeltetű, mint fájt e seb nekem ;
De úgy még sem fájt, mint az, a mit vert
Bennem halálod, legszebb örömem !

(Pest.)

Nem háboritom-e nyugalmad . . . .

Nem háboritom-e nyugalmad,
Elásott kincse életemnek !
Ha szívem árva gyermekével,
A halavány arczu szenvedéssel
Hozzád gyakorta kijövendek ?

Nem fog zajt ütni érkezésem,
 Sírhalmod mellé halkan lépek :
 Csak csókomat teszem fejfádra,
 — Azt is lemossa könnyem árja, —
 És ekkor ismét haza térek.

(Pest.)

Természet! még te is gúnyolódol?

Természet! még te is gúnyolódol? . . . .
 A mióta őt eltemetők :
 Tél havának kellő közepette
 Ollyan tavasziak az idők.

Semmi jég a síma Dunavízen,
 Semmi hó a Szentgellérthegyen . . . . .
 Csak hogy testem és lelkem szemében
 Mentül sértőbb ellentét legyen,

Mért nem keltek böszült háborúra?
 Mit alusztok? lusta elemek!

Éjszak vésze, te prédát üző sas,
Szárnyaid mért nem süvitenek ?

Mért nem hajtod a felhőt az égen ?
Mint vadász a sebzett madarat ;
Hadd hullatná szét hópillangóit,
Mint ama madár a tollakat,

Ezt szeretném, kedvem ebben telnék,
Ugy láthatni a természetet,
Mint szívem van, melly szép Persiából
Vad Szibériává vetkezett. —

Oh de hátha e meleg verőfény
A természetnek nem gúnyja ? nem !
Söt részvéte ; csak azért nincsen tél,
Hogy ne fázzék ott kinn kedvesem.

(Pest.)

Miért tekintesz be szobámba ?

Miért tekintesz be szobámba ?
Kíváncsi hold !
Nem úgy foly már itt a világ, mint
Hajdanta folyt.

Egykor ha pillantásod hozzám
Betévedett :
Látád a szívben meg nem férő
Lángéletet.

Bú, kedv között élet-halálra
Látál csatát,
De győzedelmeskedni a bút
Nem láthatád.

Ez akkor volt, — ha megtekinted
Most arczomat,
Azt vélheted : tükörben látod
Tenmagadat.

Hideg vagyok és szóttalan, mint,
— A honnan jő
E hidegségem, szóttlanságom, —
A temető.

(Pest.)

Láttam két hosszú nap . . . .

Láttam két hosszú nap
Hideg tetemidet,
A szóttan ajakat,
A becsukott szemet ;

Csókkoltam homlokod
Letarlott édenét,
— Ez első csókom volt,
S te ezt sem érezéd ! —

Csókoltam, romba dőlt
Oltárom, homlokod ;
És e csókban hideg
Lelkem reá fagyott ;

Csókoltam szemfedőd,
E dönthetlen határt,
Min túl nem léphetek,
Melly mennyemből kizárt.

Láttam koporsódnál
A fáklyák lángjait,
És a gyászszekeket,
Melly temetőbe vitt ;

Ott voltam magam is,
Hallám, a mint a hant
Az ásók élről
Tompán reád zuhant . . . .

Mindent, mindent tudok !
És még sem hihetem ;
Mindez nem álom-e ?
Kétkedve kérdezem.

És hozzátok megyek,
S tekintek szerteszét :
Nem látom-e szemed
Tündökletes egét ?

Nem látom, mindenütt
Hiába keresem,
És haza térek, és
Sírok keservesen.

(Pest.)

Hol vagy te, régi kedvem ?

Hol vagy te, régi kedvem ?
Te pajkos, vad fiú !
Fölválta lánytestvéred,
A szótlán, méla bú.

Játékszered volt szívem,
Hová nem hordozád !

Nyilként rohanva vitted
A nagy világon át,

Mig végre megbotlottál
Egy sírhalom fölött,
S estedben a játékszer,
Szivem, kettétörött.

(Pest.)

Le az égről hull a csillag ....

Le az égről hull a csillag ;
Szemeimből könnyek hullnak.

Nem tudom, mért hull a csillag ?
Könnyeim halottért hullnak.

Csak hull ; csak hull könny és csillag ;
Egyre hullnak, még sem fogynak.

(Pest.)

Mi volna különös azon . . . .

Mi volna különös azon,
 Ha néha elmosolyodom
 Vidám, tréfás beszéd felett?
 Felhős ég is mutat derüt . . . .
 Csak hogy midőn a nap kisüt,
 A felhő keble megreped.

(Pest.)

Ő, a kedves drága kis leány . . . .

Ő, a kedves drága kis leány,
 Ő s az élet lakták szívemet;
 Mint repkény a fákat, a remény
 Átszövé e tündérteremet.

Kis leánykám elment . . . . elvivék . . .
 Most alatt a mély házban lakik,

Mellynek egyszer elzárt ajtaja
Meg nem nyíl az itéletnapig.

S a leánynyal elment életem . . . .
Kikisérté . . . . odakinn maradt,
S elfoglalni régi lakhelyét
Nincsen benne semmi akarat.

Igy lett szívem csendes és üres,
Egy elpusztult ház, bús, laktalan ;
Rajt az árva repkény, a remény,
Leng sohajtásim fuvalmiban ;

S mert a földön ápolója nincs,
Feltörekszik, fel az ég felé, . . .
Oh, csak a rontó kételkedés
Sarját mindig el ne metszené ! —

S ki lesz új lakó szivemben, melly
Nem sokára végkép romban áll ?
Legfőlebb is egy vén remete,
És ez a remete a halál.

(Pest.)

Álltam sírhalma mellett . . . .

Álltam sírhalma mellett
Keresztbe font kezekkel . . . .
Mozdúlatlan szoborként . . . .
A dombra szögzött szemmel.

Áll a hajós a parton
S a tengeren tekint szét,
Melly koldussá tevé, melly
Elvette minden kincsét.

(Pest.)

Hazugság, a mit . . . .

Hazugság, a mit annyiszor halottam,
Hogy ölni képes a nagy fájdalom,
Különben már rég nem volnál magadban,
Veled fekünném, édes angyalom!

A fájdalom nem éles fejsze, mellynek
Csapásától az élet fája dől . . . .

A fájdalom féreg, melly lassan, lassan,
De nem fáradva, folyvást rág belől.

(Pest.)

Barátim, csak vigasztalással . . . .

Barátim, csak vigasztalással
Ne szomorítanátok engem !
A bú egyetlen kincs, a mellyet
A szerelemtől örököltem ;

S e kincset hívem őrzi szívem,
(Mert a sziv üresen nem állhat,
Kell, hogy legyen mindig lakója,
Akár öröm, akár búbánat ;)

E kincset el nem tékozolnám
A föld minden gyöngyöreért sem
Minden darabja dallá olvad
Lelkemnek titkos műhelyében.

S minden dal kö egy épülethez,
 Melly a felhőket érni fogja ;
 E büszke, fényes épület lesz
 Kedves halottam Pantheonja.

(Pest.)

Jöj, tavasz jöj! . . . .

„Jöj, tavasz, jöj!“ — gondolám az őszszel, —
 „Várlak, mert boldogsággal jösz el ;
 Kinn falun lesz ifju, szép galambom,
 És szabad lesz öt meglátogatnom ;
 S hogyha tőle száz mérföldre lennék,
 Száz mérföldről is hozzája mennék.
 Ha jön a nap hajnal-ölelésre,
 Ha megy a nap éj-fölébredésre,
 És a hold, a zultán, ha belépe
 Csillaglányos gazdag háremébe :
 Én galombom hü árnyéka lézsek,
 Követője minden lépésének,
 Mig szerelme, mint tavasz ! virágod
 Melegülő keblén kicsirázott,

És a míg ő e virágot szüzi
 Pirulással én szívemre tüzi ;
 S mért ne tüzné ? s lehetetlenség-e ?
 Hogy menyasszonycsók leend a vége.
 Jöj, tavasznak illatos füzére !
 Tegyelek föl jegyesem fejére.“ . . . .

* * *

Jöj, tavasznak illatos füzére !
 Tegyelek föl sírja keresztjére.

(Pest.)

Be szomorú az élet én nekem . . . .

Be szomorú az élet én nekem
 Mióta eltemették kedvesem !
 Csak úgy lézengek, mint az ősz virága,
 Melly minden szellő érkezésivel
 Egy-egy megszáradt szirmot hullat el,
 S melly csüggedt fővel kimulását várja.

A fájdalom gyakorta megrohan,
 Mint éhező vad, mérgesszilajan,

S éles körmét szívembe vágja mélyen.
Kiáltok a sors ellen átkokat,
A melly az embernek mennyet mutat,
Hanem megtiltja, hogy belé ne lépjen.

Legtöbbször csendes, néma bánatom ;
Élek ? nem élek ? szinte nem tudom.
Jön és megszólít egy két jó barátom ;
Beszédeikre ritkán felelek.
Örültem egykor, hogyha jöttenek,
Most, hogyha mennek, szívesebben látom.

Gyakran bolyongok föl s le czéltalan,
Bolyongok, míg — azt sem tudom, hogyan ? —
A drága kis lyány sírhalmához érek.
Édes reményt tart ottan engemet ;
Remélem, hogy majd szívem megreped . . . .
Mért csalnak mindig, mindig a remények !

(Pest.)

Panaszkodám hát? . . . .

Panaszkodám hát? elpanaszolám
Szivem baját, bűját az embereknek?
Miként, ha ujját megmetszé, a gyermek
Panaszkodik . . . . szégyen, szégyen reám;

S volt a panasz végtére is miért?
Hisz a keservét mutató kebelnek
Vagy szánalommal vagy gúnynyal fizetnek,
S egyik sem kell . . . . egyik mint másik sért.

Vagy elmondhattam szóval sorsomat?
Elmondhatám? mi az: midőn a lélek,
Sírhalma mellett porló kedvesének,
Egy kínba fúló életet sirat.

És én még is, még is panaszkodám
Kislelküen, gyáván az embereknek,
Miként, ha ujját megmetszé, a gyermek
Panaszkodik . . . . szégyen, szégyen reám!

De többé, többé nem panaszkodom,
 Bűvös szigetté fog változni keblem,
 Honnan ki nem fog út vezetni, mellyben
 Elátkozottan él a fájdalom.

(Pest.)

Hatalmas orvos az idő . . . .

Hatalmas orvos az idő ; előbb utóbb
 Minden sebet befog.
 Bármennyit szenvedek : ez orvos által majd
 Én is meggyógyulok.
 A bú, melly most sötét felhők villámtüze,
 Lesz nyájas hold sugára,
 Melly tündökölni száll szelíd emlékzetem
 Morajtalan tavára.

És fon talán a sors nem fáradó keze
 Egy rózsás kötelet,
 Melly összefüzi majd az életvágat és
 Fölépült szívemet.

Ekkor, gondolható, a könnyek és a szók
Mi keserűk lehetnek,
Mellyekkel a tört szív örökre búcsut mond
Remény- vagy élvezetnek.

Azért szeretném most, midőn hült kebelem
Vágy-, s kívánságtalan,
Azért szeretném most, ha elmennék oda,
A hol Etelke van.
Öleld fel, oh halál, kifáradt éltetem,
És tedd a temetőbe,
Mint keblén elszunyadt magzatját a szülő
Letészi bölcsejébe.

És hogyha meghalok, ohajtásom csak egy,
Barátim, töletek :
Hogy engem a mellé a kedves kis leány
Mellé temessetek.
Mik voltak álmaink, majd minden éjfelen
Elmondjuk ott egymásnak,
S egyszerre indulunk, ha ébresztő szava
Zeng a föltámadásnak.

(Pest.)

Játszik öreg földünk . . . .

Játszik öreg földünk
Fiatál sugarával a napnak ;
Pajkos enyelgés közt
Egymásnak csókokat adnak.

A Duna hullámin,
Bérczén, völgyén a vidéknek,
Tornyokon, ablakokon,
Mindenhol csókjaik égnek.

Olly jó kedvű a nap
Jöttén, jó kedvű lementén,
Mintha nem is látná
Sírhalmodat, édes Eteikém !

(Pest.)

Kéket mutatnak még . . . .

Kéket mutatnak még a távol erdő
Virító fáin a zöld levelek ?
Tajtékzik még a Duna, mint szilaj mén ?
Ha vakmerő harczosként rajt teremvén,
Kergetni kezdi őt a fergeteg.

Pirúl a szép menyaszony még, a hajnal ?
Ha vőlegényét várja, a napot ;
S harmatkönyűket sír még a bús özvegy,
Az éj ? midőn a csillagokhoz fölmegy,
És látja a sok árva magzatot.

Megmérhetetlen látköröm volt egykor,
Hanem most már nem látom ezeket :
Az a kis domb, melly kedvesem takarja,
Rám nézve kél átláthatlan magasra,
S elrejt előlem földet és eget.

(Pest.)

Ha életében . . . .

Ha életében nem szerettem volna
 A szöke fürtök kedves gyermekét :
 Övé leendett életem, szerelemem,
 Midőn halotti ágyon fekvék.

Mi szép, mi szép volt a halotti ágyon !
 Mint hajnalban ha fényes hattyu száll,
 Mint tiszta hó a téli rózsaszálon :
 Lengett fölötte a fehér halál.

(Pest.)

E szobában küzködött . . . .

E szobában küzködött az
 Élet és halál fölötte,
 Míg az élet
 Öt, a szépet,
 Öt, a kedvest, elvesztette.

E szobában siratám őt
Könnyeimnek tengerével;
— Szenvedésem
Avvagy létem
E tenger mért nem nyelé el! —

E szobában lesz lakásom;
Édes kín lesz laknom itten,
Itten laknom,
Őt láthatnom
Mindig éber emlékimben,

Egy kívánatom leszen, ha
E szobából el kell menni;
Az, hogy engem
Akkor innen
Szent Mihály lova vigyen ki.
(Pest.)

A hó, a holt föld téli szemfedője . . . .

A hó, a holt föld téli szemfedője,
Az éjen át
A temetőre
Leszállt.
Hideg sugára
Néz komoran
Le a halottak puszta országára.

Nem enged a hó a nagy temetőben,
Csak egyedül
Etelke sírja
Körül;
De itt
Sem a napfénytől,
Hanem szemem,
Síró szememnek szakadó könnyétől.

(Pest.)

Midőn nagyon bánt . . . .

Midőn nagyon bánt a vad fájdalom,
 A várost, a világot elhagyom,
 S oda megyek ki, hol az emberek
 Napestig mélyen alva fekszenek,
 De ha az óra éj felére jár,
 S felhők közt búsong sárga holdsugár :
 A szendergőknek álma megszakad,
 S elhagyják mély, sötét tanyájokat,
 S fehér ruhában járnak tétova,
 Mig hajnalt hirdet a kakas szava.
 Ide megyek, a temetőbe, én
 Fájdalmaimnak vészes éjjelén,
 S ha itten, drága sírhalmom felett
 Könyümnek forrása megered,
 És a könnyükhöz sóhajom vegyül :
 Fájdalmam lassacskán lecsendesül.

* * *

Akkor leszek ám még majd csendesen,
 Ha melléd fekszem, édes kedvesem !

(Pest.)

Tizenkettőt ütött az óra...

Tizenkettőt ütött az óra,
Fölebredék a harangszóra,
És ím sötét szobámban egy
Fehér alak
Föl- és lemegy....
Te vagy, te vagy, kit annyit vártalak,
Te vagy, boldogságom fájának
Idő előtt lehullt gyümölcse!
Jer, karjaim kitárva állnak,
S kész ajkam, kogy csókját ajkadra hintse,
Jer, elröpült kedves galambom!....
De szólt a lyányka halk, fájdalmas hangon:
„Megállj, megállj! előbb megkeresem
Elvesztett életem;
Lásd, élet nélkül ott a sírban
Fekünni olyan szomorú dolog:
Ott olly sötét és olly hideg van....
Én újra élni akarok;
Megkeresem
Elvesztett életem.

Nincs nálad?
Add vissza, kérlek, hogyha megtaláltad. —
Oh nincs az nálam,
Meg nem találtam,
Meg nem találtam drága életed!
De hogyha az enyém kell: íme vedd! . . . .
S átadni akarám
Tulajdon éltem,
De már a látomány
Eltűnt az éjben.

(Pest.)

Anyám, anyám . . . .

Anyám, anyám, oh
Legjobb s legboldogtalanabb anya!
Nincs hát reményed,
Mit a fösvény való beváltana?

Kiküldözéd, mint
Galambját Nőé, a reményeket;

De teljesülés
Zöld ágával még egy sem érkezett.

Végső reményed :
Ha majd halálod meg fog hűteni,
Fölmelegítnek
Még egyszer gyermeked hő könnyei.

Szegény anyám te !
Ez a vigasztalás sem jut neked ;
Elsírta könnyeit
Szerelmesének sírján gyermeked.

(Pest.)

Hiába várlak hát . . . .

Hiába várlak hát ezentúl ?
Még siratott szép gyermekem !
Meg nem jelensz többé nekem ?
Mint eddig gyakran megjelentél
Szobámban csendes éjeken.

Eljö az éj, eljö az éjfél ;
Mi haszna jö ? nem jö veled.
Nem látom lengő szellemed,
S reményem eltörött szárnyával
Födöm be bágyadt szememet.

Hová levél ? miért maradsz el ?
Örökre kedves szép leány !
Hervadt orczámmal ijeszt talán ?
Ne félj, ne félj hervadt orczámtól :
Érted levék olly halovány.

Oh jöj fel egyszer még sirodból,
Mindennél drágább árnyalak !
Csak hogy még egyszer lássalak ;
Aztán mondd, hogy terhedre van bűm,
S többé nem báborítalak.

(Pest.)

Függ már a lant . . . .

Függ már a lant megérintetlenül,
Melylyel keservemet elénekelttem,

Keservem, érted, a sír börtönének
Örök rabjává záratott szerelmem.

Ott függ a lant megérintetlenül,
S ha megpendül a méla nyúgalomban :
Az nem az összes hangszernek zenéje,
Egy-egy húr hangja csak, mely ketté pattan.

(Pest.)

Mi bűvösbájos hang ?

Mi bűvösbájos hang ?
Völgyben csendült meg ünnep-est harangja ?
Melly a buzgó falut
Imádkozásra szentegyházba vonja ;
Vagy lelkem álmiban
Cseng édesbús emléke a lyánykának ?
Ki szép és ifju volt
S kinek sírjára könnyeim folyának.

(Eperjes)

Messze vándoroltam . . . .

Messze vándoroltam, elhunyt édes lelkem,
De mindig, mindenütt, a hol jártam-keltem,
Bánatos emléked, mint egy sötét fátyol
Huzódott utánam sírodnak halmától.

Visszajöttem hozzád. Csókot nem adhattam
Nyájas idvezletül; mélyen vagy alattam.
Lehajtom fejemet árvafüz módjára,
Nem látgy kebeledre, de kemény fejfádra.

Játszanak ujjaim, nem szöke hajaddal,
Tán már hamvaiddból sarjadt fűszálakkal;
És hallok suttogást, nem kedves ajkadét,
Hallom suttogni csak a temető szelét.

Ekképen merengek sírod csendes halmán,
A lefolyt időre nyugodtan gondolván.
Nyugodt már kebelem. Fájdalmam szélvésze
Kitombolt, elzúgott, megszűnt, elenyésze.

Alvó tenger a mult. Halálod a köszirt,
 A mellyen reményim sajkája kettétört,
 Ez a durva köszirt most már olyan szépen
 Áll a látkör végén a kék messzeségben ;

És állani fog az szemem előtt váltig.
 Szívemen lesz képed, Etelkém, halálig !
 Függni fog szívemem képed, mint domború
 Sírodnak fejfáján e hervadt koszorú.

(Pest.)

Vahot Sándorhoz.

Szent a költő lantja,
 A föld működését
 Csillagtáborából
 Őrszemekkel néző
 Isten adománya ;
 Ő beszél a rezgő
 Húrok énekében,
 Majd vigasztalólag,

Majd pedig fenyítve,
Mint a nép erénye
Elvetett magvából
Vagy konkolyt arat, vagy
Tántorodva lép a
Nemesebb törekvés
Tiszta ösvényéről
A lealjasulás
Iszapos gödrébe.
Szent a költő lantja,
És nekem nagyon fájt
Látnom, hogy van olyan,
És hogy nem kevés van,
A ki e szentséghez
Nem fél vakmerően
Nyúlni szennyes ujjal,
S hogy csak fényes álarcz
Sok költő beszéde,
Melly sötét szívének
Foltjait takarja.
Szébb örömeimnek
Napja volt azon nap,
Mellyben a te kebled
Rejtekébe láttam,

S láthatám, hogy benned
Egy a költő s ember,
Hogy dalod s dalodnak
Kútforrása, szíved,
Tiszta egyaránt, mint
A nap és sugára.
Bizalommal adtam
Kezemet baráti
Szorításra, és te
Vissza nem taszítád ;
S ha Etelke meghült
Szíve ott alant nem
Porlanék a sírnak
Hold- és csillagatlan
Éjjelében : ah, ugy
Tán nem csak barátod
Lettem volna egykor.
Megtörtént ! . . . . a multat
A jelen keserve,
A jelen síralma
Vissza nem teremti.
Enyhítsd legalább te,
Enyhítsd a barátság
Balzsamolajával

Veszteségem sebjét,
És ne bánd, ha olykor
Elmerengve csüggök
Bámúló szemekkel
Hitvesednek arczán,
Oh ne bánd, barátom!
Hamvadó testvére,
A szegény Etelke
Elvesztett vonásit
Keresem csak ottan ;
S ha lelek közülök
Bárminő kevést is :
A remények eldőlt
Tündércsarnokából
Szent ereklyeképen
Tartom emlékimnek
Drága kincstárában,
S őrzöm a felejtés
Eltörülő kezétől,
Mint a megfagyástól
Őrzi a világot
A meleg verőfény.

(Pest.)

A toronyban delet harangoznak.

A toronyban delet harangoznak,
A fejem tetejére süt a nap.
Hejh, ha olyan közel volna sírom,
Mint a millyen rövid az árnyékom.

Kihozta az ebédet a gyerek ;
A mint látom, egy kis bort is küldtek.
Beh savanyú! . . . de csak kiürítem ;
Hiszen még savanyúbb az életem.

Élet, élet, áldástalan élet!
Számadásod velem mikor végzed ?
Mikor mondod : menj isten hírével,
Porladdal porló szeretőddel!

(Pest.)

Így is jó.

Megkopott a mentém préme,
A sarkantyúm rozsdás, görbe,
Nincs a kucsmám félreccapva,
Nincs a bajsom kipödörve.

Így is jó illy bús legénynek,
A kit elhagyott rózsája,
És lement a földbe mélyen,
Hogy ne is nézhessek rája.

(Pest.)

Hír.

Mi hát az a hír, a költőnek híre?
Hogy annyi a bolondja és irigye?
Van-e, van-e, ki nem sovárg utána?
Van-e, van-e, kinek az nem bálványa?

S méltán! a hir főséges terebély fa,
 Királyi széknél pompásabb árnyéka,
 Zöld ágait ki századokra nyújtja,
 Rontó enyészet vésze nem fog rajta,
 S hozzá magzatjai a késő világnak
 Zarándokolni áhitattal járnak.
 Oh szép, oh szép a hír borostyánfája!
 Nem is csoda, ha hervadás nem bántja,
 Hiszen tövét a meggyilkolt boldogság
 Kiontott vére és könnyüi mossák.

(Pest.)

Elfojtott könnyek.

Úgy sírhatnék! . . . . megbántott valami,
 Nagyon megbántott, mondhatatlanul.
 És a felhővel a lélek rokon:
 Megkönnyebbül, midőn esője hull.

De én nem sírok, nem szívelhetem,
 Megfogadám, hogy többé nem sírok.

El, könnyek! . . . . szívem úgy is olly üres,
Mégfértek benne, oda folytatok.

(Pest.)

A világ és én.

Megvetésem és utálatomnak
Hitvány tárgya, ember a neved!
A természet söpredéke vagy te,
S nem király a természet felett.
A teremtés legutósó napján
Alkotott az isten tégedet,
Elfáradt már ekkor a munkában,
S így jelessé nem teremthetett.

Szeretélek téged egykor, és szívem
Veled hű szövetséget köte,
Megvetésem és utálatom lett
E szövetség kettős gyermeke
Jól ismerlek, te nem érdemelsz mást,
Nem, mint megvetést s utálatot . . . .

Szolgazsarnok vagy! nyalod más talpát,
Avvagy talpad mással nyalatod.

S azt hiszed tán, te nyomoru pára!
Mint te, én is olyan rab vagyok?
Azt hiszed, hogy én dicséretedre
Vagy gyalázatodra hallgatok?
Azt hiszed, hogy tettben és írásban
Engem aggódásnak férgé rág,
És szorongva kérdezem magamban:
Mit fog erre szólni a világ?

Hidd, ha jónak látod; ámde tudd meg:
Én nem függök tőled semmiben,
A mil'ly útat választott magának
Lelkem, rajta egyenest megyen.
És ha tetszik engem fölemelned,
Ám emelj föl, mint bálványodat;
Ha fölültetsz fejed tetejére,
Majd kirúgom szolgálodat!

(Pest.)

Költő lenni vagy nem lenni.

Légy átkozott, te átkos pillanat,
Mellyben fogantatám.
S te, mellyben kínnal a kín emberének,
Költőnek szült anyám!
Oh költészet, te a
Gyanútalan sziv csalfa pókhálója,
És azután foglyodnak
Olly írgalomtalan fojtogatója!

Véreből már te olly sokat szivál,
Mérges fulánku pók!
De szálaid bármillyetén kuszáltak,
Még elszaggathatók.
Letépem azokat,
Bármint keresztülszöttek-fonták szívem,
S ha összenöttek már:
Ugy velök együtt szívem is kitépem!

De véreből e gyilkos férget én
Többé nem hizlalom,

Ugy is mi lenne a kiszívott, elfolyt
 Vérért a jutalom?
 Dicsőség lefölebb,
 Ez a szem fényét etvakító semmi;
 És még az is nagy kérdés:
 E semmi is fog-e jutalmam lenni?

Széles folyódon úszom ezután,
 Oh mindennapiság!
 Ballagsz velem majd, és csendes folyásod
 Sziklák közé nem vág.
 Nem lesz hírem, nevem,
 Tán a boldogság karjai sem várnak,
 De lesz mégis nyulgalmam,
 S a nyugalom fele a boldogságnak. — —

És elnémuljak mindörökre hát?
 Egy hangszer életem;
 E hangszer ép még, s azt, mint elromlottat,
 A szögre föltegyem?
 Hallgasson örömem?
 Ne légyen hangja többé fájdalomnak?
 Hallgathat-e a tenger,
 Midőn hullámin szélvészrek rohannak?

Nem, költészet, nem hagylak el soha,
Mert nem hagyhatlak el!
Táplálni foglak a gyötört kebelnek
Legforróbb vérivel,
Nem bánom : tépj, emészszt,
Másoktól meghallgattatást sem várok,
Azért éneklek, költök,
Mig végső csepvérem ki nem szivárog!

(Pest.)

Szerelemvágó.

Szeretnék már szeretni újlag . . . .
Mit ér a kert, ha rózsát nem terem?
Ha szerelemmel nem diszkeskedik,
Mit ér az élet, ifjuság nekem?

Szerettem én, s csak bűját érezém
A szerelemnek mind ez ideig,
S e bú mindennél édesebb vala,
Mire szívem csak emlékezhetik.

Oh istenem, ha gyötrelmében is
 Illy boldogító már a szerelem:
 Hát akkor még minő lehet, ha a
 Szívben szelid mosolygással pihen!

Lelkem bolyongó, hontalan madár,
 Keresve száll: fészket hol rakja meg?
 Hol a leányszív, a melly megnyilik
 Tanyát ohajtó érzeményinek?

De bár szeretni vágyok újlag,
 A holt leánykát nem feledtem el....
 A hegytetőn még ül a téli hó,
 Midőn tövében már virág fesel.

(Pest.)

Gyors a madár, gyors a szélvész, ...

Gyors a madár, gyors a szélvész,
 Gyors a villám;
 Hanem az alföldi betyár
 Még gyorsabb ám!

Ma ő kelme csikót szerez
Kecskeméten.
Szentmártonnál az nap át is
Megy a réven.

Holnap a csikót eladja
Fehérváron,
Eladja, még újat is lop
E vásáron.

Holnapután már valahol
Becskereken
Lovagol egy karcsu fakón :
A deresen.

(Pest.)

Piroslik a kecskerágó . . .

Piroslik a kecskerágó
Szőlő árka mellett.
Az árokban tehéncsordás
Kutyája megellett.

Tehéncsordás, vízbe ne hányd
A kutyakölyköket!
Tudod-e hogy sok legénynek
Tetszik feleséged?

Alattomban környékezik
Házad a legények;
Uszítsd rájok a kutyákat,
Majd mikor felnőnek.

(Pest.)

Kicsapott a folyó , . . .

Kicsapott a folyó,
Vízben úszik a táj.
Túl a vizen lakol,
Édes rózsám, ne várj.
Elvitte az árvíz
A töltést, ahi dat;
Amott megy a hidból
Az utósó darab.

Magam egy halomról
Nézek át a vizen ;
A vizen keresztül
Galamb száll sebesen.
Nem is tudom ugyan :
Galamb-e igazán,
A mi ott száll . . . . vagy az
Én sohajtásom tán ?

(Pest.)

Pest.

Hiába, Pest csak Pest, tagadhatatlan !
S én Pestnek mindig jó barátja voltam,
És a hol csak kell, hát pártját fogom,
Volt itt nekem sok kellemes napom.
Kivált h' az utcán, kóborolhatok :
Az angyaloknál boldogabb vagyok.
Egy óriáskigyó báméskodásom,
Végighuzódik a népsokaságon.
S aztán itt minden olyan érdekes,
A sziv örömében csak ugy repes.

A vargainasok pofozkodása,
 A bérkocsiknak embergázolása,
 A zsebmetszők, a pörölő kofák
 Az embert mind igen mulattatják.
 S azt kell még látni, hogyha szép időben
 Sétára kél a tarkabarka nőnem;
 Mi szépek ők, mi szépek, teringette,
 Elől kifestve és hátul kitömve.
 Hát a hol a dicső arszlánok járnak!
 Azt nevezem aztán baromvásárnak.

(Pest.)

Orbán.

Komor, mogorva férfiú
 Volt Orbán,
 Bár olly vidám hajnal pirult
 Az orrán.
 De hisz mogorva ép azért
 Volt Orbán,
 Mert olly vidám hajnal pirult
 Az orrán.

Oka egyébiránt maga
Volt Orbán,
Hogy olly vidám hajnal pirult
Az orrán.
Temérdek borfélét ivott
Meg Orbán,
Vidám hajnal azért pirult
Az orrán.

(Pest.)

A sorshoz.

Egyet mondok, sors, kettő lesz belőle :
Nekem csak egy leány szerelmit add,
S érette én átengedem cserébe
Minden, de minden . . . . adósságomat.

(Pest.)

Téli világ.

Megölte valaki magát,
Az hozta ezt a rút időt.
Fuj a szél, tánczol a tányér
A borbélyműhelyek előtt.
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

A napszámos, napszámosné
Tuskót fűrészsel és hasít;
Darócz pólyában gyermekök
A szélvészszel versenyt visít.
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

Jár nagy léptekkel föl s alá
A katona az örhelyen,
És számlálgatja lépteit;
Kinjában mást mit is tegyen?
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

A hosszú lábu drótostót
Kopott gubáját, czepei ;
Az orra érett paprika,
S hidegtől folynak könnyei.
Hol a boldogság mostanában ?
Barátságos meleg szobában.

Barangol a vándorszinész
Egy falutól a másikig ;
Meleg ruhája nincs ugyan,
De mindazáltal éhezik.
Hol a boldogság mostanában ?
Barátságos meleg szobában.

Hát a cigány ? . . . vaczog foga
A rongyos sátorok alatt ;
Kopogtat a szél, és bemegegy,
Bár a cigány nem szól : szabad !
Hol a boldogság mostanában ?
Barátságos meleg szobában.

Megölte valaki magát,
Az hozta ezt a rút időt.

Fuj a szél, tánczol a tányér
A borbélyműhelyek előtt.
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

(Pest.)

A nap.

Mi az a nap? mi az a nap?
Nem is nap az tulajdonkép.
Ugyan mi hát? . . . . hát semmi más,
Mint egy nagy szappanbuborék.
Valami óriás fiú
Kifúja reggel keleten,
S szétpattan este nyugaton, —
És ez minden nap így megyen.

(Pest.)

Mulatság közben.

Most már mulassatok, kedves barátim,
Az én mulatságomnak vége van ;
A tréfaságok, az elmés beszédek,
Az ének, a bor, mind haszontalan.

Az embernek mért is van gondolatja ?
Lássátok, én olyan bolond vagyok :
Mikor legvígabb a jelen, jövőbe
Ragadnak rögtön a gondolatok.

Az a jövő ! az a kegyetlen szélvész,
Melly szétzilál bennünket, szerteszét ;
S lesz-e azontúl még találkozásunk ?
Vagy halljuk-e csak egymásnak hírét ?

Igen, halljuk ! majd elbeszéli a hir :
Ez és ez és ez nyugszik . . . . oda lenn . . . .
Haszontalan história az élet !
Miért is van, vagy mért nem végtelen ?

(Pest.)

Rosz verseimről.

Tán én nem tudnék írni
Mindig jó verseket?
De szívem főérénye
Az emberszeretet.

Valóban! . . . már pedig ha
Mindig csak jót írok,
Mivé lennének úgy a
Szegény kritikusok?

Időnként valamicske
Ezeknek is csak kell,
S ők minden hulladékot
Gyönyörrel fálnak fel.

Rágódjanak szegények,
Csak élösködjenek!
Hiszen, ha nem csalódom,
Tán ők is emberek.

(Pest.)

Egy szép hölgy emléke.

Ládámat tolvajtól nem féltem én,
Mert olly üres, mint sok tudós feje.
Szivemben hordom kincseim . . . szivem
Sok szép emlék kincsével van tele.

Ah, mon dieu, ha végig gondolom
Egy gözhajói útazásomat :
Minő boldogság ! . . . útisársamúl
Egy gyönyörűséges szép hölgy akadt.

Hölgyek körül én szégyenlős vagyok,
Előbb tehát csak némán bámulám ;
Elszántam végre magamat, mivel
Olly nyájasan pillantgatott reám.

Kitudtam a beszélgetés között,
Hogy ő német színésznő s Pestre mén . . .
Hohó, színésznő, már kész a kaland !
Háborgó szivvel ezt gondoltam én.

S ebédre mentünk. Az ebédnél a
Szép hölgy bevágott vagy két itcze bort.
Hanem dicséretére mondhatom :
Nem is látszott meg rajta, hogy ivott.

(Pest.)

Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz.

Hah, börtönöm ajtaja megnyilt,
— Nem börtön-e a hivatal? —
Csókolgat a drága szabadság
Édes, tüzes ajkaival.
De lelkem hová lett? . . . merre, oh lélek,
Szárnyad suhogási merre vivének?

Mi messze, mi messze röpülsz már,
Végetlen előtted az ut;
Hiába suhanna utánad
A fecske, nyomodba se' jut.
El lelkem után a messze világba! . . .
De vissza mi tart? szív, monddsa, mi bánta?

Távozni! e gondolat úgy fáj,
Úgy fáj nekem . . . és mi okért?
Volt itt szeretöm, hanem az már
A sírhalom éjibe tért.
És nem vagyok én már senki barátja.
E puszta üres szót lelkem utálja.

Pajtásaim! értetek a bú;
Elhagyni, fiúk, titeket,
Ez fáj nekem, ez szomorít el,
Ez ver kebelembe sebet . . . .
De nem! mi vigadtunk minden időben,
Igy hát szomorú a búcsu se legyen.

Föl, csimboraság, vigalomra,
S pogány legyen a vigalom:
A bút kiürült poharakkal
Kegyetlenül üssük agyon,
Hogy, majd ha jön a sor kézszerítésra,
Öt könnyre fakadni senki ne lássa!

(Pest.)

Mi kék az ég!

Mi kék
Az ég!
Mi zöld
A föld!
Zöld föld felett, kék ég alatt a
Hangos pacsirta füttyörész;
Dalával a napot kicsalta,
A nap rá gyönyörködve néz.

Mi kék
Az ég!
Mi zöld
A föld!
Zöld a föld, kék az ég, tavasz van . . . .
És én olly sült bolond vagyok,
Hogy idebenn a szűk szobában
Kadenciákat faragok!

(Eperjes.)

Ki a szabadba!

Ki a szabadba, látni a tavaszt,
Meglátni a természet színpadát!
Az operákban ki gyönyörködik?
Majd hallhat ott kinn kedves operát.

A természetnek pompás színpadán
A primadonna a kis fűlmile;
Ki volna, énekesnök! köztetek
Merész: versenyre kelni ő vele?

Megannyi páholy mindenik bokor,
A mellyben ülnek ifju ibolyák,
Miként figyelmes hölgyek . . . . hallgatván
A primadonna csattogó dalát.

És minden hallgat, és minden figyel,
És minden a legforróbb érzelem . . . .
A kösziklák, e vén kritikusok,
Maradnak csak kopáran, hidegen.

(Eperjes.)

P . . . y Vilma kisasszonyhoz.

Ifjú szivecskéd legelőször játsza
A szerelemnek szép játékait.
Gyönyör nekem e játék láthatása,
Nem én vagyok bár, a kit boldogit.

Ki is ne volna lelkesült néző ott,
Hol a szív első mozdulásra kél?
Nem olyan-e ez, mint ha rózsabokrot,
Virító rózsabokrot ráz a szél?

Az égő szív, ez a rózsának bokra,
Lengő fuvalmak érzeményei,
S hull a bokorról a halvány arcokra
Piros levél, ha a szél lengeti.

Ha szép orczádat ekkép égni látom,
Oh lányka, szíved érzeményitül
Derül kissé az én sötét világom,
Mit szerelemnek napja elkerül.

Költőkebelnek nem szolgál szerencse ;
Tudod szerelmem bús történetét :
Volt életemnek egy királyi kincse,
Koldús vagyok, mert azt eltemeték.

Szempilláidnak fekete virágán
A részvét könnyharmatja reszketett,
Midőn előtted szívemet kitárám
És elbeszélém e történetet.

Ekkor, leányka, jó leányka, téged
Édes testvéremül fogadtalak.
Kössük meg ezt a drága szövetséget
Egy csókkal, Vilmám, és én áldalak.

Különben is te voltál, a ki mondád,
Hogy megcsókolni a költőt szabad ;
Szép állításod, lyánka, teljesítsd hát :
Tedd ajkaimra testvércsókotat !

(Losoncz.)

Az erdei lak.

(Költői verseny Kerényi és Tompával.)

Mint a szív az első szerelemnek titkát,
Rejti a kis kunyhót bérczek koszorúja ;
Meg nem árt erőtlen szalmafedelének,
Ha dühét a szélvész e vidékre fúja.

Szalmafödélét beárnyékozza hüsen
Susogó erdőség rezgő lombozatja,
Min magát a vígan füttyölő rigófaj
És a búsan bűgő vadgalamb ringatja.

Mint a kergetett őz, fut le gyors futással
Kis patak magasról a völgy mélységébe ;
Két felől virágok, mint kaczer leánykák,
Kandikálnak a víz fényes tükörébe.

S a viráglyánykákhoz jönnek az imádók,
Égő szenvedélylyel jönnek a vadméhek,
S élveznek szerelmet. Hejh, de sok megjárja !
Vízbehullás vége részeg örömének.

A nap és a szellő szánakozva nézi ;
Levelet hajít le a szellő, számára,
És ha fennül már ez életmentő sajkán,
Megszárítja szárnyát a jó nap sugára.

A hegyek tetőin duzzadó emlőkkel
Jár az anyakecske gödölyéi mellet.
Kikerült ettől s a vadméhektől mindig,
Mi a kunyhó kicsiny asztalára kellett.

S búgó vadgalamb és fütyölő rigófaj
Nem félnek, hogy őket csalják lépvesszőre ;
Önmagáról tudja e lak népe, milyen
Édes a szabadság tiszta levegője.

Nincsen itten rabság, nincsen itten úrkény,
Melly parancsolatját mennydörögve adja ;
Csak az égiháborúnak zeng koronként
Istentiszteletre buzdító szózatja.

És az isten jó, ő nem soká haragszik ;
A dorgáló felhők torkait bezárván,
Újlag mosolyg . . . a megengesztelődött
Isten mosolygása : tündöklő szivárvány.

(Eperjes.)

A varróleány.

Varróleány a szeretöm,
Az az hogy én öt szeretem,
Olly fenhangon kiáltja ezt
Vadúl ugrándozó szívem,
Hogy semmi kétség benne. —
Bolondos egy história talán ;
De már egyéb nincs hátra :
Szeress te is, te szép varróleány !

Szép vagy, de szép orczáidat
Az ember addig nézi csak,
A míg nem látja sugarát
Lelked dicső villáminak.
Minden szavad egy villám,
Melly szem fényét ölö szikrákat hány :
Nem ismerem még párod
Az elmésségben, szép varróleány !

S azonkívül hogy tündökölsz
Az elmésség sugáriban :

Ki olly könnyen megbukhatál,
 Erényednek közhíre van.
 Elmés vagy, mint az ördög,
 S jó, mint az angyal . . . . hogy ne hajtánám,
 Meg térdeim előtted,
 Te szép, elmés, te jó varróleány!

Meghajtom íme térdemet,
 Emelj föl engem szívedig;
 Ennél följebb nem vágyok én,
 Hisz ott a menny, a hetedik.
 Itt várok térdepelve,
 Ruházd a „szerető“ czimet reám,
 Vagy varrd meg szemfedőmet,
 Ha nem szeretsz, te szép varróleány!

(Losonc.)

Van a nagy alföldön csárda sok . . . .

Van a nagy alföldön csárda sok.
 Azok közt, a kiket én tudok,
 Legkülönösebb a Betekints —
 Ennek széles földön párja nincs.

Menni akar, de csak düledez,
Mint ivója, kiben sok a szesz!
Födele is félre van csapva,
Mint a részeg ember kalapja.

(Késmárk.)

Piroslik már a fákon a levél . . .

Piroslik már a fákon a levél,
Süvölt köztök, süvölt az őszi szél,
Homályos a nap, a mező deres;
Pásztor, betyár meleg tanyát keres.

Meleg tanyát a pásztor csak talál,
Vár ott reá kulacs bor, tele tál;
Ha kifogy a kulacs bor, s tele tál;
Lágy párnán felesége vele hál.

Betyár embernek jó tanyája nincs,
Minden felől csörög rá rabbilincs.
Száras bokorban huzza meg magát,
Átkozza a hüs őszi éjszakát.

(Dömsöd.)

Paripámnak az ő szine fakó . . . .

Paripámnak az ő szine fakó,
Szőre, mint a vert arany, ragyogó ;
Paripámnak az ő neve csillag,
Gyors a lába, mint a hullócsillag.

Hejh szép lovam, hejh jó lovam, fakó !
Hol az egyik lábadról a patkó ?
Hadd vigyelek, lovam, a kovácshoz,
Azután majd vigy el a rózsámhoz.

Hejh, tüzes a kovácsnak a szene,
De tüzesebb rózsámnak a szeme.
Hejh, lágý a vas a kovács szenétől,
Lágýabb szivem a rózsám szemétől.

(Igló.)

Fekete kenyér.

Miért aggódol, lelkem jó anyám,
Hogy kenyeretek barna, e miatt?
Hisz meglehet: ha nincs idehaza,
Tán fehérebb kenyérrel él fiad.
De semmi az! csak add elém, anyám,
Bármilyen barna is az a kenyér.
Itthonn sokkal jobb ízü én nekem
A fekete, mint máshol a fehér.

(Szalk-Szentmárton.)

Holdvilágos éj.

A hold az égen egy ezüst lant,
Megannyi húr a sugarak;
A hold ezüst lantján a szellők
Szellemezéssel játszanak.

Egy faluhoz közelg a vándor,
Egyúttal költő is talán ?
Mert úgy elandalodva csügg a
Holdon s elömlő sugarán.

Megy, megy tovább a méla vándor,
S eléri végre a falut ;
A faluban csend, néma csend van,
Népsége régen elaludt.

A kántor háza kapujánál
Szép hajadon leány zokog ;
Az este hűs . . . ő pongyolában , . . .
Reszketnek a gyöngéd tagok.

A vándor arra ballag és szól :
„Mi lelt, mi lelt, szép hajadon ?
Felelj, legszebbik holdsugár te,
Segíthetek-e bajodon ?

Hüségtelen kedvest siratsz tán ?
Ha én lehetnék, kedvesed,
Olyan lenék, hogy a világ még
Nem láta olly hűségeset.

Légy holdvilágom, szép leányka!
S nem bánom: a sors bármit ad;
Legyen örök éj létem . . . . csakhogy
Örökké lássam holdamat!"

Igy szólt a vándor lelkesedve,
De a leányka nem felel;
Csak áll és némán nehezíti
Kis kendejét könyűivel.

A hold a kántor szobájába
Sugárait most beveti;
A kántor, a lány részeg apja,
Benn feleségét döngeti.

(Hatvan.)

Rég veri már a magyart a teremő . . . .

Rég veri már a magyart a teremő,
Azt sem tudja: milyen lesz a jövődő?
Lesz-e még ezen a földön jó napja?
Örüljön-e, búsuljon-e? nem tudja.

De ha isten bút adott e nemzetnek,
Azt is adott, mivel a bút ölje meg.
Hol terem több jó bor és több szép leány,
Mint itt, belül Magyarország határán ?

Leányt ide, leányt az én ölembé !
Hadd szorítsam két kezemmel szivemre,
Hadd szíjam ki édes lelkét csókokkal,
Vessek számot sok keserű bajommal.

Hát az a bor ? hejh, a borral ide már ;
Sírja belém piros könnyét a pohár !
Piros könnye tüzes, mint istennyila,
A kialudt életet is meggyújtja.

Te meg, czigány, húzd rá, majd kifizetem ;
De úgy húzd, hogy megrepedjen a szivem,
Repedjen meg örömébe', bujába' . . . .
Igy vigad a magyar ember, hiába !

(Pest.)

Liliom Peti.

Liliom Peti volt ám csak
A derék legény!
Alig akadt volna párja
A föld kerekén.

Emberül megült ő minden
Paripa hátán;
Le nem vetette volna a
Hétfejű sárkány.

A mennyi bor öt más embert
Döntött volna meg:
Annyi még jó formán meg se'
Kottyant Petinek.

S a hol vele etvágtatott
Gyors paripája,
Majd megveszett a falusi
Lyányság utána.

De nyakravalója lett a
 Hóhér kötele . . . .
 Mért? azért, mert Angyal Bandi
 Lelke bújt bele.

(Pest.)

Fresco-ritornell.

Mihelyt megpillantottalak, menyecske,
 Bordám alatt ez a kis húsdarab
 Ugrálni kezdett, mint sziklán a kecske.

Azóta mellem folyton égő katlan,
 S a láng mindig tóvább, tovább harap . . . .
 Csak te ne volnál olly meggyujthatatlan!

Kebled fehérő, mint az alabastrom,
 De húm sötét, mint holmi ócska klastrom,
 S csak a halál lesz dúlt szívemre flastrom.

(Igló.)

Magyarország.

Te sem termettél ám szakácsnak,
Magyarország, édes hazám!
A sült egy részét nyersen hagynád,
S elégetnéd más oldalán.
Mig egy felől boldog lakóid
Megfúlnak a bőség miatt:
Hát más felől meg éhhalállal
Megy sírba sok szegény fiad.

(Eperjes.)

Gyalázatos világ.

Gyalázatos világ! mit nem gondolsz ki még?
Hogy szívemet sebezéd . . . .
De mért panaszanék?
Hisz a mi megtörtént: mind, mind várhattam ezt.
Az én pályám nem mindennapi pálya,
S ki új utat tör: gaz és tüske várja.

Uj pályámon paréj, tövis közt gázolok ;
De megyek egyaránt,
Bár fájdalmas dolog,
Ha sziszegő kigyók mérges fulánkja bánt.
(Az én utamban sok a kígyófészek,
S hogy eltiporjam, én beléje lépek !)

Jó, hogy sebemre az ég orvosságot ad.
Keblem varázsfüve
A büszke öntudat,
Melly tőlem már olly sok fájdalmat elveve.
Ha ez nem volna, a kígyók marása
Eddig szívemnek közepében ásna.

Mardossatok csak hát, ti kígyófajzatok !
Eltiprom köztetek,
Kit eltiporhatok,
S a kit nem : azt majd az idő gyilkolja meg ;
Mert az idő a jobb lelkek segéde,
Kiáll ezeknek védelmezésére.

Idő, hű gyámolóm ! benned megbízhatom,
Ha úton útfelen
Sárral dobáltatom . . . .

Ha senki nem lesz is, leszesz te majd velem ;
A mellyet a szennyes világ dobott rám,
Megtisztítod te majd a sártul orczám !

(Pest.)

Egy hajfürthöz.

Barna lyányka szép fejéről
Kaptam e hajfürtöt én.
Én s e fürt együtt pihentünk
A leányka kebelén.

A bucsúnak órájában
Adta emlékül nekem ;
A bucsú órája óta
Mindig itt volt szívemen.

O ha nézem e hajfürtöt :
Minden percz eszembe jut,
Mellyben a boldogság szárnyán
Mennybe nyilt előttem ut ;

A letűnt szerelmi órák
Körülöttem lengenek,
Mint vidám csillagsugáros
Túlvilági szellemek.

Nézlek, nézlek, drága hajfürt,
Hosszan nézlek tégedet,
A ki üdvem holt időjét
A sirból kivezeted.

Hosszan függenek te rajtad,
Oh szép hajfürt, e szemek,
Hosszan . . . hosszán . . . és . . . utószor
Minthogy már . . . mást szeretek.

(Pest.)

Képzetem.

Még mit nem mondanak!
Hogy az én képzetem
Alant jár, magasra
Föl nem röpíthetem.

Lent jár a föld színén,
Ha úgy tartja kedve,
Sőt a föld alá is
Van gyakran süllyedve ;
Mint buvár, süllyed a
Mélységek mélyére,
A legmélyebb tenger :
A szív fenekére.
De ha mondom neki :
„Szállj a magasra fel !“
Felszáll s a légben, mint
Pacsirta, énekel.
S ha ekkor biztatom :
„Még följebb, képzetem !“
Vele a sasokat
Rendre megkergetem.
A sas mind elfárad,
De nem fárad ő el,
Egy utat kezd a leg-
Magasabb felhővel.
És a felhőknek sem
Társa ő sokáig,
Egyenest fölfelé
Tör az ég boltjáig,

És ha ekkor épen
Napfogyatkozás van :
Az elsötétedett
Nap mellett elsuhan,
Elsuhan mellette,
Egyet pillant rája,
S megkerül a napnak
Elveszett pompája.
És az én képzetem
Még ekkor sem pihen,
Hanem a legfelső
Csillagzaton terem,
S ott, hol már megszűnik
Az isten világa,
Uj világot alkot
Mindenhatósága. — —

(Pest.)

Búcsu Kún-Szentmiklóstól.

Szól a kakas innenonnan .

Viradóra.

Kivíadtunk, takarodjunk

Nyugovóra.

Hejh, ennek a mai napnak

Nagy az ára . . . .

T'om : sokáig fáj belé a —

Fáj belé a kezem szára.

Fáj az én jobb kezem szára

Véghetetlen,

Mert nagyon sok telt palaczkot

Emelgettem.

De ha fáj is a karom, tán

Utójára

Fölbirom még e palaczkot —

E palaczkot . . . . bucsuzásra

Ki veled, bor, ki veled, bor,
Az üvegből!
Tele sírom könnyeimmel
Két szememből;
De magam sem tudom én, hogy
Majd az benne
Fájdalomnak vagy örömnék —
Vagy örömnék lesz-e könnye?

Mostanában a keblemnek
Megtelése
Fájdalomnak és örömnék
Vegyülése.
Az örömem onnan ered,
Mert itt voltam;
El kell mennem: innen ered —
Innen ered a fájdalom.

Kiskunsági Szentmiklósnek
Ifju népe!
Benyitottál a szívemnek
Közepébe;

Hejh, pedig e szívközép, ez
Szentek szente,
Nem sok ember fordult meg még —
Fordult meg még eddig benne.

De kinek még helyet adtam
Egyszer itt benn,
Az ugyan ki soha többé
Nem megy innen.
Ezután ugy nézzetek hát
A szemembe :
Rabok vagytok mindörökre —
Mindörökre a szívembe'!

Hát közöttetek, ha újra
Visszalérek,
Lesz emléke a barátság
Ünnepének?
Ünnep volt ez, e barátság
Szép ünnepje,
Nem is hiszem, hogy valaki —
Hogy valaki elfeledje.

Mostanáig itt vígadtunk
 Tennap déltül,
 Nem csoda hát, ha kissé a
 Fejem szédül . . .
 De azért jól tudom ám, hogy
 Mit miveltünk?
 Ettünk, ittunk, tánczot jártunk —
 Tánczot jártunk, énekeltünk.

Illyen a magyar mulatság.
 Már hiába!
 Ha iszik, hát jár a nyelve,
 Jár a lába.
 Hejh, csak olly gyors lenne honja
 Haladása,
 Mint lábának, hogyha tánczol —
 Hogyha tánczol, a mozgása!

Hanem hiszen száz szónak is
 Egy a vége:
 Legyen rajtatok, barátim,
 Áldás, béke.

Legyen olly vig mind halálig
A pályátok,
A milly vígak valamennyin —
Valamennyin ma valátok !

. . . . Hejh, ha volna ősz : elszállna
Már a gólya ;
Mennék én is már, ha még egy
Szóm nem vóna.
Kimondjam-e vagy ne mondjam ?
Eh, kimondom ;
Mit szóltok rá, mit nem szóltok —
Mit nem szóltok, semmi gondom.

Amott virít Szentmiklósnak
Egy rozsája . . . .
Hejh csak soha ne is néztem
Volna rája !
Vagy ha már megbüvölt édes
Arczulatja :
Hadd lennék én, a ki ötet —
A ki ötet leszakasztja !

(Kún-Szentmiklós.)

Falun.

Király vagyok most minden alkonyon
A nap pirosló fényt lövel reám,
A nap pirosló búcsusúgára
Biborra festi egyszerü ruhám.

Gyönyörrel járom estenként a tájt,
Kilépvén a kis házfödél alól ;
Porfellegekben a nagy ég alatt
A haza térő nyáj kolompja szól.

Elandalodva hallom e zenét,
Elandalodva szemlélek körül ;
És messze látok, mert mindenfelé
Mégmérhetetlen rónaság terül.

A rónaságnak messze tengerén
Imitt amott áll egy fa, mint sziget,
S hová imát küld a mohamedán :
Kelet felé ez hosszú árnyat vet.

Miként csatában a sebzett vitéz ;
Elvérzik a nap végre, s elesik ;
S mint a dicsőség a vitéz halált,
A napot csillagok s hold követik.

Körülem éj van, fényes éjszaka ;
A csillagfényes éjben méla csend,
Olly csend, hogy szinte vélem hallani,
Mit a holdban szent Dávid lantja zeng.

A szomszéd tóból a vadlúdakat
Látom csapatban messzeszállani ;
Szivemből is föl- és elszállanak
A nagyravágyás, hir vad álmai.

Feledni kezdem Pestet és zaját,
S jövendöm minden büszke terveit ;
Jobb lenne élnem, így gondolkodom,
Jobb lenne élnem, elfeledve itt.

A fölmagasztalt nagy nevek között
Ne hangoztassa senki nevemet,
Csak szőlőm és szántóföldem legyen,
Termők piros bort s fehér kenyeret.

S midőn szőlőmből s szántóföldemről
 Házamba térek este : hozza be
 Majd a piros bort s fehér kenyeret
 Piros menyecskének fehér keze.

S ha a késő halálnak újjai
 A férj és nő szemét majd befogák :
 Tegyék e g y sírba a két aggastyánt
 Nem tettetésből síró unokák.

(Szalk-Szentmárton.)

Három szív története.

I.

Volt egy lovag, kinek nem volt hazája,
 Mert rajt' ütének ellenséges népek,
 És pusztulás lett ; mit hozának rája
 Komor fényében a csaták tüzének.
 Komor fényében a csaták tüzének
 Piroslott a lovag hős arcza szinte
 S piroslott vére, mellyet bőven önte
 Megmentésére a hon életének.

De hasztalan folyt a lovagnak vére ;
Ő megmaradt és honja véget ére.
S a hontalan lett fának eltört ága,
Mit a fáról a fergeteg törött le,
S mit ez most kerget a széles világba
Midőn a felhő ott szállott fölötte,
A hol volt a ledöntött hon határa,
Megállott és letérdepelt hantjára,
Hogy könnyeit végső cseppig kisírja
A földre, melly holt nemzetének sírja ;
Mert könnye volt egyetlen kincse, mellyet
Elvesztett mindenéből még megtarta :
S ezt tékozolni másra nem akarta. —
Megindult és ment tompa búja mellet,
Melly árny képében őt folyvást kísérte.
Midőn kifáradt már a bujdosásban :
Csöndes vidékbe megpihenni tére
Egy idegen nép távol országában.
És gondolá azt is, hogy őt halála,
Ha egy helyen lesz, hamarabb találja ;
S ha rá hull a halál fehér virága,
Beteljesülve minden kívánsága.
Ezt várta ő a csendes zárt vidéken,
Hová fáradtan megpihenni tére.

S hol élt egy lyányka olyan ifjuszépen,
Hogy a vidéknek vált bámult diszére.
De ő a lyányka szépségét nem látta,
Semmit sem látott, csak romját honnak;
Nem látta, hogy rá gyakran szállt e lyányka
Tekintetének csillagos világa,
S tekintetei mi lángolók valának!
Igy a leányka napjai folyának,
S arczára halvány liljomot füstének
Gyötrelmei a szólni nem merésnek;
Mert mit mondhatna a fényes lovagnak,
Mit mondhat ő, ki, bár eléggé gazdag,
De pórszülőknek egyszerű magzatja? —
És a vidéket még egy ifju lakja;
Szegény fiú, a legszegényebb szolgálta,
Tengődve éli nyomorú világát,
Kit tán megölne sok fárasztó dolga,
Ha nem láthatná néha a leánykát;
A titkon bámult lyányka láthatása
Fogyó erője meghozó varázsa.
Fél rá gondolni, hogy kérjen szerelemet
A pór, de gazdag szülők gyermekétől,
Ő, a kinek ha jut száraz kenyérből
Egy két nagyobb falat, sorsán örülhet.

S ő még is boldog, és azzal beéri,
Hogy a leánykát messziről kiséri.

II.

És a lovagnak kondult a nagy óra,
Melly e világból őt egy másba vitte,
A hol bitor kény mennykövit nem szórja
Az ártatlanság népének fölötte.
Letették őt az anyaföld ölébe :
Követ nem tettek a halom fölébe,
Melly pajzsa lett az élet búja ellen . . . .
Miért is volna kö ? a lányka szíve
Halála által, kö lett, érzéketlen ;
S ha nincsen érzés a sziv birtokában,
Az ember mit keressen a világban ?
Nem volt a lányka sem sokáig földi,
Lefekvék, honnan senki fel nem költi.
És a szegény, az árva, árva szolga,
Tüntén egyetlen gyöngyörüségének,
Az élet terhét hogy viselte volna ?
Végét vetette terhes életének.

III.

Az éjszakának sirnyító felében
Fölkél a szolga, és a helyre mégyen,
Hová temették a kedves leánykát ;
Akarja látni élte szép bálványát.
De a leánynyal nincs találkozása,
Mert a leány a sírból szinte eljár,
Hogy a lovagnak szellemét meglássa,
S ott vár, ott vár, de szinte hasztalan vár ;
Mert a lovag száll messze, messze tájra,
Elszáll megnézni : rab-e még hazája ?

(Pest.)

A jó öreg kocsáros.

Itt, a honnan messze kell utazni, míg az
Ember hegyet láthat, itt a szép alföldön,
Itten élek én most megelégedéssel,
Mert időm vidáman, boldogságban töltöm.
Falu kocsmájában van az én lakásom ;
Csendes kocsmá ez, csak néha zajlik éjjel.

Egy jó öreg ember benne a kocsmáros . . . .

Áldja meg az isten mind a két kezével!

Van szállásom itten s ennem innom ingyen,

Soha sem volt ennél jobb gondviselésem.

Az ebédre nem kell senkit is megvárnom,

És mindnyájan várnak én rám, hogyha késem.

Csak egyet sajnálok : az öreg kocsmáros

Összekocczan néha jó feleségével ;

No de a mint összekocczan, meg is békül . . . .

Áldja meg az isten mind a két kezével!

Elbeszélünk néha a letűnt időkről.

Hejh, régibb idői boldogak valának ;

Háza, kertje, földje, pénze, mindene volt,

Alig tudta számát ökrének, lovának.

Pénzét a hitetlen emberek csalása,

Házát a Dunának hajjai vitték el ;

Igy szegényült el a jó öreg kocsmáros . . . .

Áldja meg az isten mind a két kezével!

Alkonyuló félben van már élte napja,

S ilyenkor az ember nyúgodalmat óhajt,

S ő reá, szegényre, a szerencsétlenség,

Ő reá mostan mért legtöbb gondot és bajt.
 Fáradoz napestig, vasárnapja sincsen,
 Mindig későn fekszik, mindig idején kel;
 Mint sajnálom én e jó öreg kocsmárost . . .
 Áldja meg az isten mind a két kezével!

Biztatom, hogy majd még jóra fordul sorsa;
 Ő fejét csóválja, nem hisz a szavamnak.
 „Ugy van, úgy,“ szól később, „jóra fordul sorsom,
 Mert hisz lábaim már a sír szélén vannak“
 Én elszomorodva borulok nyakába,
 S megfürösztöm arczát szemeim könnyével,
 Mert az én atyám e jó öreg kocsmáros . . .
 Áldja meg az isten mind a két kezével!

(Szalk-Szentmárton.)

Az utósó ember.

Mi az fölöttem? ég vagy sírbolt?
 Igen, sírbolt, a mellyben a föld
 Ez óriás koporsó fekszik.
 És ott fejem fölött az a fény

A nap? vagy a sírbolti lámpa?
Igen, sírbolti lámpa, mellynek
Bágyadtan pislogó sugára
Sötétségét a síri éjnek
Halvány piros-sárgára festi.
S milly hallgatás! . . . de, hah, mi zendül
A némaságnak közepette?
Madárszó vagy leánydal? Oh nem!
A férgek rágják a koporsó
Behunyt szemü, hideg lakóit,
Igen, behunyvák a szemek mind,
Mellyekben egykor szerelemnek
S gyűlölségnek szikrája lángolt,
S a mellyekből olly undorítón
Nézett ki, mint a kéjleányok
A bordélyházak ablakából,
A gög, irigység, elbizottság;
A megvetés, alázatosság.
Behunyvák a szemek, s hideg már
A szív, e kis pokol, a melly száz
Meg száz ördögnek volt tanyája,
Hol a bünök máglyája égelt
Kihamvadatlan lángolással,
Hanem már mindeneknek vége.

Alszik már a becsületesorzás,
Barát- s honárulás, s egyéb szörny,
S a melly őket nyomban követte,
A lelkiösmeret marása . . . .
De ez nagyon régen halt már meg,
Az újabb kornak nemzedéke
Ismerte ezt csupán hírből. —
Mindennek vége. Minden alszik.
Becsukva a szem. Hülvé a szív.
Csak én magam vagyok még élő
A sírbolt roppant üregében,
A tünődöm, egy vendégre várván,
A késedelmező halálra.
Halál, mért nem jössz? félsz talán, hogy
Megbirkozom veled s legyőzlek?
Ne félj, nem az vagyok, ki voltam.
Ki egykor vakmerő kebellet
Daczoltam sorssal és világgal.
Bátran jöhetsz. Meg nem támadlak.
Hagyom magam. Erőtelen hang
Leszek. Te szélvész légy. Sodorj el.
(Pest.)

Imádságom.

Elkárhozástól félt szegény anyám,
 S talán féltése nem alaptalan,
 Tart tőle — s ebben igazsága van —
 Hogy már régóta nem imákozám.
 Imádkozom hát; íme két kezem
 Szent áhitattal összekulesolom.
 Hallgass meg engem, égi hatalom,
 Hallgass meg engem édes istenem!

Adj én nekem . . . . hó, első a haza.
 Hatalmas isten, népem istene! . . . .
 De kérni vajon mit is kellene
 Hazámért, mellynek annyi a baja?
 Ezért csak egy, csak egy a kérelem:
 Melly így, mint van, már nem sok évet lát,
 Teremtsd egészen újjá e hazát,
 Hallgass meg engem, édes istenem!

És magamért? mit kérjek magamért?
 Adj hát nekem szépséges szeretőt,

S a mellyen majd meglátogassam öt,
 Gyors paripát; aztán sok, sok babért . . .
 Nem hogy fejemet ékesítse, nem,
 De hogy, ha nem lesz szénám, abrakom,
 Csikóm legyen mivel jól tartanom . . .
 Hallgass meg engem, édes istenem!
 (Szalk-Szentmárton.)

Ifjuság.

Mondják hidegnyugalmasan
 Az öregek:
 Szilaj, bolond fiú vagyok,
 Csendesb legyek.
 Vénség az életnek viszhangja csak,
 E tompa hangok meg nem bántanak.

Szilaj vagyok, igaz; s bolond?
 Az is lehet.
 Az észet tanácsra nem hívom,
 Csak a szivet.
 No de fejemnek is hasznát veszem:
 Reá bokrétás kalpagom teszem.

S a szív nem rossz tanácsadó,
Higyétek el.
Az észnél gyakran messzebb lát
Sejtelmivel.
Az ifjú szíve lánglobogva ég;
Világít ez, midőn sötét az ég.

S szolgál a szív nem csak vezér-
Szövétnekül.
Balsors telében életünk
Gyakorta hül,
S az ész miatt akár megfagyhatnánk,
De szívünkben fölmelegít a láng.

És ne higyétek, csendes öregek,
Hogy tán megárt,
Ha túllobogja is a fiatal
Tűz a határt;
Föl szoktak gyújtani egész mezőt,
S lesz égés által ez gyümölcsözőbb.

(Pest.)

A szeretöm nyalka gyerek . . . .

A szeretöm nyalka gyerek,
Alája termett a nyereg.
Ha viszi a paripája,
Gyönyörűség nézni rája.

Gyakran látogat meg engem,
Most is amott jön a lelkem ;
Ugy megvágztat paripája,
A négy körmét majd elhányja.

Óregbiró lyánya, szivem,
Mit kukucsálsz olyan igen ?
Mit lesed a szeretőmet ?
Ugy sem szeret ám ő téged. —

Szállj le, kincsem a nyeregből ;
Vedd ki lábad a kengyelből,
Ereszd meg a terhelődöt,
Öleld meg a szeretődöt.

Istenem, be ver a szived,
Mert itt van az enyim mellett,
Szived az én kincses ládám,
Három faluért sem adnám.

Mulattató, nevetteő,
Ha összejön két szerető;
Elbeszélnek végetlenül,
Magok sem tudják, hogy mirül.

Jaj de mi zaj van odakint?
Hát biz ott a lovad nyerit.
Hogy elfeledkeztünk róla!
Isten bününkül ne rója.

Jól tartottad a lovadat,
De már föl is kantároztad.
Még egy csókot, itt az orcám,
Isted hozzád, kedves rózsám!

Kedves rózsám, isten hozzád.
Adjon isten arany zablát,
Arany zablát a lovadnak,
Aranyos kedvet magadnak!

(Duna-Földvár.)

Ismerjetez meg . . . .

Ismerjetez meg végre : ki vagyok ?
Álarcz alatt volt mostanáig képem.
De már meguntam én álarczomat,
És azt most ünnepélyesen letétem !

Olvastátok vidám dalaimat ?
Azt gondoljátok, hogy lelkemből írom ?
Oh, dalaimban a kedv, nevetés,
Csak olyan ez, mint a virág a síron.

Kivül a síron nyílik a virág,
S belül a sírban féreg és halott van ;
Így írtam én enyelgő dalokat,
Míg lelkem haldokolt a fájdalomban.

De többé nem leszek komédiás ;
Ki víg pofákat vág a közönségnek,
És odabenn a színpalak között
Arczán kínszenvedés könyüi égnek !

Oh nem, ez még sem szép határozat!....
Muljék olly gyorsan, a milly gyorsan támadt.
Szenvedjen bár szívem: a vig dalok
Ne szünjenek meg.... hátha általok
Kissé vidítom szomorú hazámat.

(Pest.)

Felhő és csillag.

Mikor isten a férfit teremté,
Homlokára szállt sötét ború,
Nem tudom mért?.... csakhogy e borúból
Lett a felhő s égiháború.

Mikor isten a hölgyet teremté,
Örömeben sírva fakadott.
Most is látni ez örömkönnyeknek
Csepjeit, a sok szép csillagot.

(Cziinkota.)

A hűtelen barátokhoz.

Derék fiúk, mint hagyogatnak el! . . . .
Eredjete csak isten hírével ;
Hagyjátok itt a fát, ti levelek,
A fát, e szívet, mellyen függtetek.
Az őszi szél, melly titeket lefú,
Majd elmulik, nem lesz örökorú ;
S ha eljövend ismét a kikelet,
Fog kapni a fa új leveleket.
De tudjátok : többé ki nem virul
Az a levél, melly fájáról lehull.

(Pest.)

Én és a nap.

Bámulja sok olly epedőleg a holdat,
Ezt a megtestesült sohajt.
Miattam akár kimaradjon örökre,
Nem csüggök én merengve rajl'.

Megtestesülése te érzeteimnek,
Magas, fényes, hő napsugár!
Te vagy szívem öröme, gyönyörúsége,
Érted szemem, lelkem sovár.

Egymás szeretői vagyunk mi a nappal;
Mi hűséges két szerető!
Ki mondja meg: én melegülök-e tőle?
Vagy szíveimtől melegszik ő?

És hogyha siromba leüzni fog a sors,
Csak azt az egyet fájlalom,
Hogy majd szeretőmet a földnek alatta,
A szép napot, nem láthatom.

De szabad a holtak egy óra naponként,
S én arra kérem istenem:
Éjfél idején legyen zárva koporsóm,
S nyíljon meg az délben nekem!

(Pest.)

Búm és örömem.

Nincsen olly bú,
Mint az én búm.
Oh ha én busúlok!
Keblem egy oroszánbarlang,
S szívem benne bárány;
Szagatják az éhes oroszánok
Fogaikkal körmeikkel.
Vérét iszszak,
Csontját rágják
És velőjét szíják
E szegény báránynak az
Éhes oroszánok. — —
Olyan öröm sincs;
Millyen az én örömem.
Oh mikor én örülök!
Keblem egy édeni kert
S rózsza e kertbe' szívem,
Napsugarakkal,
Tarka lepékkal

Játszik e rózsza,
S zeng körülötte
A csalogány.
És jön egy angyal,
És leszakítja e rózsát,
S illeti csókkal,
S keblire tüzi,
S véle az égbe röpül!

(Pest.)

Egy fiatal íróhoz.

Üdvezellek, ifju pályatárs,
Pályatársam s szeretett barátom!
Egykor én te rólad jósolék,
S jóslatom most teljessedni látom.

Láttam egykor egy kis felleget,
S megmondtam, hogy ebből fergeteg lesz.
E kicsiny felhőske te valál,
És most villámterhesen közelgesz.

Jöj és ontsd lelked villámaid,
S lángjaikkal gyujtsd föl a világot ;
Rendüljön meg a föld, a midőn
Mennydörgő jelszódat elkiáltod.

Hogyha majd villámlasz s mennydörögsz,
Jönek ellened zuduló hangok ;
Mert ha nagy az égiháború,
Félre szokták verni a harangot.

De azért dúl a vihar tovább
Minden félrevert harang daczára.
Igy, barátom, te se hajts ama
Jajveszéklő emberek szavára.

Ekkép kellett volna nekem is
Tenni sokszor ostromolt pályámon.
Én a tehetetlen hangokat
Figyelemre méltatám. Sajnálom.

Eh, megtörtént, mit sajnálkozom ?
Hadd szorítsam jobbod, ifju bajnok,
Én, ki ilyen rokonszellemű
Pályatárs után már rég sohajtok.

Fölléptél. Ez engem megujít,
Hogy a sorompók közt ketten állunk.
Most, barátom, küzdjünk, hadd legyen
Győzedelmünk vagy vitéz halálunk!

(Pest.)

Felsülés.

Ebédre hítak. Elfogadtam
A meghívást nagy szívesen,
Nem az ebédre nézve,
Hanem mert vettem észre,
Hogy köztünk szép lány is leszen.

S volt szép lány, még pedig millyen szép!
Könnyü lehellet termete,
Fehér egén szemének
Sötétkék napok égtek . . . .
De ez nem tartozik ide,

Csak hogy szép lyánka volt, nagyon szép,
S én öt tüstént megszeretém.

„Kigyúlt indulatommal
Ebéd után azonnal
Kírontok!“ így elmélkedém.

Ebéd alatt erősen szítam
A szíverősítő italt,
Hogy a nagy pillanatban
Majd annál biztosabban
Vívhasam ki a diadalt.

De hah, a szíverősítő ugy
Megerősíté szívemet,
Hogy, az erőből aztán
Lábamban nem maradván,
Kírontanom nem lehetett.

(Eperjes.)

Egy assznyi állathoz.

Megláttuk egymást és a szerelem
Mindkettőnk szívében lobbot vetett.
Fölösleges volt minden vallomás,
Értök a kölcsönös tekintetet.
Alig mult egy nap, már csókoltalak,
S te visszacsókolál és ölelél.
Te is leány vagy, édes angyalom,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

Miként folyammá nő a kis patak,
S miként tengerbe vész el a folyam :
Szerelmem akkép napról napra nőtt,
S lett végre tenger, mély, határtalan.
Láttam piruló arczod hajnalán,
Hogy boldogságom napja újra kél.
Te is leány vagy, édes angyalom,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

Boldogságomnak napja újra kelt.
Boldogság napja volt égő szived,
A melly szemedbe szállt, s onnan reám
Elovasztó sugárokat vetett.
Minő boldogság volt, ha háborgó,
Föliindult kebleden pihentetél!
Te is leány vagy édes angyalom,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

Együttlétünknek végső napja jött.
Tán mindörökre válandók valánk;
De gondolám, nyugtatva magamat:
Vár még egy este boldogsága ránk.
Az este eljött. Épen bál vala.
Te bálba mentél, hozzám nem jövetél.
Te is leány vagy, édes angyalom,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

(Igló.)

A négy ökrös szekér.

Nem Pesten történt, a mit hallotok.
Ott illy regényes dolgok nem történnek.
A társaságnak úri tagjai
Szekérre ültek és azon menének.
Szekéren mentek, de ökörszekéren.
Két pár ökör tevé a fogatot.
Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacsván ballagott.

Világos éj volt. A hold fenn vala ;
Halványan járt a megszakadt felhőkben,
Miként a bús hölgy, a ki férjinek
Sírholmát keresi a temetőben.
Kalmár szellő járt a szomszéd mezőkön,
S vett a füvektől édes illatot.
Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacsván ballagott.

A társaságban én is ott valék,
S valék szomszédja épen Erzsikének,
A társaságnak többi tagjai
Beszélgetének s énekelgetének.
Én ábrándoztam s szóltam Erzsikéhez :
„Ne válaszszunk magunknak csillagot ?“
Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacskán ballagott.

„Ne válaszszunk magunknak csillagot ?“
Szólék én ábrándozva Erzsikéhez,
„A csillag vissza fog vezetni majd
A mult időknek boldog emlékéhez,
Ha elszakaszt a sors egymástul minket.“
S választottunk magunknak csillagot.
Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacskán ballagott.

(Borjád)

A magyar nemes.

Őseimnek véres kardja
Fogason függ, rozsda marja,
Rozsda marja, nem ragyog.
Én magyar nemes vagyok!

Munkátlanság csak az élet.
Van életem, mert henyélek.
A paraszté a dolog.
Én magyar nemes vagyok!

Jól készítsd, paraszt, az útat,
Mert hisz a te lovad vontat.
Csak nem járhatok gyalog.
Én magyar nemes vagyok!

Tán a tudománynak éljek?
A tudósok mind szegények.
Nem irok, nem olvasok.
Én magyar nemes vagyok!

Van, igaz, egy tudományom,
Ebben párom ritkán látom :
Enni, inni jól tudok.
Én magyar nemes vagyok !

Millyen jó, hogy nem adózok.
Gazdaságom van, de nem sok,
S van adósságom, de sok.
Én magyar nemes vagyok !

Mit törődöm a hazával ?
A hazának száz bajával ?
Majd elmulnak a bajok,
Én magyar nemes vagyok !

Ösi joggal, ősi házban
Éltemet ha elpipáztam :
Mennybe visznek angyalok.
Én magyar nemes vagyok !

(Borjád.)

Gyermekkori barátnémhoz.

Te vagy? valóban te vagy az?
Vagy e látmány csak képzelet?
Csak képzetemnek tündér délibábja,
A melyben lelkem újra látja
Szép arczod s boldog gyermekségemet?

Te vagy valóban! ennyire
Csalódás nem megy, nem mehet;
Ismérem én jól e szemek sugárát,
A melylyel glóriába zárád
Hajdanta boldog gyermekségemet.

A kis leányból hajadon,
A kis fiúból ifju lett;
Jött az idő, mely soha meg nem állott,
S miként a szélvész a virágot,
Elvitte boldog gyermekségemet.

Azóta tiszta látköröm
Olly gyakran elsötétedett,

S az éjszakában, melly sírként fedett el,
Csak egy csillag volt, a könny, melylyel
Sirattam boldog gyermekségemet.

Viszonzlátásunk ünnepén
Ölelj meg, lyánykám, engemet ;
Hagyd elfeledni kínos ifjuságom,
Hagyd karjaidban újra látnom
Ragyogni boldog gyermekségemet !

(Borjád.)

Virágos kert a költő szíve . . . .

Virágos kert a költő szíve,
De másnak termi a virágokat ;
Mig ezeket szétosztogatja,
Önnön magának csak tövis marad.

És pillangó a költő lelke ;
Szegény pillangó ! neki megesett :
Addig bolyong a puszta kerthen,
Mig összetépik őt a tövisek.

S a puszta kert s tépett pillangó
Eszébe sem jut senkinek talán,
Midőn élvezettel mereng a
Szegény költő martirkoszoruján.

(Pest.)

Alku.

Juhász legény, szegény juhász legény!
Tele pénzzel ez a kövér erszény:
Megveszem a szegénységet tőled,
De rá'dásul add a szeretődöt

„Ha ez a pénz volna csak foglaló.
S még száz ennyi lenne borraivaló,
S id'adnák a világot rá'dásnak,
Szeretőmet még sem adnám másnak!“

(Szalk-Szentmárton.)

S. Zs. kisasszony emlékkönyvébe.

Méhek s virágok kertednek lakói.
Méhes, virágos kert legyen szived :
Ha nyílik benne szerelem virága,
A barátságnak méhét is bevedd ;
Mert jól tudod : szép a virág ; azonban
Tavaszzal él csak, és ez olly rövid,
Míg a szerény méh munkálódásából
Megédesíted téli napjaid.
Ha e tanácsom nem lesz sikeretlen :
Engedd, hogy én is méh legyek szivedben.
(Borjád.)

A. B. emlékkönyvébe.

Kalmáridőket élünk mostanában,
Egy pénzdarabnak nézik a világot,
S ha a világ pénz, a költő mi rajta ?
A költő — mondják — hasztalan penész csak.

Pedig a költő a királyi kép a
Világ tallérján . . . . nem, királyi kép sem !
Ő a tallérnak csengő, tiszta hangja,
Szép szellemrésze a hitvány anyagnak. —
Légy büszke rá, hogy költőnek születél.

(Vár-Gedő.)

M. E. kisasszony emlékkönyvébe.

Legboldogabb percz életünkben az,
(Még nem próbáltam, ámde úgy hiszem)
Ha kedvesünkkel oltárhoz megyünk.
S neked maholnap e sorsod leszen.
Megállitnám, ha volnék Józsue,
Megállitnám itt a napot, időt,
Hogy mindörökké oly boldog lehess,
Minő ekkor léssz az oltár előtt.

(Pest.)

S. K. emlékkönyvébe.

Vén épület már a világ,
Le, alacsonyra süllyedett.
Ha egyenest jársz : beütöd
A gerendában fejedet.
Hajolj meg, ha a fejtörő
Gerenda ellenedre van . . . .
Én inkább betöröm fejem,
Semhogy meghajtsam derekam !

(Borjád.)

A zshiványság vége.

Hejh zshiványság, derék szép zshiványság !
A te véged hatalmas mulatság :
Lesz belőled, ugy hord a szerencse,
Szárak fának száradó gyümölcse.

Hogy kimulj, szikrát sem fáradsz magad ;
Kitekeri a hóhér a nyakad.
Hogy pedig ne láthasd szégyenedet,
Kivájják a varjak szemeidet.

És mig tested a tánczot ugy járja,
A mint szól a szelek muzsikája :
Mélységében a sátán házának
Lelkeddel az ördögök labdázna.

(Pest)

A költő s a szőlővessző.

Semmi vágyom, semmi kedvem
A borostyánkoszorúhoz !
Magyarország szép leányi,
Szőlővessző-koszorúval
Koszorúzzatok meg engem,
Mert a szőlővessző és a
Költő sorsa olly hasonló.
Költő és a szőlővessző
A világnak adja lelkét.

Szölővessző lelke a bor,
 A költőnek lelke a dal.
 Lelkünket ha általadtuk
 Borban, dalban a világnak:
 Elhervadunk, elenyészünk.
 És midőn már elenyéztünk:
 Lelkeink, a bor s dal mellett
 Vigad a világ! — — — —

(Borjád.)

Hegyen ülök.

Hegyen ülök, búsán nézek le róla,
 Mint a boglya tetejéről a gólya.
 Lenn a völgyben lassu patak tévedez,
 Az én fáradt életemnek képe ez.

Elfárasztott engemet a szenvedés.
 Be sok búm volt, örömem meg be kevés!
 Bánatomból egy nagy árvíz lehetne,
 Örömem kis sziget lenne csak benne.

Fenn a hegyen, lenn a völgyben zúg a szél,
Közelget az időjárás ősz felé ;
Ősszel szép csak a természet én nekem,
A haldokló természetet szeretem.

Tarka madár nem füttyörész az ágon,
Sárgapiros levél csörög a fákon,
Innen-onnan lehull a fák levele . . . .
Bár csak én is lehullanék ő vele !

Holtom után vajon mi lesz belőlem ?
Vadfa lenni szeretnék az erdőben ;
Ott lenne az én számomra jó tanya,
Egész világ engem ott nem bántana.

Szeretném, ha vadfa lennék erdőben,
Még inkább ! ha tűzvész lenne belőlem ;
Elégetném ezt az egész világot,
Melly engemet mindörökké csak bántott.

(Pest.)

Örök ölelkezés.

A téren kettős sírhalom van,
Fölöttök egy-egy zöld bokor ;
Egymásra hajlanak, miként ha
Két szerető szív összeforr.

Igen, két szerető szív szálla
Pihenni e két domb alá,
Midőn a háborgó életnek
Kemény harczát kiharczoló.

Egymás mellé temetteték a
Hű szeretők itt magokat,
Hogy egyesülve legyenek, mint
A földön, úgy a föld alatt.

És egyesülve maradának.
Melly a sírhalmokon növe,
A két ölelkező bokorfa
A két szerelmes szelleme.

(Pest)

Forrás és folyam.

Szelíd a forrás habja s dalai
Beillenének csengetyű szavának.
Ilyen szelídek és csengők valának
Ifjúságomnak első hangjai.

Akkor kedélyem a forrás vala,
Mosolygó tükre a szép mennyországnak.
Nap, csillagok s hold bele láthatának.
Szívem volt a forrás vig, fris hala.

De a kis forrás most már nagy folyam,
Csengő szavát s nyugalját elvesztette,
Vészek kergetnek vészeket fölötte,
S belé a mennynek nézni hasztalan.

Ne nézz beléje, oh menny, hasztalan!
Magad most benne ugy sem láthatod meg,
Mert az csatáitól a fergetegnek
Mind fenekiglen fölforgatva van.

És mit jelent e vérfolt a vizen,
E vérfolt a haboknak közepette? . . . .
Horgát a vad világ beléd ütötte,
Te vérzel, árva hal, szegény szívem!

(Pest.)

A jeggyűrű.

„Isméred e gyűrűt?
Aranymives barátom!“
— „Ismérem jól, uram,
E gyűrűt én csináltam;

Azt is tudom, kinek
Számára készítetted?
Az szép leányka volt,
És aztán hitvesed lett.“

— „Igen, szép lyányka volt,
És aztán hitvesem lett.
De megszegé hitét
S mással kötött szerelmet.

E gyűrű rosz helyen
Volt ujján ; visszavettem.
Legdrágább kincsem ez,
Jobb helyre kell hát tennem.

Ezennel önts golyót
E gyűrüből barátom! . . . .
. . . . Fegyverbe töltöm azt,
S szívem, beléd bocsátom.“

(Pest.)

A hazáról.

Lement a nap. De csillagok
Nem jöttek. Sötét az ég.
Közel s távolban semmi fény nincs,
Csak mécsvilágom s honszerelmem ég.

Szép csillag a honszeretet,
Gyönyörűségesen ragyog.
Szegény hazám, szegény hazám te,
Neked kevés van ilyen csillagod.

Mécsemnek lángja mint lobog!
Mitől lobog? mi lengeti?
Éjfél t ütött. Ti lengtek itten
Mécsem körül, ti népem ősei!

Mintha nap volna mindenik,
Olly tündöklők e szelleme,
Tündöklök, mert hisz a dicsőség
Sugármezébe öltözködtenek.

Ne nézz ősidre, oh magyar,
Ki most sötétségben vagy itt,
Ne nézz ősidre, e napokra . . . .
Szemeid gyöngék . . . . a napfény megvakít.

Hazám dicső nagy ősei,
Ti földetrázó viharok!
Ti egykoron a porba omlott
Európa homlokán tomboltatok.

Oh nagy volt hajdan a magyar,
Nagy volt hatalma, birtoka;
Magyar tenger vizében húnyt el
Éjszak, kelet s dél hullócsillaga.

Csak hogy rég volt, midőn magyar
Fejekre termett a babér ;
A képzelet sebes szárnyú sas,
Elfárad még is, mire oda ér.

Olly rég elhervadt a babér
A magyaroknak homlokán,
Hazám, olly rég voltál te nagy, hogy
Nagyságot híre csak mese talán.

Már rég nem sírtam, s íme most
Pillámon egy könny rengedez.
Magyar nép, vajon hajnalodnak
Vagy alkonyodnak harmatcseppje ez ?

Magyar dicsőség, mi valál ?
Hullócsillag ? melly tündökölt,
Aztán lehullott a magasból
És mindörökre elnyelé a föld.

Vagy üstökös vagy, oh magyar
Dicsőség ! melly jött s távozék,
Hogy századok multával újra
Lássák fényét a népek s rettegjék ?

(Pest.)

10*

Szép vidéknek szépséges leánya . . . .

Szép vidéknek szépséges leánya!
Eszem azt a gyönyörű? szemed —
Gyönyörű? nem! csak azért sem az, mert
Hazugságban hagytál engemet.

Hányszor mondtam, hányszor irtam én meg,
Hogy már láttam tiszta kék eget!
S ez hazugság, mert nem láttam addig,
Mig nem láttam a te szemedet.

Vetted észre? milly hosszan merengtem
S millyen áhitattal szemeden?
Áhitattal függtem rajta, mint a
Haldokló szent a feszületen.

S te valóban megváltóm lehetnél,
Mindazáltal nem halnál te meg:
Holt, hideg fán nem függnél . . . . ölelned
Kéne élő, égő keblemet . . . .

Mit beszélek? mit mondtam? . . . szerelmet
Tőled én nem, oh, nem várhatok!
Szerelemmel a szegény költőre
Áldást hozni mellyik lányka fog?

Mert szegénynek alkotá az isten
A költőt, s tán rendén is van ez;
Tarka, pompás toll nem ékesíti
A madárt sem, a melly zengedez.

Igy a költő egyszerűségében
Képes-e lányt meghódítani?
Tündökölni vágnak a leányok,
S méltán . . . ők a föld csillagjai.

Te, leányka, az én csillagom vagy,
S tőlem senki nem tilthatja meg:
Ha keblemre nem tűzhetlek is, hogy
Szemeimmel ne kísérjelek.

Fog kísérni szemeim világa,
Fog kísérni vándorútamon.
A távolból ha nem melegítesz:
Legalább nézz rám, szép csillagom!
(Pest.)

Megteremtéd lelkem új világát . . . .

Megteremtéd lelkem új világát,
Szerelem dicső világa ez !
Hálából e szív, örök tűzével,
Istenséged szent oltára lesz.

Oh leányka, ha te nem szeretsz is,
Engedd meg, hogy szerethesselek,
Mert különben köztem s a világ közt
Megszakadnak minden kötelek.

Vad, sötét föld keblem birodalma,
Fejedelme gyűlölő harag,
Harczban állok a nagy mindenséggel —
Szeretetre csak képed marad.

Képed a fény, az egyetlen egy fény,
Melly keblemnek éjjelébe jár,
Mint a rabhoz, földalatti börtön
Kisded ablakán, a napsugár.

Én szeretlek ! bár tudom : milly rém a
Nem viszonzott szerelem baja ;
De kit annyi rém gyötör, szivemnek
Könnyü lesz ezt is megszoknia.

Nem viszonzott szerelem keserve !
Türelemmel hordom terhedet,
Mint az istenember a keresztfát,
Mellyen aztán megfeszítetett.

(Pest.)

Éj van ....

Éj van, csend és nyugalomnak éje,
A magas menny holdas, csillagos ;
Szöke gyermek, kék szemü kökényfa,
Drága gyöngyöm ! mit csinálsz te most ?

Engem édes álmak környekeznek,
De nem alszom, ébren álmodom.
Minden álmam egy fényes királyság
S koronája te vagy, angyalom !

Beh szeretném most, ha lopni tudnék,
A lopás bármilly rút lelki folt!
Meglopnám az álmak kincstárát, hogy
Gazdagítsam a szegény valót.

(Pest)

Félre mostan . . . .

Félre mostan, hagyjatok magamra,
Hagyjatok, ti régi czimborák!
Nem látjátok, hogy mi lett belőlem?
Czimerem most rózsa s nem borág.

Szerelemnek katonája lettem . . . .
A lant, a dal töltött fegyverem,
Töltés bene forró érzeményem,
Boldog én! ha a csatát nyerem.

Oh, ha nyernék, istenem, ha nyernék . . . .
Tündérország, melly előttem áll;
Sikerüljön ezt bevennem: akkor
Én leendek a tündérkirály!

(Pest.)

Ablakodból hogyha . . . .

Ablakodból hogyha kitekintesz :
Kertet látsz csak, kertet és eget.
(Adja isten, hogy legyen hasonló
E látmányhoz teljes életed !)

Képzelen : milly boldog vagy, leányka,
Hogy körüléd illyen kert virít.
Jaj, de e kert sokkal boldogabb még,
Mert beléje néznek szemeid.

(Gödöllő.)

Nála voltam . . . .

Nála voltam, a kedves leánynál.
Nála voltam, ismét eljövék.
Honn vagyok . . . . honn ? nem tudom. Szédülök.
Kereng velem a föld és az ég.

Oh, mi szép, mi jó vagy te, leányka,
Szép és jó s olly lelkes honleány!
Te hazám leklekesebb leánya,
Te hazám nemtője vagy talán.

Lyányka, neked költőt kell szeretned,
Más nem méltó birni tégedet,
Mem méltó más erre, mert hazát ugy,
Mint a költő, senki nem szeret.

Mit tegyek? szólj, üdvem gyöngyvirága,
Mit tegyek? hogy megnyerhesselek.
Kész vagyok, kész mindent elkövetni,
Mindent, hogy megérdemeljelek.

De ha semmit nem tennék is, lyányka,
Érdemetlen nem vagyok reád:
Szerelemért csupán szerelem kell,
S én szeretlek, mint te a hazát!

(Pest.)

Vasárnap volt.

Vasárnap volt. Nem felejttem én el
E napot. Lenn a kertben valánk.
Néztelek . . . . te bokrétát kötöttél.
A nap jó kedvvel mosolyga ránk.

És midőn elkészült a bokréta,
Általadtad -- oh, meglepetés! —
Általadtad azt nekem, leányka . . . .
E gyönyörre minden szó kevés!

Általadtad nekem a bokrétát,
Most is itt van az szívem felett ;
S ha fölhajtod egykor szemfedőmet,
Akkor is még szívemen leled.

Higy nekem, hogy szívem és bokrétád
Egy időben, együtt hamvad el . . . .
Millyen édesen fog majd pihenni
Ő alatta e fáradt kebel!

S a mig élek, addig paizsom lesz.
Olly szükséges nekem a paizs!
Most merészen állok ki, ha mingyárt
Az egész föld ostromolna is.

Rágalom, gúny, ármány, balszerencse
Szórhatnak rám millió nyilat:
Szánakozva nézem ellenségim
E tündér virágpaizs alatt.

(Buda.)

Drága orvos úr . . . .

„Drága orvos úr!“ szólék eszemhez,
„Látogassa meg csak szívemet;
Látogassa meg, kérem . . . . roszul van . . . .
És gyógyítsa ki, ha még lehet.

Nagy bizalma van szívemnek önben,
Mert ön már többször segíté rajt.
De siessen, kérem, csak siessen,
Még talán elűzheti a bajt.“

És az ész, ez a jó házi orvos,
Nem késett, hanem lesietett;
És megrémült és fejét csóválta,
Meglátván a vérző beteget;

S így kiálta föl: „Fiatál ember,
Mit cselekszik ön, az istenért?
Sebe mélyebb s szélesb a Dunánál —
Mért is nem vigyáz magára, mért?

De legyünk csak egy kis türelemmel,
Még talán . . . . talán segíthetek.“
Szóla; és a sebet megvizsgálván,
Abba balzsamot csepegtetett.

„Ah!“ felelt a szív, „ön a reménynek
Balzsamát használja? . . . . hagyjon föl . . . .
Kínom szörnyü . . . . gyógyuljak, vagy haljak! . . .
A reménység sem gyógyít, sem öl.“

(Pest.)

Hol van olly nagy pusztaság

Hol van olly nagy pusztaság, mint keblem ?

Oh, e puszta olly határtalan !

Jobbra, balra terméketlen föld, csak

Közepében egy élőfa van.

S hol van ollyan nagy élőfa, mint ez ?

Árnyat az egész világra vet !

Tudjátok : mi e roppant fa keblem

Pusztájában ? . . . . ez a gyűlölet.

El fog dőlni e világborító

Fa, ha majd egy órjás megjelen.

E világborító fát eldöntő

Óriás a boldog szerelem.

(Pest.)

Sírba tették . . . .

Sírba tették első szeretőmet,
Búm e sírj holdvilága volt.
Új szerelmem, mint nap, jött ez éjre.
Fölkelt a nap . . . halványúl a hold.

(Pest.)

Nő szerelmem . . . .

Nő szerelmem, egyre nő, pedig már
Végtelen tengerré árada.
És a mint nő : szaporodik benne
A szörnyeknek rémes tábora.

És ha benne a rémek mozognak,
És ha rajta szélvész vágatott :
Föl az égre csap szilaj hulláma,
S lemos onnan minden csillagot.

És mi kelti e vihart? . . . . az eszme :
Ha te, lányka, nem lennél enyém !
Iszonyú ez éj és e sötétség
S villám benne égő agyvelöm.

Oh, az illy percz helyett egy öröklét
A pokolban áldás volna rám ! . . . . —
Múl a vész, a tenger csendesül, ha
Ezt az eszmét elzavarhatám.

Csendesül a tenger és lesímul,
És a tengerpartra lépek én,
S ott remények erdejében járok ;
Oh, mi szép zöld erdő a remény !

A remények szép zöld erdejében
Két galamb ül s bűg egy ág felett,
S én, lánykám, azt gondolom : jövőben
E galambpár én leszek veled !

(Pest.)

Meg ne ítélj . . . .

Meg ne ítélj a találkozásról,
Melly közöttünk a legelső volt!
Mint magát ekkor viselte nyelvem:
Az nem mindig olyan néma, holt.

Ajkaimról hallhatják gyakorta
A beszéd megáradt folyamát,
S közbe közbe tréfa úszik árján,
Mint enyelgő csónakos-család.

De midőn te véled összejöttem,
Ajkamon szó, hang meg nem jelent.
Fergeteg ha van keletkezőben:
Megelőzi temetői csend.

Fergeteg volt itt keletkezőben,
Fergetegre készült kebelem,
S az kitört már . . . . ontja villámlását,
Mennydörgését a vad szerelem.

Zúg, süvölt és szaggat és ront és bont
 Bennem a föllázadt fergeteg . . . . .
 De türöm ; tán egykor mint szivárványt
 Látom majd viszonszerelmedet.
 (Pest.)

Voltak sokkal jelesebbek . . . .

Voltak sokkal jelesebbek, mint én,
 Hírök még is elfelejtve már.
 Hát ti rátok, dalaim, ti rátok
 A jövődöben vajon mi vár ?

Éltek-e ti még akkor, midön már
 Én fölöttem füvek lengenek ?
 Ugy, miként a lantnak húrja, melly, ha
 Elszakad, még aztán is zeneg.

Nem bánom, ha, a mit eddig irtam,
 Nem bánom, ha mind az elenyész ;
 Csak a mit te hozzád írok, lyányka,
 Ezt ne bántsa elmulási vész.

S én hiszem, hogy ezt idő nem bántja :
 Szent lesz minden hozzád írt dalom,
 Mert hisz azok a mennyből erednek,
 Kék szemedből, szőke angyalom !

(Pest.)

Vadonerdő a világ . . . .

Vadonerdő a világ körültem,
 Olly sötét, olly éktelen vadon !
 Benne járok én, elfáradt vándor ;
 Éj van és az útat nem tudom.

Egy kicsiny fény rezg amott előttem
 Ágak-bogak gyér nyílásin át ;
 Te vagy az, te szeretett leányka,
 Követem fényednek sugarát.

Vajon e fény mécsvilág-e — a hol
 Nyughatom majd — egy csöndes tanyán ?
 Vagy csalóka bolygótűz csak, a melly
 Temetőbe . . . . sírba visz talán ?

(Pest.)

11*

Nincs jogom, hogy . . . .

Nincs jogom, hogy féltselek, leányka,
Mert hiszen nem is vagy még enyém;
Néha még is szerelemfáltás, e
Legborzasztóbb mennykő üt belém.

Elsötétül a világ ilyenkor . . . .
Elsötétül? nem, sőt meggyulad . . . .
Végítélet van . . . . az alkotó az
Angyalokkal trombitát fuvat.

Harsog az arkangyal trombitája . . . .
Agyvelőm reng . . . . szerteszét szakad . . . .
Mert reám így dörg le az ítélet:
A te sorsod örök kárhozat!

(Szalk-Szentmárton.)

Száz alakba ....

Száz alakba öltözik szerelmem,
Száz alakban képzel tégedet.
Majd sziget vagy, s vívó szenvedélyem
Mint szilaj folyam fut körüléd.

Máskor ismét, édes kedvesem, hogy
Szentegyház vagy, én azt gondolom,
És szerelmem mint repkény huzódik
Fölfelé a szentegyház-falon.

Néha gazdag útas vagy, s szerelmem
Mint az útonálló megrohan,
Néha meg mint jámbor alamizsnás
Lép elédbe alázatosan.

Majd a Kárpát vagy, s én ott a felhő,
S mennydörgéssel ostromlom szived.
Majd meg rózsalomb vagy, s én körüléd
Csalogányként zengek éneket.

Im, szerelmem ekkép változik, de
Soha meg nem szűnik, mindig él,
S nem gyöngül; ha néha szelidebb is . . . .
Gyakran csendes a folyó, de mély!
(Szalk-Szentmárton.)

Megvallom, hogy . . . .

Megvallom, hogy én az iskolában
Rest tanuló voltam, szörnyü rest.
Légy tanítom, jó leányka, tőled
Majd tanúlok édesörömet.

S okvetetlen tőled kell tanulnom,
A mit mostan tudni akarok.
Nem tanulják azt az iskolában,
Nem tudják azt a professorok.

Nos, leányka, léssz-e hát tanítom
Kell-e tőlem a professorság?
Azt szeretném én csak megtanulni:
Mit tesz az a szó, hogy „boldogság“?

Nem kerül ám sok fáradságodba,
 Ne gondold ; csak egy kis perczig vársz . . . .
 Szólnod sem kell . . . . minek ? . . . . egy tekintet
 Mindent olly szépen megmagyaráz.

(Szalk-Szentmárton.)

Álmaimban gyakran . . . .

Álmaimban gyakran látogatsz meg,
 Életemnek legszebb álma te !
 Onnan van, mert rajzolásit elmém
 Minden este véled végzi be.

Te vagy elmém végső gondolatja,
 Mielőtt bezárkozik szemem.
 Így az égen, mielőtt az éj jön,
 A szép alkony mindig ott terem.

Hejh, leányka, akarod-e tudni :
 Álmaimnak foglalatja mi ?
 Rövid az, de olly szép ! . . . . látlak téged
 Szerellemmel rám mosolygani.

Ha ez így van, mint álmodni szoktam,
Ha szeretsz tán engem, oh leány!
Add tudtomra, kérek, hogy ne légyen
Boldogságom álmokép csupán.

De ha nincs így, oh, ha nem szeretsz, s tán
Kebled értem soha nem hevül:
Akkor . . . akkor legjobb lesz alunnom
És álmodnom véghetetlenül.

Kérem istent, hogy ne ébreszzen föl
Az ítéletkor se engemet;
Jobb itt lenn csak álmodnom, hogy bírlak,
Mint a mennyben lennem nélküled!

(Szalk-Szentmárton.)

Szerelemnek lobogója . . . .

Szerelemnek lobogója szívem,
Érte két szellem viaskodik;
Rémes a harc és mindennap eltart
Kora regtől késő alkonyig.

Egyik szellem, hófehér ruhába
Öltözködve, a vidám remény;
Másik szellem a mogorva kétség,
Öltözködve hollófeketén.

Egyre vának, és nem tudhatom még:
Győzedelmes mellyikök lehet?
Attól tartok, hogy kettészakítják
E szerelmi zászlót, szívemet!
(Szalk-Szentmárton.)

Alacsony kis ház . . . .

Alacsony kis ház az én lakásom;
A tiéd magas, nagy palota.
Jaj nekem, jaj én nekem, leányka,
Nem emelkedhetem én oda . . . .

De miért ne egyesülhetnénk mi?
Én hozzám le mért ne hajlanál?
Le a völgybe tér a hegy patakja,
S az égről a nap a földre száll.

Igy, mint a nap földre száll az égről,
És völgybe hegyről a patak :
Palotádból, lelkem szép galambja,
Szállj le hozzám, hogy birhassalak !

Én hiszem, hogy boldogabb lennél te
Itt lenn nálam, mintsem odafenn.
A magasban hűvös levegő van,
A tavasz legszebb a völgyeken.

Szép tavasz vár, ha lejössz, leányka,
Szerelemnek ékes tavasza ;
Nem mulandó e tavasz viránya,
Mind az, mellyet a május hozza.

A mezőkre jő az ősz és hervaszt,
A hol látja a virágokat,
Titkos, rejtett kert szivem szerelme,
A hervasztó ősz rá nem akad.

Kell-é e kert, lyányka, és lejössz-e
Hajlékomba ? . . . . szük s kicsinke bár :
Oh azért megférünk benne ketten,
Mint fészkében a páros madár.

Jöj le, leányka, nem törődöm azzal,
Ha ott hagyod minden ékszered . . .
Mért is volna rajtad ékszer? úgy is
Elhomályosítja azt szived.

(Szalk-Szentmárton.)

Mihelyest megláttalak, . . .

Mihelyest megláttalak, leányka,
En azonnal megszerettelek.
Látásodkor úgy jártam, mint a fa,
A mellyet a villám gyujta meg.

Fa valék én, egy kiszáradott fa,
Mellynek lombja szertehulla rég.
Most örülök rajta, hogy az voltam,
Mert a száraz fa legjobban ég.

(Szalk-Szentmárton.)

Lyányka, mikor . . .

Lyányka, mikor úgy együtt sétáltunk,
Én nem szóltam és te hallgatál.
Hejh! ha tudnám, be sokért nem adnám,
Hogy te ekkor min gondolkozál?

Én csak ilyenfélét gondoltam,
Hogy . . . izé . . . bizony már nem tudom:
Mit gondoltam? — csak hogy volt temérdek
Gyönyörűséges gondolatom.

Minden eszmém tündércsengetyű volt,
Melly búbajosan csilingele,
Bájosan . . . de némelly'k olyan búsán,
Hogy szívem majd megrepedt bele!

(Pest.)

A világtól elvonulva . . . .

A világtól elvonulva élni
Egy csöndes kis házfödél alatt,
Elvonulva, lyányka, véled élni . . .
Oh milly szép milly édes gondolat !

Itt szeretném hagyni a világot,
Melly úgy sem más, mint egy csatátér.
Harczolunk s mi harczaink jutalma?
Legfőlebb is tán egy kis babér.

És ezért küzködjem én örökké?
S megvagdalni hagyjam lelkemet?
A babér csak elfödi sebünket,
Elfödi, de nem gyógyítja meg.

Tedd kezembe kezedet, leányka,
S a hová vezetsz : megyek veled ;
Oh de messze menjünk, hogy ne lássam
Távrolról se a csatahelyet.

Messze menjünk és sebes léptekkel,
Hogy minket ne érjen majd utol
Mult időm emléke, e madár, melly
Harczaimról olly búsan dalol.

(Pest.)

A mióta szerelembé . . . .

A mióta szerelembé estem,
Igazán, hogy féleszü vagyok.
Szemkötősdit játszanak fejemben
S fálnak mennek a gondolatok.

Nem csoda, ha ollyasmit teszek, mit
Józanan tölem nem láttatok,
A mit szinte szégyenlek kivallni :
A tükörbe is pillantgatok.

Reggel sokszor jó estét kívánok,
És jó reggelt, hogyha este van.
Isten hozott ! mondom a menőnek,
S annak, a ki jő : élj boldogan !

Tollam gyakran a porzóba mártom,
 A tintát meg porzónak veszem.
 S mindez hagyján! de mikor szájamba
 A szivar tüzes végét teszem . . . .

Erre aztán elmondhatni ám, hogy
 Valóságos szerelem sebe.
 Te miattad kaptam, lyányka . . . . illő
 Volna, hogy csókod gyógyítsa be!
 (Szalk-Szentmárton.)

Sohasem volt az szerelmes, . . .

Soha sem volt az szerelmes, a ki
 Mondja, hogy rabság a szerelem.
 Szárnyat ad ő, és nem rabbilincset,
 Szárnyat ad ő . . . . azt adott nekem.

S a madárnak nincsen olyan szárnya,
 Mint minőt a szerelem növeszt.
 El sem kezdem olly parányisággal,
 Mint a föld, hogy átröpüljem ezt.

Szállok én az angyalok kertébe,
Föl az égre, pillantás alatt,
S koszorúba fűzöm ott e kertnek
Lángrózsáit, a csillagokat.

Majd ez égi fény borít el, majd az
Alvilágnak éjszakája főd . . . .
Szállok és egy pillanatban látok
Istent s mennyet, poklot s ördögöt.

Nincsen itt tér, nincsen itt időköz ;
Hogyha szárnyam fölkerelkedik :
A világnak megteremtésétől
Szállok a végső ítéletig.

S így ha mennyet és poklot bejárok :
A pokolban a mi gyötreme
És a mennyben a mi üdvesség van,
Egy perczben mindazt átérezem.

(Szalk-Szentmárton.)

A bokrétát, mellyet . . . .

A bokrétát, mellyet nekem adtál,
 Háromszin szalaggal kötted át.
 Szereted te a hazának színeit,
 Lyánka, mert szereted a hazát.

Adok én is három szint cserébe :
 A zöld színnek vedd reményimet,
 A fehérnek halovány orczámat,
 A pirosnak vérző szívemet.

(Szalk-Szentmárton.)

Fa leszek, ha . . . .

Fa leszek, ha fának vagy virága.
 Ha harmat vagy : én virág leszek.
 Harmat leszek, ha te napsugár vagy . . . .
 Csak hogy lényeink egyesüljenek.

Ha, leányka, te vagy a mennyország :
Akkor én csillagá változom.

Ha, leányka, te vagy a pokol : (hogyan
Egyesüljünk) én elkárhozom.

(Szalk-Szentmárton.)

Őszi reggel járok . . . .

Őszi reggel járok a szabadban,
De hiába nézek szerteszét ;
Sűrű ködnek fátyolában a táj,
A toronynak látni csak hegyét.

A természet elhagyott szentegyház ;
Nincsen benne buzgó népe már :
A virágok . . . . s hallgat orgonája,
Hallgat a sok énekes madár.

A természet néma szentegyháza
Fölzajlik még egyszer az idén
— A tavasznak mintegy viszhangjául —
A szüretnek megjövételén.

A szüret víg, kellemes mulatság.
 Gyakran ekkép sóhajtott szivem :
 Be szeretnék én is szüretelni,
 Mért nincs nekem is szőlőhegyem ? . . . .

Most beérném egyetlen gerezddel,
 Egy egész szőlőhegy nem epezst ;
 Hejh, beérném én veled, leányka,
 Te legszebb, legédesebb gerezd !

(Szalk-Szentmárton.)

Háborúval álmodám . . . .

Háborúval álmodám az éjjel,
 Hábarúba hitták a magyart ;
 Fölvívó jelül, mint hajdanában,
 Országszerte járt a véres kard.

S fölriadt a véres kard láttára,
 A kinek csak egy csepp vére volt.
 A szabadság drága koszorúja,
 Nem hitvány pénz volt a harczi zsold.

Épen e nap volt menyegzőnk napja,
 Az enyém, leányka, s a tiéd ;
 S én, hogy haljak a honért, elhagytam
 Házáságunk első éjjelét.

Ugy-e, lyányka, a menyegző napján
 Menni és meghalni, szörnyü vég ?
 És mégis, ha rá kerülne a sor,
 Ugy tennék, mint álomban tevék.

(Szalk-Szentmárton.)

Életem most . . . .

Életem most egyetlen kívánság :
 Megnyerhetni, lyányka, szívedet !
 Néha mégis csaknem azt ohajtom :
 Vajha ne szeretnél engemet.

Azt hiszem, hogy sorsom a tiédde
 Összekötni vétek volna tán ;
 Az enyém olly boldogtalan, olly bús,
 A tiéd olly boldog, olly vidám !

Berekeszszem a szelíd galambot
Vérszomjas vadállatok közé ?
Tengerekre, vészes tengerekre,
A kicsiny sajkát vezessem-é ?

Nem járnál-e ugy mellettem, leányka,
Mint ott a galamb s a sajka jár ?
Mebirnád-e a balsorsot ? mellyet
Én megbírok, mert megszoktam már . . . .

Csak szeress te engemet, leányka,
Szenvedésim tudni sem fogod.
Nem borúl el soha én miattam,
Nem borúl el fényes homlokod.

Megkiméllek bánatomtól téged,
Mint a föld a napot, kedvesét.
Víg, derült ő, s ha lenyugszik a nap :
Akkor lesz csak szomorú, sötét.

(Szalk-Szentmárton.)

A letarlott . . . .

A letarlott, megsárgult vidéken
Szomorúan ül az őszi köd . . . .
Mult időmnek szomorú emléke
Őszi ködként ült szívem fölött.

Feljön a nap fényes arczatja
És eloszlik a szomorú köd . . . .
Fényes arczod megláttam, leányka
S világosság lett szívem fölött.

Oh de, leányka, ugy ne tégy, mint a nap,
Melly azért veré el a ködöt,
Csak azért, hogy tisztán lássék : millyen
Hervadás van a világ fölött.

(Szalk-Szentmárton.)

Ha az isten . . . .

Ha az isten ekkép szólna hozzám :
„Fiam, én neked megengedem,
Hogy úgy halj meg, mint magadnak tetszik,“
Erre kérném akkor istenem :

Legyen ősz, de szép, szelíd, derült ősz,
Sárga lombon fényes napsugár ;
Sárga lomb közt zengje végdalát egy
A tavasztól elmaradt madár.

S valamint az őszi természetre
A halál jön észrevétlenül :
Én reám is így jöjjön . . . . csak akkor
Vegyem észre, ha mellettem ül.

Ekkor, mint a lombon a madárka,
Zengjem én is el végdalomat
Büvös hangon, melly le a sziveknek
Fenekére s föl az égbe hat.

És ha vége a varázséneknek :
Ajkaimat egy csók zárja be,
A te csókod, szöke szép leány, te
Földi lények legdicsőbbike! —

De ha ezt nem engedné az isten,
Kérvém akkor, hogy tavasz legyen,
Harcz tavasza, hol rózsák teremnek,
Véres rózsák, férfikebleken.

S lelkesítve zengjenek a harcok
Csalogányai, a trombiták.
Ott legyek, s az én szivemből szinte
Nöjön egy halálos vérvirág.

S ha ledőlök ekkor paripámról :
Ajkaimat egy csók zárja be,
A te csókod, te szép szabadság, te
Égi lények legdicsőbbike !

(Szalk-Szentmárton.)

Elnémult a fergeteg . . . .

Elnémult a fergeteg süvöltő
Hárfájának zordon éneke.
Nyúgodt a táj, mint az arcz, melly küzdött
A halállal s már kiszenvede.

Olly szelid, szép őszi délután van !
Itt-ott látni csak kis felleget;
A viharból ugy maradt meg ez, mint
Bús időkből az emlékezet.

A faluknak bádogtornyait a
Napsugári megaranyozák ;
Délibábak távol tengerében
Mint hajók lebegnek a tanyák.

Áttekintek a nagy láthatáron,
Rónaság ez, völgy- és hegytelen.
Szívem is most illy végtelen róna . . . .
Nincsen benne más, csak szerelem.

Szívem olyan tele szerelemmel,
 Hogy terhétől csaknem elesik.
 Ugy vagyok, mint a fa, mellynek ága
 Alig bírja dús gyümölcseit.

Szívem így, megtelve szerelemmel,
 Egy pohár, a melly csordultig áll . . . .
 Drága bor! . . . . s ha a lány porba önti?
 Kár lesz . . . . inkább idd ki te, halál!

(Szalk-Szentmárton)

Arczképpemmel . . . .

Arczképpemmel, lelkem arczképével
 Ajándékozlak meg tégedet.
 Nem bánom, ha senkinek sem tetszik,
 Csak neked tessék, lánykám, neked!

Lelkem egy könyv, a melly mindig nyitva,
 Olvashatja, ki mellette jár.
 Olvassák is — a sok forgatásban
 Össze is van az szaggatva már.

Lelkem gyűrű, egy aczélgyűrű; de
Láthatsz benne drágaköveket.
Legnagyobb, legszebb ezen kövek közt
Egy gyémánt, a tiszta becsület.

Lelkem oszlop, egy kösziklaoszlop,
Melly soha meg nem rendítettett,
Nem reszket . . . csak egy, csak egy esetben
Hogyha rá száll szép tekinteted.

Lelkem felhő, egy haragvó felhő,
Gyakran ontja a villámokat;
De, leányka, te ne félj! — a villám
Tölgyeket sujt, nem virágokat.

Lelkem Illés próféta, a mennybe
Száll a dicsőség lángszekerén . . .
Híj öledbe, lyányka, s lángszekérről
És mennyországról lemondok én!

(Szalk-Szentmárton.)

Avvagy én már soha . . . .

Avvagy én már soha meg nem nyugszom ?
Midörökké tart e lelki harcz ?
Oh leányka, e véget nem érő
Kínozással, mondd, hogy mit akarsz ?

Mert te kínszasz, mert te gyötresz engem,
Pedig én meg nem bántottalak ;
Vagy talán az megbántás előtted,
Hogy szeretlek, hogy imádalak ?

És ezért kell olly sokat szenvednem,
Olly sokat, a mennyit csak lehet !
Szívemet megvesztegetted, lyányka,
Hogy örökké verjen engemet.

S ezelőtt még, ha reggeltül estig
Gyötörteltem is a kinpadon :
Az enyém volt a pihentető éj ;
Most sem éjem többé, sem napom !

Mint galamb száll én felém az álom,
 De reám nem édesgelhetem :
 A galamb félénk madár . . . tovább száll . . .
 Elriasztja dobogó szívem.

Kérlek, lyányka, parancsolj szívemnek,
 Csendesítsd le e vad pártütőt,
 Nehogy egyszer a kétségbesésnek
 Qráján keresztüllőjem őt !

(Szalk-Szentmárton.)

Azt hívém hogy . . . .

Azt hívém, hogy csak az emberek közt
 Van irigység és kajánkodás.
 Csalatkoztam ! mert a millyen a föld,
 Ott fenn az ég egy cseppel se' más.

Földön, égen nincs valódi béke ;
 Örökös harcz, örökös zavar.
 Mint a földön, épen úgy az égen
 Minden csak uralkodni akar.

A nap és éj háborút viselnek,
Hol az egyik, hol a másik nyér.
Mi a hajnal és az alkony ? . . . . a nap
S éj közötti harcban elfolyt vér.

És mi a hold ? egy zsarnok király ő,
És jobbágysai a csillagok.
És a jobbágy, ki nagyon tündöklik ?
Jaj neki, mert számüzetni fog.

Hány jobbágyát számüzé e zsarnok !
Minden éjjel hull alá néhány . . . .
Tán te is így fényedért az égből
Számüzött csillag vagy, szép leány ?

(Szalk-Szentmárton.)

Messze estem . . . .

Messze estem, oh lánykám, beszédes
Szemeidnek szép sugáritól . . . .
(Szemeidből jóság és vidámság,
E kedves két égi gyermek szól.)

Messze estem tőled, oh, te szép lyány,
Te aranyba foglalt drágakő!
De a nap, hol majd elédbe állok,
Ez a nagy nap nem sokára jő.

Nagy lesz e nap, sorsomat határozó,
Mint Waterloo Napoleonét.
Még király vagyok . . . . kevélyen hordom
Koronámat, a fényes reményt.

Oh, de mi lesz éltém, ha fejemről
Porba hull e drága korona?
Mi lesz akkor éltém? . . . fájdalomnak
Oczeánján a Szentiloná.

(Szalk-Szentmárton.)

Milyen furcsa álmam . . . .

Milyen furcsa álmam volt az éjjel!
Lyánka, te megszúrtad szívemet,
És belőle minden vér kifolyt; de
Minden csepp vérből egy rózsa lett.

Mit jelenthet ez az álom? . . . . semmit
Csak azt, hogy ilyen a szerelem;
A szegény szívet halálra gyötri,
S olyan édes ez a gyötrelem!

(Szalk-Szentmárton.)

Félre mostan . . . .

Félre mostan, félre a fejmről,
Bú, te fekete, nehéz sisak!
Jer, jókedv, te könnyü tarka csákó,
Mellyen pajkos tollak ing anak.

Félre, bú, te lándzsa, melly szögezve
Vagy tulajdon gazdád keblinek . . . .
Jer, jókedv, te szép virágbokréta,
Mit keblemre bátran tűzhetek.

Félre bú, te alvilági kánpad,
A mellyen a szív martírkodik . . . .
Jer, jókedv, te hattyutollas párna,
Mellyen a szív mennyről álmodik.

Jöszte, jókedv! jöszte, vig barátom,
Csapjunk egy hatalmas ünnepet,
Olly hatalmas, a minő közöttünk
Még soha nem ünnepeltetett.

Jöszte, jókedv! fényes szivárványod
Vond keresztül a nagy ég-iven;
Jöszte, kezd el szép szellemzenédet,
Hadd tánczoljon lelkem és szivem!

Kérdezed, jókedv barátom, hogy mért,
Mért tartunk illyen nagy ünnepet?
Csak azért, mert megtudom: a lányka
Szeret-e hát avvagy nem szeret?

Hogyha visszatérünk a leánytól,
És szerelmet tőle nem hozunk:
Messze utra küldelek, barátom,
S többé tán nem is találkozunk.

Megvallom, hogy eddig én reszkettem
Az időtől, melly most jöni fog,
De kihamvadt bártorságom lángja
Most, hogy épen kell, megint lobog.

Gyalázat a gyáva katonára,
 Ki a síkra búsfélénken áll —
 Vigalomra hát — vigan rohanjunk
 A csatába — élet vagy halál — — !
 (Szalk-Szentmárton.)

Megpendítem . . . .

Megpendítem hónapok multával
 Még egyszer szerelmi lantomat ;
 Még ez egyszer, egyszer és utószor,
 Mert ezentúl hangot ő nem ad.

Nem pazarlom én többé leányra
 Dalaimat, érzeményimet.
 Érzékellen bábak a leányok,
 Szívet és dalt nem érdemlenek.

Nem beszél vak indulat belőlem ;
 Csendes elmém higgadt szózata.
 Megszűnt már a vész, melly nem viszonzott
 Szerelmem kinjából támada.

Tiszta szemmel nézek a jövőbe,
Nem lebeg rajt szenvedély köde,
Melly előlem annyi szép virányt, de
Annyi puszta tájt is elföde.

Tiszta szemmel nézek a jövőbe,
Jaj de mit lát, mit lát ott szemem ?
Azt, hogy nincs már semmi szépet látnom . . . .
Nincs barátság, nincs ott szerelem !

Egyedül, e roppant nagy világtól
Elhagyatva, szeretetlenül,
Máriusként, a ki számüzötten
Egy országnak omladékin ül !

Nem lehet, hogy én még ne szeressek,
És hogy engem ne szeressenek !
Bármilly hideg a világ : szívem még
Nem fagyott meg, szívem még meleg.

Lesz leány még, kell leánynak lenni,
A ki éreztesse majd velem,
Hogy áldás az átkos élet, melyben
Van egy percznyi boldog szerelem !

(Pest.)

13*

Jókay Mórhoz.

Miért szeretsz te engemet,
Kit annyian gyűlölnék ?
S én, a ki annyit gyűlölök,
Téged miért szeretlek ?
Szeretlek téged, oh barátom . . . .
Nem, nem barátom ! . . . . megbocsáss,
Hogy e gúnynévvel illettél ;
Mert a jelenkor gyermekének
E szó „barát“ csak gúnyolás.

Perczenként jobban-jobban el-
Sötétül láthatárom,
De én éltemnek éjjelét
Nem rettegem, sőt várom . . . .
Hisz annál fényesebb a csillag,
Minél sötétebb az éjszaka.
Tudom, mert a szív mondja nékem :
Te léssz sötét, kietlen éjem
Hamvadhatatlan csillaga.

Nem hiszek én már senkinek,
Nincs senkiben bizalmam,
Mert életemben sokszor, ah,
Olly sokszor megcsalattam.
Bizalmam várát fölgyújtották,
Ledöntötték az emberek ;
Romjai között egy ép oszlop van,
Te állasz ott . . . . csak te . . . . magadban . . . .
Téged le nem dönthetnek.

Szentül hiszem, ha a világ
Elfordul is szivemtül,
Ha a világnak ajakán
Rám átkok átka zendül :
A te ajkadról akkor is még
Reám csak áldás lebben el . . . .
Ha az egész világ e g y kéz lesz,
Melly eltaszít, miként dögvéstest :
Kezed még akkor is ölel.

Tudom, hogy így tesz a világ,
Hogy így fog tenni vélem.
Fejemre köveket hajít,
Míg éltetemet leélem.

S hóhéraim, ha halva fekszem,
Agyonveretve, egykoron :
Koporsómhoz majd oda lépnek,
S mellyet elébb megkövezének,
Babérral földik homlokom.

Oh e babér, a melylyel a
Világ magát gunyolja,
Ez a babér, ez a babér
Velőm égetni fogja.
De nem soká tart égetése . . . .
Te, lelkem megmaradt fele,
Hozzám te szinte eljövendesz,
És koszorúmra könnyet ejtesz,
S eloltod lángjait vele.

(Pest.)

Remény.

Mi a remény? . . . . förtelmes kéjleány,
Ki minden embert egyaránt ölel.
Ha rá pazarlod legszebb kincsedet,
Az ifjuságot : akkor elhagy, el!

(Pest.)

A csárda romjai.

Te vagy, oh szép alföld végtelen rónája,
Lelkem legkedvesebb mulatótanyája.
Az a görbe felföld hegy- és völgyeivel
Könyv, mellynek számtalan lapját forgatni kell,
De te, alföldem, hol hegy után hegy nem kél,
Olyan vagy, mint a nyílt, a fölbontott levél,
A mellyet egyszerre általolvashatok ;
S vannak beléd irva szép, nagy gondolatok.
Mint sajnálom én, hogy egész életemet
Itt kinn a pusztákon töltenem nem lehet !
Itt szeretnék élni a puszták közepin,
Mint Arábiában a szabad beduin.
Pusztá, pusztá, te vagy a szabadság képe,
És, szabadság, te vagy lelkem istensége !
Szabadság, istenem, még csak azért élek,
Csak azért, hogy egykor érted halljak én meg,
S síromnál, ha érted onthatom véretem,
Meg fogom áldani átkos életemet.
De mi ez ? . . . sír . . . halál . . . hova nem vetődtem

Nem csoda különben, mert rom van előttem.
 Nem váromladék ez. Csárdának romjai.
 Hanem hiszen azt az idő nem keresi :
 Melly'k millyen épület ? vár-e avvagy csárda ?
 Ennek is, annak is reá lép falára ;
 S hova az idő lép, omlik, ha kö, ha vas,
 És neki semmi nem alacsony nem magas. —
 Hogy van, hogy e csárda kövekből épüle ?
 Holott kötermésnek nyoma sincs körüle.
 Itt régente falu avvagy város állott,
 Míg nem nyögte hazánk a török rabságot ;
 (Szegény Magyarország, szegény édes honom,
 Be sokféle bilincs volt már lábaidon !)
 E hajdani várost földülta az ozmán,
 Kö kövön nem maradt, csak az isten házán.
 A templom maradt meg — de ez is betegen —
 Hogy a pusztulásnak gyászolója legyen.
 És gyászolt a templom több hosszú századot,
 Mig végre bujában össze nem rokadott.
 Hogy haszna ne veszszen széthullott kövének,
 Belöle e helyen csárdát építének.
 Az isten házából csárda ! . . . és miért ne ?
 Ott léleknek : testnek szolgált, enyhére.
 És nem ugy részünk-e a test, mint a lélek ?

Egyenlőn kedveznünk kell mind a kettőnek.
Az isten házából csárda! . . . és miért ne?
Itt és ott élhetünk az isten kedvére;
S láttam én csárdákban tisztább szíveket már,
Mint kit naponként lát térdelni az oltár. —
Csárda, eldőlt csárda, még mikor te benned
Utasok vigadtak, utasok pihentek!
Fölepít tégedet újra képzeletem,
S vendégidet színről színre szemlélhetem:
Itt görcsös botjával egy vándorlólegény,
Ott zsiros subában egy pár szegény legény,
Itt hosszú szakállal egy üveges zsidó,
Amott egy drótos-tót s több ilyen borozó.
Hát a szép csaplárné fiatalságával?
Mostan ölelkezik egy hamis deákkal,
Kinek a bor kissé megzavarta fejét,
De a szép menyecske még jobban a szívét.
S hol a vén csaplár, hogy ezért föl nem pattan?
Kinn a kazal végén álmodik nyugodtan . . .
Kazal végén akkor, most már lenn a sírban,
És a szép fiatal menyecske is ott van,
És a hamis deák s mind, kik itt boroztak.
Ők valamennyien már rég porladoznak.
A csárda is vénült, vénült és roskadott,

Leüté fejről a szél a kalapot,
A födelet . . . ekkép áll hajadon fövel,
Mintha urával beszélne, az idővel,
S kérné alázattal, hogy kissé kimélje ;
Hanem sikeretlen esdeklő beszédje.
Düledez, düledez ; félig ismerni csak :
Mellyik volt az ajtó, mellyik volt az ablak.
Még áll s emelkedik az éghez kéménye,
Mint a haldoklónak utósó reménye.
Pinczéje beomlott, a kút is mellette,
Honnan az ostorfát valaki elvitte ;
Csak az ágas és a gém van meg épségben,
Egy mogorva sas ül a gém tetejében.
Legmagasabb hely a pusztán e gém vége,
Azért ült föl a sas ennek tetejébe.
Fönn ül és merően maga elé bámul,
Mintha gondolkodnék a mulandóságrul.
Fölötte lángol a nap, az égnek ifja,
Lángol, mert kebelét a szerelem vívja ;
Szeretője, a ki epedve néz rája,
Délibáb, a puszták szép tündérleánya.

(Szalk-Szentmárton.)

Változás.

Nem úgy van, a mint volt. A földön
Minden mindegyre változik.
Multam s jelenkorom két testvér,
S egymást tán meg sem ismerik.

A tenyeremben hordtam egykor
Szivem, barátsággal tele ;
Nem volt szükség, hogy kérjék tőlem :
Magam kínáltam másst vele.

Mostan ha kérik szívemet sem
Adom, nem adom senkinek.
Azt hazudom, ha jönnek hozzám :
„Nincsen szívem, eredjetek !“

Egykor ha szerelemre gyúltam :
Plátói szerelem vala.
Olly szentül hittem, hogy minden lány
A mennycságnak anyyala.

Azt hittem! . . . most tudom, hogy inkább
Ördög, mint angyal a leány;
S nem sírok, ha nem kellek egynek,
Akad helyette akarhány.

A hazaszeretet napom volt,
Melly melegíté lelkemet;
S mi mostan? holdvilág, melly sárga
Hideg sugárt arczomra vet.

Egykor ha a világ megbántott,
Kiváncozám a sírba le;
Most, épen mert bánt, élni vágyok,
Daczolni van kedvem vele.

Agyag voltam, hig, engedékeny,
Egy ujjal is átszúrható;
Márvány vagyok . . . ki rám lö: rólam
Rá visszapattan a golyó.

Fehér bor, szöke lyány, fényes nap
Hatottak egykor lelkemig;
Vörös bor, barna lyány, sötét éj,
Kedvem most bennetek telik!

(Szalk-Szentmárton)

A sivatag koronája.

Ollyan, mint vén királynak
Feje, a sivatag ;
Hajszálai, a füvek,
Csak gyéren inganak.

E vén királyi fön egy
Nagy tölgy a korona,
Ha megszólamlanék, sok
Századról szólana.

Megszólamlott végtére.
Kóbor felhő jöve ;
Elfáradott, s leszálla
Pihenni fölibe.

Ez kérte, mondaná el
Élettörténetét,
És a felhőnek a tölgy
Következőt beszélt :

* *

„Távol világ regényes bércein
Virágozának boldog őseim.
Anyám — közel hozzá az égi bolt —
A vadonerdő legszebb fája volt.
A fergeteg beléje szeretett,
S mivel szerelme czélt nem érhetett :
Anyámra — oh mi aljaslelkűség ! —
Szegény anyámra bosszut esküvék.
És teljesíté. Ottan függtem én
Testvéreimmal szülönk kebelén ;
Letépe minket és szétkergetett
A bosszujában rémes fergeteg.
Idáig üzött engem haraga,
E sivatag magába fogada,
Felnöttem itten és sok századot,
Láttam már, a mint jött és távozott.
Ah, milly unalmas hosszú életem !
Csak szomorúság szétekintenem ;
Bár merre nézek : látnom nem lehet
Szegény anyámat és testvérimet.
Koronként jönnek hozzám emberek,
Javokra vagyok, a mint lehetek.

Ki nyáron jő, midőn nap égeti,
 Szolgállok hűvös sátorúl neki ;
 Ha jönnek erre tél-idő alatt,
 Adok tüzelni száraz ágakat,
 S a kit kétségbeejtte a világ,
 Jön s fölakasztja én reám magát. —
 S ezzel végeztem. Eddig terjede
 Hosszú éltém rövid története.
 Éltemnek is bár vége volna már !
 A fergeteg, melly ide-ide jár,
 A fergeteg, e régi ellenem,
 Nem győzhetett meg, nem bírt én velem.
 S a hőst, ki annyi századéven át
 Olly bátran, olyan rendületlen állt,
 E hőst mi fogja most eldönteni ?
 Önnön keblének hitvány férgei !
 Oh isten, isten, a ki alkotál,
 Hát nincs számomra nemesebb halál ?“

* * *

Im ezt beszélte a tölgy.
 Fönn ült a tölgytetőn
 A felleg, s a beszédet
 Hallgatta részvevőn.

Részvétből, szánalomból
Villámot vett elé,
Az árva tölgyre sujtá
S azt porrá égeté.

(Pest.)

Hogy van, hogy azt a sok gazembert ....

Hogy van, hogy azt a sok gazembert
Egytől egyig föl nem kötik? ....
Tán csak azért, mert annyi fája
Nincs a világnak, hogy reája
Akasztathatnék mindenik.

Oh mennyi, mennyi a gazember
E földön! .... én megesküszöm:
Ha mind esőcseppé változnék,
Negyven nap, negyven éjjel esnék,
Támadna egy új vízözön.

(Pest.)

Pusztai találkozás.

Sík a puszta, mint a pihenő tó.
Közepén megy gazdag úri hintó.
Megy a hintó még pedig vágatva,
Mintha villám volna bele fogva.
Van beléje fogva négy paripa.
Az út olyan, mint a pallós szoba.
De a jó út s jó lovak daczára
Most a hintó hirtelen megállta,
Elvágták-e a négy hámisszárót?
Vagy a kerék mély kátyúba vágott?
Sem az egyik, sem a másik biz a!
Hanem ott termett a puszták fia,
Ottan termett a puszták királya,
A haramja; egy nagyot kiálta,
S pisztolyt vett ki a nyeregkápából.
Azért áll a hintó és nem mozdul.
A haramja gyöngé sikoltást hall,
Azt gondolja, hogy talán mardárdal,
És körülnéz és be a hintóba,

Hát ott van a madár, a ki szóla ;
 Szép kis madár, gyönyörű menyecske,
 Talán nem is él, csak ugy van festve.
 „Könyörülj!“ szól, s tovább esdekelne,
 De elvette hangját ijedelme.
 A haramja lelkesen néz rája,
 S ilyen nyájas szókra nyílik szája :
 „Ne rettegjen, tekintetes asszony !
 Nem gátolom, hogy tovább utazzon.
 De mielőtt innen odább menne,
 Kérem szépen, nézzen a szemembe !“
 És az asszony félénk bátorsággal
 Farkasszemet néz a haramjával,
 Ki közelebb lépett, és megint kért :
 „Tegyen meg még egyet a kedvemért ;
 Engedje megfognom szép kacsóját . . . .
 Megengedi ? megengedi tehát ?
 Oh köszönöm, köszönöm ! . . . . de hátha
 Volna még egy esdeklésem hátra ?
 Egyetlen egy . . . . azután utazzon . . . .
 Csókoljon meg, tekintetes asszony ! —
 Arcza pirul . . . . harag ez vagy szégyen ?
 Oh akármilyen, csak harag ne légyen ;
 Ne váljunk el haragban egymástól,

Inkább lemondok e kívánságról.
A csók úgy is, ha erőletve jő,
Olyan, mint a korán szedett szőlő.
Teens asszony, isten áldja meg hát !
Felejtse el a szegény haramját,
A ki, a ki . . . " itt megszakadt szava,
De érezte sarkantyúját lova,
Egyet ugrott és vágatni kezdett,
Meg sem állott, a mig este nem lett.

(Pest.)

Álmaim.

Irtóztatók koronként álmaim
Az éjjel is szörnyüket álmodám.
Alig hogy eltűnt egyik álmképem,
Másik mereszte vad szemet reám.

Láttam biborban a bűn hőseit,
Tiprott erény volt lábok zámolya.
Fehérpirosra volt e zámoly festve :
Szeméből könny, szivéből vér folya.

Láttam kiszáradt sárga arczokat,
Sárgák valának, mint az éji hold,
Igen bizony, mert minden arcz az éhség
Éjének egy-egy holdvilága volt.

Láttam mellettök fényes arczokat,
Miken a jóllét napja ragyoga ;
Bokáikon arany sarkantyú . . . sárga,
Mint amaz éhezők arczúlata.

Láttam halotti ágyon férfiút,
Szívének táján mély seb tátogott.
Saját magzatja ölte meg. De nője
Siratja tán a bús áldozatot ?

Mit ? nője ? nője nem siratja őt !
Mig egy szobában a férj álmodik
Halotti ágyon, más szobában a nő
Uj szeretőjével bujálkodik.

S midőn sírban volt már a férfiú,
Eljöttek éjjel az atyafiak,
Feltörték sirja ajtaját, s halotti
Ruhája kincsén megosztóztanak.

Láttam veszendő, dult országokat,
Hol kész halál volt a polgárerény,
Hol éj közelge . . . már pirult az alkony
Hóhérok honfivéres fegyverén.

Láttam ledöntött, rab országokat,
Hol nem hallatszott a rabok jaja,
Mert jajgatásukat fölülhaladta
A zsarnokhatalom gúnykaczaja.

Im, illyek éji látományaim.
De nem csodálkozom, hogy illyenek ;
Mert, a miket szemlélek álmaimban,
Történnek egyre és történtenek.

Meddig tart még ez iszonyú világ ?
Miért nem jössz, te rontó égitest,
Te üstökös, melly arra rendelttél,
Hogy tengelyéből a földet kivesd !

(Pest.)

Szemere Pálhoz.

Sok van, miben büszkélkednem lehet,
De büszkeségem mindenek felett,
Hogy, mint barátod, úgy állok szivednél,
Bár korra nézve nagyapám lehetnél.
Tiszteltelek, mint tisztelőd menék
Hozzád. Te szóltál, hogy ez nem elég,
Engem ne tisztelj, engemet szeress !
Mostan szeretlek és tisztellek téged ;
Mind a kettőre vagy te érdemes.
Mig tiszteletre indít öregséged,
Szeretnem kell ifjúi szívedet . . . .
Mert nyom nélkül haladt el e felett
Esztendeidnek terhe, sokasága.
Hervadhatatlan kebled e virága.
Öreg barátom fiatal szíveddel !
Fa vagy te, mellynek elhullt levele,
A mellyet már a téli hó lepett el,
De rajta vígan zeng a czipenege.
S bár késő este van már életedben,

Szemed még most is tisztán s messze lát :
Megismeréd a felhők madarát,
Kit fényes nappal sem láttak meg többen.
Magamról szólok. — Hah, mig annyian
Vetnek reám lenézö szemeket,
Kezedben a borostyán lombja van,
Megkoszorúzni véle fejemet.
Tedd föl fejemre, tedd e koszorút !
Ha most nem érdemelném is, talán
Megérdemelni fogom ezután.
Elöttem még olyan hosszú az út,
S a boldogságról már végkép lemondék,
Ugy sem találnám meg, hát életem
Keresésére nem vesztegetem ;
Szivemnek csak egy óhajtása van még . . . .
Erre törekszem, ez a mit kívánok :
Büszkén nevezzen a haza fiának ! —
Elérem-e e nagy czélt ? féluton
Nem roskadok-e össze ? nem tudom.
Tán egy bevégezetlen épület
Lesz életem munkája, meglehet,
A melly ha készen volna, bele szállna
A hír, a feledés örök királya,
Mig így elkezdve, féligmeddig készen

Csak rövid emlék szük tanyája lészen.
De ha erőm vágyamnál nem kisebb,
Ha ezt a hosszú pályát megfutandom,
S egy nemzet fogja megtapsolni lantom :
Nem lesz előttem e taps kedvesebb,
Mint az volt, melylyel pályám kezdetén
Egy magad által üdvezeltetém,
És mint szivednek dobbanása volt,
Midőn szivemre először hajolt.

(Szalk-Szentmárton.)

Téli éj.

Vad téli éj. Sűrű hópelyhek esnek.
Szélvész ragadja. S hátha nem hópelyhek ?
Talán egy örült gondolatjai ?
Vagy összetépett lelkem rongyai.

Közelg az éjfél. Fenn virasztva várom.
Akkor kisértet látogat meg, három ;
Szent háromság melly egykor vezetett :
A hit, a remény és a szeretet.

Nem élnek többé. Meggyilkoltának.
De éjfelenként sírjokból kiszállnak,
S felém lebegnek halvány képeik,
S a régi szép időt emlegetik. —

Szétszaggatá a felleget a szélvész.
Tekintetem a csillagok közé vész.
Olyan sötétpiroslók fényeik,
Mikéntha vércsepp volna mindegyik.

S ki mondja meg : nem vércsepp-e a csillag ?
Hisz it a földön olly sokat gyilkolnak.
Ábelszivek fölfecscsent vére ez,
Mit a zsvány föld csillagnak nevez. —

Vesztett szélvész, te még mindegyre tombolsz.
A fellegekbe és hajamba markolsz ;
Ki akarod tán tépni fűrtimet ?
Ah, tépd ki inkább, tépd ki szívemet !

Hogy dobog e szív ! — szinte félek tőle, —
Ugy, mint a kő, melly várromokról dől le,
Vagy mint a koporsónak födele,
Ha a hallottat szögezik bele.

Koporsó vagy, koporsó vagy te keblem,
A mellybe szívem élve eltemettem.
Oh szív, te élő eltemettetett!
Ki írhatná le gyötrelmeidet?

Megszűnt a vész, a hold is fönn az égen.
Már béke és fény lebeg a vidéken.
Haza mehetek hát s lefekhetem,
Mert béke és fény nem való nekem.
(Szalk-Szentmárton.)

1846.

Isten csodája.

A meddig a történet csillaga
Röpíti a multakba sugarát :
A szem saját kezünkben mindenütt
Saját szivünkre célzó gyilkot lát,
S ez öngyilkos kéz hányszor szálla ránk ! . . . .
Isten csodája, hogy még áll hazánk.

Igy hordozunk sok százados sebet,
Keblünk soha be nem gyógyúlhatott ;
Mérget kellett mindenkor innia,
Ki sebeinkre önte balzsamot.
Valami rossz szellemtől származánk !
Isten csodája, hogy még áll hazánk.

S míg egymást martuk szennyes koncokért
Mint a szeméten a silány ebek,
Azt vettük észre csak, hogy ezalatt
Az oroszánok itt termettenek ;
Jött a tatár, jött a török reánk,
Isten csodája, hogy még áll hazánk.

Ott foly Sajó . . . . olly görbén kanyarog,
Mint ember, a ki görcsben haldokol ;
Ott haldokoltunk, vérünk ott szívá
Az óriási nádály, a mogul,
S holttesteinket fölfalá a láng !
Isten csodája, hogy még áll hazánk.

S ott van Mohács . . . . ott nyomta a királyt
Sárkoporsóba pánczéla s lova,
S készült számunkra a ledölt király
Kardjából a rettentő zabola,
Mellytől még most is ég és vérzik szánk ! . . . .
Isten csodája, hogy még áll hazánk.

Mi lesz belőlünk ? . . . . ezt én kérdezem,
De milly kevesen gondolnak vele.
Oh nemzetem, magyar nép ! életedet

Mindig csak a jó sorsra bízó d-e ?
 Nê csak istenben bizzunk, mint bizánk ;
 Emberségünkben álljon fônn hazánk !

(Szalk-Szentmárton.)

Az örült.

— — — — Mit háborgattok ?
 Takarodjatok innen !
 Nagy munkába' vagyok. Sietek.
 Ostort fonok, lángostort, napsugarakból ;
 Megkorbácsolom a világot !
 Jajgatnak majd és én kaczagok,
 Mint ôk kaczagtak, a mikor én jajgattam.
 Hahaha !
 Mert ilyen az élet. Jajgatunk s kaczagunk.
 De a halál azt mondja : csitt !
 Egyszer már én is meghalék.
 Mérget töltöttek azok vizembe,
 A kik megitták boromat.
 S mit tettek gyilkosaim,
 Hogy gaztettöket elleplezzék ?

Midőn kiterítve feküdtem :
Reám borúltak s könnyezének.
Szerettem volna fölugrani,
Hogy orraikat leharapjam.
De nem harapom le ! gondolám,
Legyen orrok és szagolják,
Ha rothadok, s füladjanak meg.
Hahaha !
És hol temettek el ? Afrikában.
Az volt szerencsém,
Mert egy hiéna kiása siromból.
Ez az állat volt egyetlen jóltevőm.
Ezt is megcsaltam.
Ő czombom akarta megenni ;
Én szívemet adtam oda,
S ez olly keserű volt, hogy megdőglött tőle.
Hahaha !
De hiába, csak így jár,
Ki emberrel tesz jót. Mi az ember ?
Mondják : virágnak gyökere,
A melly fönn a mennyben virúl.
De ez nem igaz.
Virág az ember, mellynek gyökere
Ott lenn van a pokolban.

Egy bölcs tanított engemet erre,
Ki nagy bolond volt, mert éhen hala.
Mért nem lopott ? mért nem rabolt ?
Hahaha !

De mit kaczagok, mint a bolond ;
Hisz sírnom kellene,
Siratni, hogy olly gonosz a világ.
Az isten is felhő-szemével
Gyakran siratja, hogy megalkotá.
De mit használ az ég könnyüje is ?
A földre hull, a ronda földre,
Hol az emberek lábbal tiporják,
S mi lesz belőle,
Az ég könnyéből ? . . . sár.

Hahaha !

Oh ég, oh ég, te vén kiszolgált katona,
Érdempénz melleden a nap,
S ruhád, rongyos ruhád a felhő.
Hm, így eresztik el a vén katonát,
A hosszú szolgálat jutalma
Egy érdempénz és rongyos öltözet.
Hahaha !

S tudjátok-e, mit tesz az emberi nyelven,
Midőn a fürj azt mondja : pitypalatty ?

Az azt teszi, hogy kerüld az asszonyt !
Az asszony vonzza magához a férfiakat,
Mint a folyókat a tenger ;
Miért ? hogy elnyelhesse.
Szép állat az asszonyi állat,
Szép és veszedelmes ;
Arany pohárban méregital.
Én ittalak, oh szerelem !
Egy harmatcseppnyi belőled édesebb,
Mint egy mézzé vált tenger ;
De egy harmatcseppnyi belőled gyilkosabb,
Mint egy méreggé vált tenger.
Láttátok-e már a tengert,
Midőn a fergeteg szánt rajta
És vet beléje halálmagot ?
Láttátok a fergeteget,
E barna parasztot,
Kezében villámösztrökével ?
Hahaha !
Ha megérik a gyümölcs : lehull fájáról.
Érett gyümölcs vagy, föld, lehullanod kell.
Még várok holnapig ;
Ha holnap sem lesz a végítélet :
Beások a föld közepéig,

Löport viszek le
 És a világot a
 Levegőbe röp ítem . . . . hahaha !

(Szalk-Szentmárton.)

Minden virágnak . . . .

Minden virágnak, minden kis fűszálnak
 Jut a naptól, ha több nem, egy sugár.
 Oh szerelem, te szívek napja, szívem
 Egy sugárt tőled csak hiába vár ?
 Nincsen leány, ki engemet szeretne,
 Nincsen leány, ki mon daná nekem :
 Hideg világ van, lelkedet meghüté.
 Jer, melegedj föl forró keblemen !

Nincsen leány, ki mondaná : fáradt vagy,
 Bocsásd vállamra bágyadt fejedet !
 Nincsen leány, ki véreimet lemosná
 E homlokról, melly megköveztetett ! . . . .
 Magam vagyok, mint a szőlő karója,
 Mellyről leszáradt a zöld venyige ;

Madár nem száll rám, csak fölöttem repdes
Sötét eszméim hollóserege.

Igy foly le majd az ifjuság, az élet,
Igy foly le tőlem árván, egyedül,
Azt veszem észre csak, hogy elfagy vérem
A halál hideg ölelésitül.
S ha meghalok, ha megfagyok : szememre
Mégkönnyezetlen szemfedő borúl,
S ültetni nem fog senki egy virágot
A sírra, a melly rajtam domborúl.

Ott hamvadok majd egy kopott fejfánál,
Kopott fejfánál, puszta domb alatt ;
Nő ott a kóró, mert meg nem tapossa,
Nem jő megnézni senki síromat.
Meglátogatni csak te fogsz, hogy elzúgd
Testvéri búdat, éji fergeg,
Testvéri búdat, mert hiszen testvére
Voltál te lelkeim érzeményinek !

(Pest.)

Vajda Péter halálára . . . .

Oh természet, midőn alunni mentél,
Alunni a múlt ősznek végivel :
Elbúcsuzál-e kedves gyermekedtől,
Elbúcsuzál-e leghívebb fiadtól,
Ő tőle ? . . . . és ha elbúcsúztatok :
Gondoltad-e, hogy végbúcsútok ez ? —
Alszol, természet, téli álmat . . . .
Alszol . . . . vajon megálmodád-e már,
Megálmodád-e azt a bánatot,
Melly ébredésed reggelén megüt ?
Föl fogsz ébredni, fölkelt a tavasz,
S a csalogány mond legszebb éneket
Föltámadásod hangos ünnepén ;
Pedig volt egykor, a ki érkezésed
A csalogánynál szebben üdvezelte.
Te széttékintesz, s kérdeni fogod :
Hol van legelső dalnokom ? hol ő ? . . . .
Egy sírhalom lesz rá a felelet.
Oh, természet, viseld gondját e sírnak,

Mellynek lakója leghivebb fiad,
Viseld gondját . . . . ülted áldás gyanánt
Virágaid legszebbjeit reá ;
Ugy sincs e honnak, nincs hálás keze,
Hogy megtegye, ha elmulasztanád.
Oh e hazában olyan sok jeles
Sírján ingatja vándor fuvalom
A feledésnek túskebokrait ! —
Vagy mondd, hazám, hogy multad illeti,
Csak multadat s nem a jelent, e vád ;
Mondd, hogy szivedben lesz egy kis helye
Maradni-méltó emlékezetének.
Vagy nem méltó-e rá, hogy a haza
Szívében hordja annak emlékét,
Ki a hazát szívében hordozá ? . . . .
Emlékezést, emlékezést neki !
S ha sírhalmához mentek : ejtsetek
Reá egy könnyet, mert megérdemel
Egy könnyet az, ki annyit szárított föl
Meleg lelkének hő sugárival ! — —
És míg ti benne dalnokot sirattok :
Az én könnyüim hadd omoljanak
A függetlenség bajnok férfjáért,
Ki e hajlongó, görnyedő időkben

Meg nem tanúla térdet hajtani,
 Ki sokkal inkább hajtá le fejét a
 Szabad szegénység köszikláira,
 Semmint a függés bársony pamlagára. — —
 Sirassa benned, elhunyt férfiú,
 A természet leghívebb gyermekét,
 Sirassa benned dalnokát a hon . . . .
 Legkeserűbb az én könyüm, ki benned
 A függetlenség hősét siratom !

(Pest.)

Mért vagyok én még a világon ....

Mért vagyok én még a világon, ha már
 Átélttem minden szenvedéseket ?
 Végeztem pályám . . . . mert hiszen az ember,
 Hogy szenvedjen, csak azért született.
 Mért vagyok én még a világon, hisz már
 Láttam mindent, mi látható van itt ;
 Látám a jónak örökös bukását
 S a rosznak örök diadalmaid.

Hallottam már az éhezők nyögését
 S dorbézolási kurjantásokat,
 Hallottam már a csalogányt dalolni
 És csörömpölni a rablánczokat.
 Tudom, hogy így volt ezredév előtt s hogy
 Ezred multán is ekkép lenni fog . . . .
 Mindent tudok, mindent hallottam, láttam,
 Hát mért élek még ? mért meg nem halok ?

Vagy tán valólag a világ nem ilyen ?
 Illy szomorúnak én látom csupán ?
 Én látom így csak, keresztülnézvén a
 Kétségbesésnek sötét fátyolán ?
 Mindegy . . . . elég, hogy én kétségbeestem,
 Elég, hogy én elkárhozott vagyok,
 Hogy engem éles, égő körmeikkel
 Tépnek, szaggatnak a rosz angyalok !

Szakadj meg, szívem ! hagyj el engem, élet !
 Fogadj öledbe, mély öledbe, föld !
 Borúlj reám, sír ! és te, fergeg, jőj,
 Hogy rólam a sírhalmot elsöpörd !

Söpörd el s szórd ki összeporlott csontom,
 S szórd el csontommal hírem-nevemet . . . .
 Ne tudja senki se, hogy egykor ilyen
 Megátkozott teremtmény létezett!

(Pest.)

A szökevények.

(Shelley után angolból.)

I

A jégeső szakad,
 Fehérek a habok,
 A tajték tánczol, és
 A villámlás ragyog —
 El, el!

A mennydörgés ropog,
 A forgószél kereng,
 Harangok zúgnak és
 Az erdők rengenek —
 El, el!

Mint tenger, mozg a föld,
Rajt minden romba dől,
Ember, állat, madár
Elbújt a vész elől —
El, el!

II.

„Egy vitorlánk van . . . a
Kormányos halovány;
Ki merne szállani
Most csónakunk után?“
Az ifju szólt.

A lyány felelt: „Evezz,
Taszítsd a csónakot!“
S jégzápor és golyók
Boríták utjokat
A tengeren.

A kék őrtüz lobog;
Némán villámlanak

Az elsült fegyverek ;
Elnyelte hangjokat
A fergeteg.

III.

„És látsz-e ? s hallasz-e ?
S nem retteg-e szíved ?
S nem szállunk szabadon
A vad tenger felett,
Én és te ?“

Egy tengerészköpeny
Fölöttök a fedél ;
Együtt ver kebelök,
És suttognak kevély
Örömben.

Mozgó hegyekből áll
A vészes óceán,
Kelnek s enyésznek a
Habok egymásután
Köröskörül.

IV.

A várudvarban, a
Kapusnéhoz közel,
Áll, mint megvert kutya,
És szégyen marja fel
A völegényt.

Rémes kísértetként
A zsarnok özszapa
Áll a toronytetőn . . . .
Hangjához képest a
Vihar szelíd ;

S hallatlan átkokban
Kivánja a halált
Lyányának, ki legjobb
És legszebb s a család
Végtagja volt.

(Szalk-Szentmárton.)

Elvándorol a madár . . . .

Elvándorol a madár,

Ha őszre jár

Az idő.

(Tavaszzal azonban ismét visszajö.)

Száll . . . . száll . . . . száll . . . . viszi szárnya ;

Azon veszed észre magad, hogy már a

Távolság kék levegőit iszsza.

Ollyan sebeseen száll,

Hogy eltűnő álomnak véled. —

A madárnál

Mi száll tova még sebesebben ? . . . . az élet !

De, mint a madár, ez nem tér többé vissza.

(Szalk-Szentmárton.)

Nem sírok én . . . .

Nem sírok én és nem panaszkodom ;

Nem mondom én el másnak : mi bajom ?

De nézzetek színetlen arczaimra,
Ott föl van irva ;
És nézzetek szemembe, mely kiégett,
S belőle kiolvashatjátok,
Hogy rajtam átok fekszik, átok,
Hogy fáj nekem, hogy nagyon fáj az élet !

(Szalk-Szentmárton.)

Szeretném itt hagyni....

Szeretném itt hagyni a fényes világot,
A mellyen olly sok sötét foltot látok.
Szeretnék rengetegbe menni,
A hol nem lenne senki, senki !
Ott hallgatnám a lombok sutlogását,
Ott hallgatnám a patakok zugását
És a madárnak énekét,
S nézném a felhők vándorseregét,
Nézném a nap jöttét s lementét....
Mig végre magam is lemennék.

(Szalk-Szentmárton.)

Annyit sem ér az élet . . . .

Annyit sem ér az élet,
Mint egy eltört fazék, mit a konyhából
Kidobtak, s mellynek oldaláról
Vén koldús nyalja a rá-száradt ételt!

(Szalk-Szentmárton.)

Mögöttem a múlt . . . .

Mögöttem a múlt szép kék erdősége,
Elöttem a jövő szép zöld vetése ;
Az mindig messze, és még sem hagy el,
Ezt el nem érem, bár mindig közel.
Ekkép vándorlok az országuton,
Melly pusztá, vadon,
Vándorlok csüggedetten
Az örökkétartó jelenben.

(Szalk-Szentmárton.)

Voltak barátim . . . .

Voltak barátim, jó embereim . . . .
Oh mért meg nem halának !
Sírhalmaikra mostan könnyeim
Folynának,
S virágokat természetene
Fölöttök könnyeim özöne. —
Meg fognak halni majd,
De egyik régi barát
Sem nyer tőlem könyűket, csak sohajt,
Csalódás kínos sohaját ;
S ha ez leng rájok :
Sírhalmon elszáradnak a virágok.

(Szalk-Szentmárton.)

Szállnak reményink . . . .

Szállnak reményink, e szép madarak . . . .
Midőn legjobban szállanak,

S szíják a mennyei tiszta léget,
Hol már sas sem tanyáz :
Jön a való, e zord vadász,
S lelövöldözi őket.

(Szalk-Szentmárton.)

Elváltam a lyánykától . . . .

Elváltam a lyánykától,
Ki kedvesem vala ;
Ugy fájt leszakadnom ajakáról,
Melly csókola. —
Rég volt ez ; azóta már
Sok esztendő lejárt.
Az elválás keserüségét
Többé nem érzem,
De a csók édességét
Még most is érzem.

(Szalk-Szentmárton.)

Emlékezet . . . .

Emlékezet !

Te összetört hajónk egy deszkaszála,

Mit a hullám s a szél viszálya

A tengerpartra vet . . . . — —

(Szalk-Szentmárton.)

Amott a távol kék ködében . . . .

Amott a távol kék ködében

Emelkedik egy falu tornya sötéten ;

Van egy fehér ház e faluban,

Hol egy fekete szemü lányka van.

E lányka, e lányka,

E fekete szem,

Ez bánatom és örömem

Százszínü szivárványa.

(Szalk-Szentmárton.)

Viseld egyformán . . . .

„Viseld egyformán jó s bal sorsodat!“
Igy szól, kit a bolond világ bölcsnek nevez.
Az én jelszóm nem ez ;
Én örömmet és fájdalmimat
Érezni akarom . . . . kettősen érzem.
Lelkem nem a folyó leszen,
A mely egykedvüleg
Ragadja magával a rózsalevelet,
Mellyet tavasszal szép lyány vet bele,
S a száraz füveket,
Miket
Árjára sodort az ősz szele.

(Szalk-Szentmárton.)

Mi szebb, mint . . . .

Mi szebb, mint a szép gyermeklyány orczája?
 Ki azt álmodja, hogy ifjút öleli,
 Az ifjút, a kivel ébren nem meri
 Sejtetni sem, hogy őt imádja!

(Szalk-Szentmárton.)

Melly'k a legvígabb temető?

Melly'k a legvígabb temető?
 A bú temetője! . . . . „S ez hol lelhető?”
 Azt kérditek, úgy-e bár? —
 A bú temetője a boros-asztal,
 Közepén a kereszttel, a nagy palaczkkal,
 E mellett sírhalom minden pohár. —
 Járjunk e víg temetőbe
 Illy szomorú időbe'!

(Szalk-Szentmárton.)

Hajamnak egy fürtjét levágom . . . .

Hajamnak egy fürtjét levágom,
 Mellynek most minden szála szög ;
 S ha majd elmúlik ifjuságom,
 Ha majd megöszülök :
 A falra függesztem tükör helyett
 E barna fürtöt ; így csalom meg szememet,
 Hitelve, hogy még fiatal vagyok . . . .
 De vajon nem árul-e el
 A szív ütése, melly
 Majd mindig halkabban dobog ?

(Szalk-Szentmárton.)

Mintha a nagy, nehéz . . . .

Mintha a nagy, nehéz világot tartanám,
 Leányka, hogy az ne szakadjon rám,
 Ugy reszketek,
 Ha megfogom könnyü, kis kezedet.

(Szalk-Szentmárton.)

Itt állok a rónaközépen . . . .

Itt állok a rónaközépen,
Mint a szobor, merően.
A pusztát síri csend fődé el,
Mint elfödik a halottat szemfödéllel.
Nagymessze tölem egy ember kaszál ;
Mostan megáll,
S köszörüli a kaszát . . . .
Pengése hozzám nem hallatszik át,
Csak azt látom : mint mozg a kéz.
És most ide néz,
Engem bámul, de én szemem sem mozdítom . . . .
Mit gondolhat, hogy én miről gondolkodom ?
(Szalk-Szentmárton.)

Oh lány! szemed . . .

Oh lány! szemed
Millyen sötét,
S még is ragyog;
Kivált midőn
Reám tekintesz,
Ugy tündököl,
Mint zordon éjben
Villám tüzénél
A hóhérpallos!

(Szalk-Szentmárton.)

Ha jöne olly nagy fergeteg . . .

Ha jöne olly nagy fergeteg,
Melly meghasítná az eget,
És a hasitékon át
A földgolyót behajítaná!

(Szalk-Szentmárton.)

Egy bölcs hajdan.

Egy bölcs hajdan szamáron utazott. —
Azóta az idő megváltozott,
Nagyon megváltozott már,
Most a szamarak
Lovaglanak,
A bölcs pedig gyalog jár.

(Szalk-Szentmárton.)

Mi a dicsőség?

Mi a dicsőség? . . . . tündöklő szivárvány,
A napnak könnyekben megtört sugára.

(Szalk-Szentmárton.)

Sok embert ismerek . . . .

Sok embert ismerek,
Ki önmagát legjobban szereti ;
De másnak ismét vannak kedvesi,
Kiket magánál forróbban szeret,
S ezeket sokszor még is megbántja.
Aztán megbánja,
Hogy könnyeket facsart szeméből,
Kinek egy vidám pillantatáért,
Kinek egy mosolyáért
A legszebb részt od'adná életéből.
Illyenkor tudja csak : mi a gyötrellem ?
Mik a keservek ?
És kéri szívét : repedj meg, oh szívem !
S ez — büntetésül — nem reped meg.

(Szalk-Szentmárton.)

A bánat ? egy nagy oczeán.

A bánat ? egy nagy oczeán.
S az öröm ?
Az óczeán kis gyöngye. Talán,
Mire fölhozom, össze is töröm.

(Szalk-Szentmárton.)

Daczos leány !

Daczos leány !
Hagyd megcsókolni magad,
Hagyd átölelnem derekad.
Nap megy nap után,
S ha napjaid elhaladnak,
Maradsz magadnak.
Szár az derekad
Majd senki meg nem öleli,
Csak a koporsónak deszkája,
S halvány ajakad

Más nem csókolja, csak a sír férgei . . . .

Gondolj reája. —

Mit érzesz,

Nem rendül meg szived ?

Nem érezed,

Hogy ez hideg csók, hideg ölelés lesz !

(Szalk-Szentmárton.)

Gyertyám homályosan lobog . . . .

Gyertyám homályosan lobog . . . .

Magam vagyok . . . .

Sétálok föl s alá szobámban . . . .

Szájamban füstölő pipám van . . . .

Multam jelenési lengenek körüllem . . . .

Sétálok, sétálok, s szemlélem

A füst árnyékát a falon,

És a barátságról gondolkodom.

(Szalk-Szentmárton.)

Mondják, hogy mindenikünk . . . .

Mondják, hogy mindenikünk bir egy csillaggal,
S az, a kié lehull az égről, meghal.
És így fogy az ember, így fogy a csillag ;
Mindegyre omolnak . . . .
A csillag az égrül a földre,
Az ember a földrül a sírgödörbe.
Hah, majd ha miljom s miljom év lemégyen,
S a földön és az égen
Csak egy ember s egy csillag bujdosik ! . . . .
S ha végre ez is leesik ! . . . .

(Szalk-Szentmárton.)

Az ember ugyan hova lesz . . . .

Az ember ugyan hova lesz ? . . . .
Sokrates,
Ki a mérget megitta,
S hóhéra, ki a mérget neki adta,

Egy helyre mentek mind a ketten ?

Oh lehetetlen !

És hátha . . . . hátha . . . .

Mért nem láthatni a más világba !

(Szalk-Szentmárton.)

Elmém ezen sokat gondolkodik . . . .

Elmém ezen sokat gondolkodik :

Ha valaha

A vilárendszer fölbomlana,

S mint most az eső és hó esik,

Esnének akkor csillagok,

S folynának a csillagpatakok !

(Szalk-Szentmárton.)

Mit ettél, föld . . . .

Mit ettél, föld, hogy egyre szomjazol ?
Hogy annyi könnyet s annyi vért iszol ?

(Szalk-Szentmárton.)

Mosolygjatok rám . . . .

Mosolygjatok rám, oh mosolygjatok,
Ti szép leánykák szemei !
S én el fogom felejteni,
Hogy már olyan sokszor megcsaltatok. —
Véljük, hogy a lányok szíve az ég,
Mert mélyei, mint ez, úgy ragyognak.
A lyányi szív csalárd folyó csak,
A mellybe sugárait veték
Az égi csillagok . . . .
Ki ott mennyet keres, elnyelik a habok.

(Szalk-Szentmárton.)

Ha a sírban megszáradt . . . .

Ha a sírban megszáradt szíveket
Mind egy halomra hordanák,
S meggyujtanák,
Ki mondja meg :
Hány színű lenne majd e láng ?

(Szalk-Szentmárton.)

Hová lesz a kaczaj . . . .

Hová lesz a kaczaj,
Hová lesz a sohaj,
Ha hangja elenyész ?
S hová lesz az ész,
Midőn már nem gondolkodik ?
S a szeretet
S a gyűlölet,
Ha a szívből kiköltözik ?

(Szalk-Szentmárton.)

Te ifjúság . . . .

Te ifjúság, te forgószél !
Ki szép virágfüzért
Sodorsz magaddal . . . . e virágokat
Futtodban homlokunkra keríted . . . .
Egy percz alatt
Ismét leröpíted,
S gyorsan tovább futasz.
Mi búsan álmélkodva állunk,
S kérdezzük : igaz-e, hogy nálunk
Valál ? talán nem is igaz !

(Szalk-Szentmárton.)

Barátim vagytok . . .

Barátim vagytok, azt mondjátok.
Talán nem mondtok hazugságot,
Ez meglehet,
De azért nem adom nektek hitemet,

Nem adhatom ; most jó dolgom van,
Jertek hozzám, ha majd napom lejár,
Mert a barátság nappal láthatatlan,
Éjjel ragyog csak, mint a fénybogár.

(Szalk-Szentmárton.)

Földét e földmives . . . .

Földét a földmives felszántja,
Aztán beboronálja.
Képünket az idő felszántja,
De be nem boronálja.

(Szalk-Szentmárton.)

Nem csak mi vénülünk . . . .

Nem csak mi vénülünk, mi emberek . . . .
Mi volna, a mi nem vénülne meg ?
Nézzétek a napot, ha jön a deczember :
Nem valóságos öreg ember ?

Későn ébred, s alig
 Hogy fölkapaszkodhatik
 Az égre, olly erőtelen;
 Mogorván néz a világra s hidegen,
 S olyan korán ledől megint ágyára.
 Majd végesvégül
 Azt is megérjük, hogy megöszül,
 És ekkor . . . . fehér lesz sugára.

(Szalk-Szentmárton.)

Futó folyam hullámai . . . .

Futó folyam hullámai
 Az ember miljom vágya ;
 Percz hozza őket, percz ragadja el.
 A sors azért nem szokta teljesíteni,
 Azért nem hallgat rája ;
 Jól tudja : mikorra egy kegyét leejti,
 Az ember már régen mást esdekel,
 S hogy kérte amazt, el is felelji.

(Szalk-Szentmárton.)

Hány csepp van az óceánban . . . .

Hány csepp van az óceánban?
 Hány csillag az égen?
 Az emberiség fején hány hajszál van?
 S hány gonoszság szívében?

(Szalk-Szentmárton.)

Nem sülyed az emberiség . . . .

Nem sülyed az emberiség!
 Illyen gonosz vala rég,
 Illyen gonosz már kezdet óta . . . .
 Hisz különben nem kellett vóna
 Százféle mesét,
 Eget, isteneket,
 Pokolt és ördögöket
 Gondolni ki, hogy zaboláztassék.

(Szalk-Szentmárton)

Kik a föld alacsony porából . . .

Kik a föld alacsony porából,
Mit minden féreg gázol,
A naphoz emelkedtek,
Ti szárnyas, óriási lelkek!
Hogy van, hogy titeket a törpe világ
Mindig kicsinyeknek kiált? . . . .
Természetes! hiszen a tölgy a bérczeken
Kisebbnek tetszik, mint a fűzfa ide lenn.

(Szalk-Szentmárton.)

Az én szívem . . . .

Az én szívem egy földalatti lak,
Sötét, sötét!
Az öröm egy-egy fényes sugarat
Csak néha vet

Mélyébe e földalatti háznak.
 Ez a fény is csak azért pillant bele,
 Hogy lássa a szörnyeket, mik ott tanyáznak
 Mikkel tele van, tele !

(Szalk-Szentmárton.)

Oda nézzetek !

Oda nézzetek !
 Csatára iramlik a fergeteg ;
 Paripája a szél, a nyargaló,
 Kezében a felleg a lobogó,
 A mellynek villám a nyele.
 Vágtat vele, vágtat vele
 Csatára, csatára . . . .
 Mint harsog trombitája,
 A mennydörgés !

.....
 Oh fergeteg,
 Ki a tornyokat
 Eldöntögeted,
 Kinek kezében kiszakad

A tölgy a bércz kebelébül,
Hol századok óta vénül,
Hatalmas fergeteg! ki nem szakíthatod
Az emberi szivbül a bánatot. — —

(Szalk-Szentmárton.)

Már sokszor énekeltem . . . .

Már sokszor énekeltem rólatok,
Még többször is éneklek, szép csillagok.
Én úgy szeretlek titeket!
Egy szebb világgal hiteget
Sugárotok;
S ti egyre mosolygotok,
S olly jól esik nekem,
Oda tekintenem,
Hol egy kis vidámság van
E szomorú világban.

(Szalk-Szentmárton)

Mivé lesz a föld ? . . .

Mivé lesz a föld ? . . . . megfagy-e, elég-e ?
 Én úgy hiszem, hogy meg fog fagyni végre,
 Megfagyasztják a jéghideg szivek,
 A mellyek benne s bele fekszenek.

(Szalk-Szentmárton.)

Fönséges éj !

Fönséges éj !

Az égen tündökölve ballag

A nagy hold s a kis esti csillag.

Fönséges éj !

A harmat csillog a gyepek bársonyán,

Bokor sátrában zeng a csalogány.

Fönséges éj !

Az ifju mostan megy szeretője után . . .

S most megy gyilkolni a zsvány.

Fönséges éj !

(Szalk-Szentmárton.)

Ki fogja vajon megfejteti . . . .

Ki fogja vajon megfejteti
 E rejtélyt :
 Az emberiségnek könnyei
 Lemoshatnák-e az emberiségnek szennyét ?

(Szalk-Szentmárton.)

Szép kedvesem . . . .

Szép kedvesem, ha majd az oltár mellett
 Dobog felém szerelmes kebled ! . . . .
 S ha majd körülünk apró gyermekek
 Mosolyganak, enyelgenek ! . . . .
 S ha majd fölénk a szemfedő borúl,
 S kivisznek, s rajtunk a sír domborúl ! . . . .
 S ha majd hozzánk az unokák kijönek
 Szép alkonyán a sárga, csendes ősznek,
 S merengve nézik ákáczlombjainkat,
 Miket fejfánk nál a lég halkán ingat . . . .

(Szalk-Szentmárton)

Szeretője-e vajon . . . .

Szeretője-e vajon a testnek a lélek ?
 S mint szeretőkhöz illik, együtt enyésznek ?
 Vagy a lélek a testnek csak barátja ?
 S úgy tesz, mint rendesen a barát :
 Elhordja magát,
 Midőn amazt pusztulni látja ?

(Szalk-Szentmárton.)

Oh szerelem . . . .

Oh szerelem, te óriási láng !
 Ki a világot gyujtod ránk,
 Aztán ellobbansz . . . . tán egy percz alatt,
 S örök sötétség és hideg hamvad marad.

(Szalk-Szentmárton.)

Miért hogy láthatatlanok . . . .

Miért hogy láthatatlanok
Az ördögök s az angyalok ?
Ismerni szeretném őket
A végett,
Hogy tudjam, a mit nem tudok :
Mi van ebben és mi van abban ?
S az ember mellyikhez hasonlít jobban ?
(Szalk-Szentmárton.)

Mulandóság . . . .

Mulandóság a királyok királya.
Ez a világ az ő nagy palotája.
Sétál föl és le benne,
S nincs hely, hová ne menne,
S hová lelép, a mire hág,
Minden pusztúl . . . . körül fekszenek

Szétszórva : eltört koronák,
Hervadt virágok, megrepedt szivek.

(Szalk-Szentmárton.)

A férj haza jő betegen . . . .

A férj haza jő betegen.
Hű nője orvosért
Megy hirtelen.
Miként siet, az istenért !
Az orvostól mindent remél,
Azért rohan érte, mint a szél,
Olly gyorsan azért keresi föl . . . .
Jól tudja : az orvos gyakran öl.

(Szalk-Szentmárton.)

Barátaim megölelének.

Barátaim megölelének,
Szivökhöz nyomták szívemet ;

Bennem mi boldog volt a lékek! . . . .
 Később tudám meg: mért öleltenek? —
 Azt tapogatták, míg öleltek:
 Hol van legfájóbb része e kebelnek?
 Hogy gyilkukat majd oda döfjék . . . .
 És oda döfték!

(Szalk-Szentmárton.)

Mint lótfut a boldogság után . . . .

Mint lótfut a boldogság után
 Az ember, a dőre,
 Az egyik hátra, a másik előre,
 Mikéntha már ott volna nyomán.
 Hiába igyekeznetek!
 Elöttetek, mögöttetek
 Nincs a boldogság . . . . ott alattatok van
 A sírhalomban.

(Szalk-Szentmárton.)

Hideg ellen a tél . . . .

Hideg ellen a tél a folyókat jéggcl,

A földet hóval leplezé el.

Csupán némely embernek

Kell öltözetlenül bujdosnia . . . .

Tehát a természetnek

Az ember a legmostohább fia ?

(Szalk-Szentmárton.)

Vajon mi ér ?

Vajon mi ér ? vajon mi történik velem ?

Sejtek, s e sejtelem, ez olyan rettentő !

Ugy rángatózik, úgy ugrándozik szívem,

Miként a porban a levágott emberfő.

Az özvegy . . . .

Az özvegy gyászba öltözék ;
 Kedves férjét eltemeték.
 Ő gyászruhát ölt a meghalt után ! —
 Jó asszony, ez egyet föl se vedd,
 Vagy végy föl többet . . . . hisz ez egy ruhán
 Keresztülsillog titkos örömed.

(Szalk-Szentmárton.)

Igazság ! alszol ?

Igazság ! alszol ? vagy meg is halál ?
 E férfi méltó volt rá, hogy nyakáról
 Aranyláncz függjön ; s íme a helyett
 Ő függ, ő függ . . . . a hóhér kötélén.
 S ennek nyakában aranyláncz van, pedig
 Hóhérkötélen kéne függnie, —
 Igazság ! alszol ? vagy meg is halál ?

(Szalk-Szentmárton.)

Az álom . . . .

Az álom

A természetnek legszebb adománya.

Megnyílik ekkor vágyink tartománya,

Mit nem lelünk meg ébren a világon.

Álmában a szegény

Nem fázik és nem éhezik,

Bibor ruhába öltözik,

S jár szép szobák lágy szőnyegén.

Álmában a király

Nem büntet, nem kegyelmez, nem bírál . . . .

Nyugalmat élvez.

Álmában az ifju elmegy kedveséhez,

Kiért epeszi tiltott szerelem,

S ott olvad égő kebelén. —

Álmamban én

Rabnemzetek bilincset tördelem !

(Szalk-Szentmárton.)

E gazdag úr . . . .

E gazdag úr miként
 Gögösködik, mint nézi le a szegényt!
 Ne gögösködjél, jó barát,
 Azért, hogy most olly jó dolgod van ;
 Majd e szegény magasabbról néz le rád,
 Ha ő a mennyben lesz s te a pokolban.

(Szalk-Szentmárton.)

Kereszt.

Kereszt jutalma a fáradságoknak,
 Mindenfelé keresztet osztogatnak.
 Aranykeresztet tűznek a fejedelmek
 Jobbágyaik mellére ; a földmivesnek
 Osztt a természet buzakeresztet . . . .
 Fakereszt illet, megváltók, titeket!

(Szalk-Szentmárton.)

Voltak fejedelmek . . . .

Voltak fejedelmek,
A kiknek emlékoszlopot emeltek,
Magast és fényeset,
Melly hirdeté nagyságukat
Melly hirdeté jóságukat.
És hol van az oszlop? . . . elesett!
El kellett esnie,
Mert hazugsággal volt tele.
Az idő igaz,
S eldönti, a mi nem az.
Ott áll a sír most emléktelenül,
Az eltörött helyett mást nem tevének . . . .
De nem! hisz örök átka nemzetének
Sötét oszlopként rajta nehezül.

(Szalk-Szentmárton.)

Midőn a földön . . . .

Midőn a földön még csak pár ember vala,
Már meghalt egyik a másiknak általa.

Ábelt megölte Kain.

Ha a világ végén majd újlag

Két ember lesz a föld határain,

Ők is bizonynyal így egymásra rontanak.

S az, a ki megmarad ott,

Nőül fog venni egy vadállatot.

Talán e vadállatnak méhibül

A réginél szelídebb emberfaj kerül.

(Szalk-Szentmárton.)

Kivágom én . . . .

Kivágom én keblemből szívemet.

Ott úgy sem okoz mást, csak gyötrelmeket,

Kivágom és a földbe ültetem . . . .

Talán kikél babérfa képiben,

S koszorúja lesz a bajnokoknak,
 Kik a szabadságért harcolnak !
 (Szalk-Szentmárton.)

Fövény szem . . . . harmatcsepp . . . .

Fövény szem . . . . harmatcsepp . . . . a szikla, melyet
 Ezer villám meg nem rengethet . . . .
 Az örökké rengő tenger . . . .
 A tiszta napfény és a szennyes ember
 És minden, minden a világon
 Csak álom, tünedékeny álom.
 Ez álma mind a természetnek,
 Kit miljom év előtt szender lepett meg,
 S ki álmodik
 Talán még miljon s miljom évekig.
 De fölébred végre,
 Egyszerre fölriad,
 Fölkeltik egyre-rémesb álmaj,
 És ekkor a borzalom miatt
 A semmiség feneketlen tengerébe
 Fog ugrani.
 (Szalk-Szentmárton.)

Fejemben éj van . . . .

Fejemben éj van, éjek éjjele,
S ez éj kísértetekkel van tele ;
Agyamban egymást szülik a gondolatok,
S egymást tépik szét, mint vadállatok.
Lázzal verő szívemnek vére forr,
Mint boszorkány üstjében a bűvös víz.
Gyúlt képzeletem mint meteor
Fut át a világon és magával visz.
Laktársam a kétségbeesés,
Szomszédom a megőrülés.

(Szalk-Szentmárton.)

Átok és áldás.

Legyen átok a földön,
Hol ama fa termett,
A mellyből én nekem
Bölcső készítették ;

Legyen átkozott a kéz,
Melly e fát ülteté,
És átkozott az eső s a napsugár,
Melly e fát felnövelte! . . . —
De áldás légyen a földön,
Hol ama fa termett,
Mellyből nekem majd
Koporsó készül;
Áldott legyen a kéz,
Melly e fát ülteté.
Áldott az eső s a napsugár,
Melly e fát felnövelte!
(Szalk-Szentmárton.)

A szerelmes tenger.

Ült a lyányka boldogan tünődve
Sziklaparton a tenger fölött,
És a kit várt, a kiről tünődék,
Kedvesének koszorút kötött.

Átellenben kelt az esti csillag,
De a tenger nem gondolt vele ;
A leányra nézett kék szemével,
S így sohajta hullámkebele :

„Oh mi szép vagy, oh miként szerettek !
Jőj le, ha van benned irgalom,
Jőj s fürödjél bennem . . . . üdvözülök,
Hogyha kebled megcsókolhatom.

Jőj le hozzám, szépségek leánya,
Jőj le, és szeress, légy hitvesem ;
Földiszítlek, mint menyasszonyát még
Nem diszíté egy királyfi sem.

Fürteidre fölhozom dúsgazdag
Mélységemnek minden gyöngyeit ;
S elveszíti ragyogásaiktól
Szeme fényét, a ki rád tekint.

Nem, nem, oh rád ne tekintsen senki !
Messze viszlek innen téged el
Napkeletre egy szigetbe, a melly
Telve a föld gyönyöreivel.

Ottan minden patak egy szivárvány,
S híg gyémánt a tiszta levegő,
S a mezőnek minden órán új s a
Régieknél szebb virága nő.

Ottan szebb az éj, mint itten a nap,
S szebb a tél, mint itt a kikelet,
S madarak a hópelyhek . . . . mig esnek,
Zengedeznek tündéréneket.

Jöj keblemre, szépségek leánya,
Jöj le, és szeress, légy hítvesem;
Napkeletre szigetembe viszlek,
Ott élünk örök-szerelmesen.

Itt a sajka, ülj beléje, lyányka,
Ringatom majd olly szelídeden,
Hogy elalszol; és mire fölébreds,
Ott leendesz a szép szigeten.“

Esdekelve így beszélt a tenger;
A leány nem érté meg szavát,
Nem fejté meg a rengő haboknak
Suttogó, egyhangú moráját.

És akkőzben kész lett koszorúja,
S a kit várt, az ifju megjőve,
És látá az érkezőt a tenger,
S hah miként főlháborult szive !

Hátha még a többit látta volna . . . .
Eltünének sűrű fák mögé,
S őket a sötétzöld lombozat s az
Éj sötét kárpitja elfödé.

Más nap reggel vitorlás hajón a
Boldog ifju a tengerre szállt ;
És a tenger jó kedvvel, nyugodtan
Vitte őt a messzeségen át.

„Menj, menj, ifju, gondolá magában,
„Sok szerencsét vándorlásodon ;
De haláloed lesz az óra, melly e
Lyányhoz téged ismét visszavon.

Kedvezek most, sebesen röpítek,
Mert a lyánytól messze távozol ;
De ha vissza, a leány felé jősz,
Minden vészemmel találkozol.“

A leányka ott állt nem sokára,
A hol tennap koszorút kötött ;
Koszorúja összetépve fekvék
Széteresztett fürtei között.

Ottan állt, a tenger s ég közötti
Végtelenben járt tekintete,
Mint elfáradott galamb, a mellyet
A sas helyről helyre kergete.

„Itt volt. Elment, elment mindörökre,
Megcsalt; megcsalt! Engem itt hagyott.
Itt hagyott, oh, engemet . . . kettőnket :
Engemet és a gyalázatot!“

Igy panaszlá a leány keservét,
És a tenger meghallotta azt,
És egyszerre nagy birodalmában
Minden alvó habot föliraszt ;

És utána küldé a hajónak,
Melly a csábitó ifjút vivé,
S a hullámok a hajót s az ifjut
Egy csapással zúzták semmivé.

S szólt a tenger : „Te szegény teremtés,
Mit teszesz most, mondd, hogy mit teszesz ?
Megcsalt téged az, a kit szerettél,
Én szeretlek s engem nem szeretsz !

És mit ér az élet már te néked ?
Karjaimba vedd le magadat,
Hadd legyen koporsód . . . . eltemetlek,
Tégedet és gyalázatodat.“

A mit egykor nem értett a lyányka,
Most megérté a tenger szavát ;
Leugrott a szikláról, s a tenger
Eltemette őt s gyalázatát.

(Szalk-Szentmárton.)

Elhagytam én a várost . . . .

Elhagytam én a várost,
Azt a holt életet.
Hol a halál is élet,
Jó sorsom a természet
Vidám ölébe tett.

Vidám vagy, oh természet!
El is csodálkozál,
Midőn körödbe léptem,
Hogy olly mogorva képem,
Hogy rajta olly köd áll.

De ép azért jövék, hogy
Elűzzem a ködöt,
A melly már ollyan régen
Borong komor-sötéten
Halvány arczom fölött.

Azért jövék, hogy szívem,
Mit a bú s a harag
Olly feketére feste,
E gyászruhát levesse,
S mosolygjon újlag.

Gyógyúlj meg, én szívem, ha
Még gyógyulnod lehet! . . . .
Szép harmatos füvekkel,
Lágy rózsalevelekkel
Kötöm be sebedet.

(Szalk-Szentmárton.)

Erdőben.

Sötétzöld sátoros
Erdőben járok.
Kevély tölgyfák alatt
Szerény virágok.

A fákon madarak,
Virágon méhek.
Ott fönn csattognak, itt
Lenn döngicsélnek.

Nem rengedez sem a
Virág sem a fa ;
Hallgatják a zenét
Elandalodva.

Vagy alszanak talán ?
Elszenderedtek ? . . . .
Megálltam én is és
Mélán merengek.

Merengve nézek a
Patak habjára,
Mellynek nyílsebesen
Rohan le árja ;

Fut, mintha kergetné
A felleg árnyát,
A fellegét, a melly
Fölötte száll át.

Ekként kergettelek,
Ifjúi vágyak !
Árnyak valátok, el
Nem foghatalak — —

Menj, menj, emlékezet !
El is feledtem,
Hogy e magányba én
Feledni jöttem.

(Szalk-Szentmárton.)

Gyermekkori emlékek.

(Béranger után francziából.)

Vidék, hol egykor ringatott reményem,
Im újra látlak ötven év után,
Megifjodunk a gyermek-emlékektől,
Mint a tavasznak langy fuvallatán.

Köszöntelek, ti kis korom baráti!
Köszöntelek, ti áldott rokonok!
Ti itten a vész idejében nékem
Szegény madárnak fészket raktatok.

Megnézek mindent, még a szük börtönt is,
Hol hűgával, ki kedves szép vala,
Uralkodott a vén tanító s büszkén
Tanítá, a mit maga sem tuda.

Több mesterségbe kaptam itt . . . . a restség
Nagy befolyással volt mindig reám;
S hittem, hogy a bölcs névre már jogom van,
Midőn Franklin mesterségét tudám.

E korban támad a barátság, e föld,
A melly virágzik reggel gazdagon,
S hol egy fa nő, a mellynek ága gyakran
Támasz-botunk az életalkonyon.

Vidék, hol egykor ringatott reményem,
Im újra látlak ötven év után.
Megifjodunk a gyermek- emlékektől,
Mint a tavasznak langy fuvallatán.

Gyászos napokban e falak közt volt, hogy
Hallám az ellenségnek ágyuit ;
S az ünnepzaj közé vegyülve, hangom
A haza nevét itt rebegte, itt.

Galambszárnyú, ábrándos lelkem itten
Fa-saruimnak terhét feledé.
Itten csapott le rám az ég villáma,
És megszokám a fejedelmekét.

E kis házban készült el a balsorsra
Elmém, s már itten volt megvetni kész
A dicsőséget, e tünékeny füstöt,
Melly szemünkbe könnyet is idéz.

Rokon- s barátok, hajnalom tanúi !
Kiket mindegyre jobban tisztelék,
Igen, még most is szépnek tetszik bölcsöm,
Ámbár a dajka elenyésze rég.

Vidék, hol egykor ringatott reményem,
Im újra látlak ötven év után.
Megifjodunk a gyermek- emlékektől,
Mint a tavasznak langy fuvallatán.
(Szalk-Szentmárton.)

Mint felhők a nyári égen . . . .

Mint felhők a nyári égen,
Érzeményim jönnek mennek
Majd fehéren majd sötéten ;
S egy sem áll, egy sem pihen meg.
Hová mennek ? honnan jönnek ?
Nem tudom, nem sejthető ;
Hozza és elfújja őket
Az örök szél, az idő.

A szerelem fellegéből
Hulltanak reám villámok ;
A barátság fellegéből
Záporosök szakadának.
Zápor és villám multával
Csendes tiszta lett az ég,
S a másik percz fuvalmával
Ujra felhő érkezék.

S a felhők, habár fehérek,
Árnyat akkor is csak vetnek.
Majd ha én olly időt érek,
Hogy felhőim megrepednek !
S széleikre rózsaszínben
Száll az égő napsugár,
S ők úgy állanak fölöttem,
Mint megannyi tündérvár !

Oh ez idő el fog jöni,
A midőn majd szerelmemnek
S barátságomnak felhői
Rózsaszínben tündökölnek ;

Hanem akkor már indulhat
Temetésemre a pap,
Mert ha a felhők kigyulnak,
Lemenőben van a nap.

(Szalk-Szentmárton.)

Zöld leveles fehér . . . .

Zöld leveles, fehér
Virágos ákácza,
Kék ruhában szöke
Kis lyány van alatta ;
Megeredt az eső,
Annak végét várja,
A pitvarajtóból
Kacsintgatok rája.

Gyere be, galambom,
Gyere a szobánkba !
Mig eláll az eső,
Ülj föl a ládánkra ;

Ha magas a láda,
Rája fölültetek,
Ha kemény az ülés,
Az ölembe veszlek.

(Szalk-Szentmárton.)

Rég elhúzták az esteli harangot . . . .

Rég elhúzták az esteli
Harangot.
Ki az, a ki még mostan is
Barangol?
Csak én járok a faluban
Egyedül.
Keresem az álmot, de az
Elkerül.

Fönn van a hold, fönn vannak a
Csillagok ;
Mind megannyi szép leányszem,
Ugy ragyog.

Sötét árnyat vetnek a fák,
A házak,
Unalmokban egyebet sem
Csinálnak.

Amott egy ház, a tetején
Két gólya,
Alant egy pár ember a kis
Ajtóba'. . .
Legény, leány — amaz szöke,
Ez barna,
Legény a lyányt subájába
Takarja.

Mellettök mentem el, észre
Sem vettek.
Én istenem, be boldogok
Lehetnek!
Nem irígylem, de még is jobb
Szeretném,
Ha azt a kis barna lyányt én
Ölelném!

(Szalk-Szentmárton.)

Barna menyecskének . . . .

Barna menyecskének szeme közé néztem,
Az én szemem fénye elveszett egészen.
Én teremtöm, ugyan hogy is teremhet már
Olyan sötét szemben olyan fényes sugár!

Elveszett, elveszett az én szemem fénye,
Hejh pedig talán már indulnom is kéne!
Hogy induljak? hova menjek, ha nem látok?
Nyakamat szegheti valamellyik árok.

De még is indulok . . . . állj elém, menyecske,
Ha már el kell esnem: essem az öledbe;
Egyszer öllek meg, s karomat levágom,
Ne öleljek többé senkit a világon!

Nem kellek, ugy-e bár, nem kellek én neked?
Van már kit te ölelsz, ki téged ölelget;
Megyek hát, megyek . . . ha árokba esem is,
Habár az árokban nyakamat szegem is!

(Péczel.)

19*

Sors, nyiss nekem tért . . . .

Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessek
Az emberiségért valamit!
Ne hamvadjon ki haszon nélkül e
Nemes láng, a melly ugy hevit.

Láng van szivemben, égbül-eredt láng,
Fölforráló minden csepp vért;
Minden sziv-ütésem egy imádság
A világ boldogságaért.

Oh vajha nem csak üres beszéddel,
De tettel mondhatnám el ezt!
Legyen bár tettemért a díj egy
Uj Golgotán egy új kereszt!

Meghalni az emberiség javáért,
Milly boldog, millyen szép halál!
Szebb s boldogítóbb egy hasztalan élet
Minden kéjmámorainál.

Mondd, sors, oh mondd ki, hogy így halok meg,
Illy szentül! . . . s én elkészitem
Saját kezemmel azon keresztfát,
A melyre fölfeszítetttem.

(Pest.)

Világgyűlölet.

Mennybéli isten, órdög és pokol!
Mivé lett a föld, s még mívé lehet?
Minden bokorban egy világfaló,
Minden bokorban embergyűlölet.

Gyűlölnék ök, és átkaik kövét
Dobálják szerte irgalmatlanul,
Ugy dől belőlök az átok, miként
Rothadt szag a sirok nyilásibul.

Szerettetek-e, ficzkók, valaha,
Hogy most gyűlöttök? s imádkoztatok
Az emberiség boldogságaért,
Hogy most lehessen átkozódnatok?

Elkérték kebletekből a szívet
 S aztán széttépték azt az emberek?
 Nem, a világnak ti nem adtatok
 Szívet soha, mert nincsen szívetek;

Nincs bennetek sziv, nincs! csak zsebetek
 És gyomrotok van, s mert ez nincs tele,
 Azért rút a világ elöttetek,
 Azért keltek ki rútul ellene.

Én is gyülöltem . . . . volt okom reá
 De a mióta e bitangokat
 Láttam, mint vágnak Byronképeket,
 Azóta gyülölségem megszakadt.

Mióta ők a földi életet
 Olly feketére mázolja: nekem
 Sokkal, de sokkal jobban tetszik az,
 Több fénypontot vesz észre rajt szemem.

Valóban szép, igen szép a világ;
 Van minden évben rajta kikelet,
 S van szép leánya minden falunak,
 S ha itt egy ember sír, ott más nevet.

Milly tréfás még maga a bánat is !
Szív s fejr milly különbözőleg hat :
Sötétre festi a fehér szivet,
S fehérre festi a sötét haját.

(Pest.)

A jó aggastyán.

(Béranger után franeziából.)

Vidám fiúk, kik bornál egyesültök,
Közétek bájol engem dalotok.
Öreg vagyok, de bárha reszket hangom,
Fogadjatok be, én is danolok.
A múlt időkről újakat beszélek ;
A vén Panarddal én együtt ivám.
Bor és dicsőség s szerelem baráti,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Mi ez ? mind vágytok engem ünnepelni ?
Nemes bor ömlik egészségemért.
E fogadásra büszke szívem, melly fél,
Melly attól tart, hogy mást csak szomorít.

Csak hadd fődözzön a vidámság szárnya,
Idővel úgy is máskép lesztek ám !
Bor és dicsőség s szerelem baráti,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Miként ti most, én is szerelmeskedtem ;
Szólhatnak erről nagyanyáitok.
Házam, barátim, kedvesim valának,
Ezek közül már semmit sem bírok.
Emlékeim maradtak meg csak ; olykor
Sohajtok is, ha más nem néz reám.
Bor és dicsőség s szerelem baráti,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Volt vészeinkben több hajótörésem,
De Frankhon szép egét nem hagytam el.
Azt a kevés bort, mellyet megmentettem,
Sértett kevélység nem zavarja fel.
Söt énekeltem az új szüreteken
Egykor tulajdon hegyem oldalán.
Bor és dicsőség s szerelem baráti
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Egy elmúlt kornak régi katonája,
Mint Nestor nektek nem beszélek én.
Egész időm, hol fénylett bátorságom,
Egy harczotokkal fölcseréleném.
Sőt halhatatlan hősiségtek által
Egy új zászló mellé csatoltatám
Bor és dicsőség s szerelem baráti,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Millyen jövendőt biztosít erénytek!
Éltessük, ifjak, végszerelmemet.
Szabadságában a világ megújul,
Jobb napok járnak majd sírom felett.
Kedves fecskéi ti egy szép tavasznak,
Hogy lássalak, azért nem távozárok,
Bor és dicsőség s szerelem baráti,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

(Pest.)

Most kezdem én csak még ismerni . . . .

Most kezdem én csak még ismerni
Az én derék jó szívemet;
Ennél a szivnél a világon
Jobb, derekabb szív sem lehet.

Mint aggódtam, hogy már ezentúl
Nem lesz nekem több víg napom!
És ím bokámat újra össze-
S kalapomat félrecsapom.

Szivem még ép virág, a mellynek
Féreg nem bántja gyökerit;
Elhervad minden őszszel, ámde
Minden tavasszal kivirít.

(Pest.)

F. L. kisasszony emlékkönyvébe.

Miért mondjam, hogy nem feledlek el?
Miért mondjam, hogy rólad e kebel,
Oh lyány, örökre megemlékezik?
Hitelt szavamnak szíved úgy sem ad! . . . .
Mert mi poéták hazudunk sokat,
S aztán ha szívből szólunk sem hiszik.

(Pest.)

Megfagy a szív, ha nem szeret . . . .

Megfagy a szív, ha nem szeret;
És ha szeret, megég.
Ez és az baj. E két baj közt
Mellyik jobb? . . . . tudj' az ég!

(Pest.)

Rabság.

(Töredék.)

Millyen vig a világ! folyvást miként vigad!
 Örök énekszóval s zenével van tele!
 E tombolók között a legzajosbikat
 Kérdezzétek meg csak: ha vajon boldog-e?
 Én nem hiszem, hogy az; dehogy boldog, dehogy!
 Csak a kétségb'ésés, mi bennünket vidít,
 Azért kelünk csak e rivalgó zajra, hogy
 Ne halljuk lánczaink csörömpöléseit.
 Rab a világ, igen, kezén-lábán bilincs....
 Az volna lelkén is, hanem már lelke nincs — —

(Pest.)

Szeretek én . . . .

Szeretek én, miként még ember
Soha sem szeretett talán.
Szeretek én szent szerelemmel.
De kedvesem nem földi lyány.

Szeretek én egy istenasszonyt,
Egy számkiüzött istennöt :
A szabadságot. Fájdalom, hogy
Csak álmaimban látom őt.

De álma mban igen gyakran,
Majd minden éjjel megjelen.
Mult éjszakán is egy virágos
Mezőben együtt volt velem.

Letérdepeltem s elmondék egy
Égő szerelmi vallomást,
S földhöz hajoltam, hogy virágot
Szakítsak, s néki adjam át.

Ekkor hátam mögött termett a
Hóhér s lesújtá fejemet . . .
Épen kezembe hulla, és én
Azt adtam át virág helyett.
(Pest.)

A nép.

Egyik kezében eke-szarva,
Másik kezében kard,
Igy látni a szegény jó népet,
Igy önt majd vért, majd verítéket,
A míg csak élte tart.

Miért hullatja verítékét ?
A mennyit ő kíván
Az eledelből és ruhából :
Hisz azt az anyaföld magátul
Megtermené talán.

S ha jö az ellen, vért miért ont ?
Kardot miért foga ?

Hogy védje a hazát? . . . . valóban! . . . .
 Haza csak ott van, hol jog is van,
 S a népnek nincs joga.

(Pest)

Képzelt utazás.

(Béranger után francziából.)

Az ősz sietve jö és nedves szárnyán
 Az én számomra uj fájdalmat hoz.
 Mindegyre szenvedek, szegény félenk én,
 És jó kedvem virága hervadoz.
 Ragadjatok ki Párizsnek sarából,
 Megújulok, ha szép tájt láthatok.
 Mint ifju már Hellasról álmodoztam,
 Ottan szeretnék én meghalni, ott!

Értem Homért, igen, hisz görög voltam.
 Pythagorasnak igazsága van.
 Athén szült engem Perikles korában,
 Láttam Sokratest rablánczaiban,

Megtömjéneztem Phydias csodáit,
Látám Ilissust, mint virágozott,
S Hymett hegyén a méheket fölkeltém ;
Ottan szeretnék én meghalni, ott !

Oh ég, csak egyszer éledhetne szívem
E szemderítő nap sugáritul !
A szabadság, kit távolból köszöntök,
Rám így kiált: jer, győzött Trasybul !
Menjünk, induljunk, készen áll a sajka.
Tenger, ne nyeljen engem el habod,
Hagyd múzsámat Pyréumnál kikötni,
Ottan szeretnék én meghalni, ott !

Szép Olaszország ege, de azurját
Rabszolgaság homályosítja el.
Evezz, kormányos, távolabb evezz le,
Hol a nap olyan tiszta fényben kel.
Millyen hullám ez ? hogy hiják e sziklát ?
Millyen viritó a vidék amott !
A zsarnokság haldoklik ama parton ;
Ottan szeretnék én meghalni, ott !

Athén szüzei, fogadjatok a révbe,
 És bátorítsatok föl engemet.
 Olly földet hagytam el, hol a királyok
 Rabszolgává teszik a szellemet.
 Védjétek lantom, mellyet üldöznek; s ha
 Dalom sziveitek meglágyítaná,
 Tegyétek hamvam Tirteus hamvához,
 Meghalni jöttem e szép ég alá!

(Pest.)

A hevesi rónán.

Hátrább vonúl mindegyre
 És halványúl a Mátra.
 Az esti nap piros fényt
 Lövel kék homlokára.

Ollyan ez a piros fény,
 Melly a kék Mátrán lángol,
 Mint kék szemü lány arczán
 A rózsaszínü fátyol.

Zörg a szekér, az ostor
Koronként egyet pattan . . . .
Ezen kívül a róna
Olly néma, olly zajatlan.

Leszálla a nap ; vége
A piros alkonyatnak.
A messze látkör szélén
Pásztortüzek pislognak.

De pásztortüz-e az, vagy
Tán csillag, melly lelépett
Egy síró furulyának
Meghallgatása végett ?

Emelkedik föl a hold ;
Olyan szép s olyan halvány,
Mint a meghalt menyasszony
Bús völegénye karján.

102
S talán a hold valóban
Egy holt menyasszony árnya,
Kit a koporsóból visz
Az égbe szellemszárnya.

Olly szomorú ez a hold,
És még is rája nézek,
Nem nézhetek le róla,
Sugári megigéztek.

Olly mondhatatlanul bús
Ez a hold, hogy láttára
Eszembe jut éltémnek
Legkínosabb órája.

Magam sem tudom én, hogy
Mi történt ekkor rajtam?
De sírnom kell, zokognom,
Miként akkor zokogtam!

Nagy-Károlyban

sept. 7. 1846.

Hát e falak közt hangozának
Nagy szavaid, oh Kölcsey? . . . .
Ti emberek, nem féltek : épen

E szent helyet ily nagy mértékben
Megszentségteleníteni ?

Nem féltek-e, hogy sírgödréből
Kikél a megbántott halott ?
Hogy sírgödréből ide jö el,
S — hogy hallgassatok — csontkezevel
Szorítja össze torkotok ?

Nem, ő a sírt el nem hagyandja ;
De lenn, sírjában, nem hiszem,
Hogy könnyei ne omlanának
Éretted, te az aljasságnak
Sarába süllyedt nemzetem !

Milly szolgáltság, millyen hizelgés !
S mindig tovább mennek, tovább,
S ki legszebben hizelg, az boldog. —
Ha már kutyákká aljasodtok :
Miért nem jártok négykézláb ?

Isten, küldd e helóta népre
Földed legszörnyűbb zsarnokát,
Hadd kapjon érdeme díjába'

Kezére bilincset, nyakába
Jármot, hátára kancsukát!

Sz. J. kisasszony emlékkönyvébe.

Senki sem szól így a fellegekhez:
„Napkeletre vándoroljatok, mert
Napkelet a szép hajnal hazája,
Ki rózsákat mosolyog reátok,
Lángrózsákat sötét arczotokra.“
Senki sem szól így a fellegekhez,
És ők még is napkeletre mennek,
Napkeletre vonja őket egy mély
Titkos sejtés lágy szellemkezekkel.
Mennek, mennek, és ha oda értek,
Mégfürödnek a piros tengerben,
A hajnalnak sugár tengerében,
És ha egyszer megfürödhetének,
Nem törődnek aztán életökkel,
Nem bánják, ha mingyárt elenyésznek,
Vagy ha hosszú pálya vár reájok,

Hosszu pályán vihar és sötétség.
 Akkor is, ha szétszaggatta őket
 A vihar s ők este haldokolnak :
 Fölgyulad még egyszer arczolatjuk,
 S e pirulás, végső órájokban,
 Ifjuságuk visszaálmódása,
 A dicső, az édes ifjuságé,
 Midőn rájok a hajnal mosolygott. —
 Mint a felhők, titkos sejtelemből,
 Napkeletre vándoroltam én is . . . . —

(Szatmár.)

Csalogányok és pacsirták.

Ugyan még meddig zengitek,
 Ti holdvilágos emberek,
 A régi kort,
 Mit elsodort
 Hullámival már az enyészet ?
 Mikor rontjátok le a fészket,
 Mit várromokban raktatok,
 Hogy ott versenyt huhogjatok

Vérsékkal és bagolyfiakkal? ◊
 Millyen kísértetes ez a dal! —
 S dalolnak egyre még,
 És szemeikben ég
 A lelkesülés lángja
 Vagy a bánat könnyárja.
 Ál lelkesülés, gyáva könnyek!
 Miket nekik meg nem köszönnek. —
 Tudjátok-e, mik vagytok,
 Kik a multról daloltok?
 Halottrablók!
 Halottrablók!
 Sírjából fölássátok
 A holt időt,
 Hogy öt Babérokért árúlhassátok.
 Én nem irígylem koszorútokat;
 Penész van rajta és halotti szag!

Sínlődik az emberiség,
 A föld, egy nagy betegház,
 Mindegyre pusztít a láz,
 S már egy egész ország esék
 Áldozatául,

És több elájul ;
 S ki mondja meg :
 Hol ébrednek föl majd e nemzetek,
 Ezen-e vagy a más világon,
 Muló-e vagy örök az álom ? —
 De ím a bajnak közepette
 Fiait az ég el nem feledte,
 Megszána minket nagy fájdalominkban,
 Orvost küld hozzánk, és ez utban is van,
 És már maholnap meg is érkezik,
 Midőn hóhérink észre sem veszik. —
 Tiéd minden dal, minden hang,
 Mellyet kezemben ád a lant,
 Te lelkesítesz engemet,
 Te néked ontom én könyűimet,
 Én tégedet köszöntelek,
 Te a beteg
 Emberiségnek orvosa, jövendő !

.....
 És ti elkésett dalnokok,
 Hallgassatok !
 Hallgassatok,
 Bár lenne olly szívszaggató

S egyszersmind olly szívgyógyító,
Mint csalogányé, szavatok.
A csalogány az alkony madara,
Már vége felé jár az éjszaka,
A hajnal közeleg ;
Most a világnak
Nem csalogányok,
Hanem pacsírták kelleneek.

(Szatmár.)

A bilincs.

Szabadságért küzdött az ifju,
S börtönbe dobták, ottan ül,
És meg-megrázza és átkozza
Bilincset nagy kegyetlenül.
Bilincse ekkép szóla hozzá :
„Csörgess, de oh ne átkozzál !
Csörgess, ifjú, csörgésem átok,
Melly a zsarnok fejére száll !

Ugy-e nem ismersz? a szabadság
Csatáiban kard voltam én,
S épen talán a te kezedben
Villogtam a vér mezején.
Szerencsétlen te, szerencsétlen
Kardoddal hol találkozál!
Csörgess, ifjú, csörgésem átok,
Melly a zsarnok fejére száll.

Bilincset vertenek belőlem,
Belőlem, a ki kard valék,
S ki vélem vítt a szabadságért,
Most azt szorítom . . . szörnyőség!
Szégyennek és haragnak pirja
A rozsdá, a melly rajtam áll.
Csörgess, ifjú, csörgésem átok,
Melly a zsarnok fejére száll.“

(Nagy-Károly.)

Szerelemnek rózsákkal . . . .

Szerelemnek rózsákkal
Hintett nyoszolyája !
Megint lefektettem a
Lelkemet reája.
Szerelem rózsáiból
Tövis-e vagy illat,
Melly szívemig, életem
Gyökeréig elhat ?

Akár tövis jut nekem,
Akár az illatja,
Mindegy ! feküdj rá lelkem,
S álmodozzál rajta ;
Álmodd meg azt a nagy szót,
A melly nincsen még meg,
A melly kifejezze majd :
Millyen forrón érzek !

(Nagy-Bánya.)

Szerelmes vagyok én . . . .

Szerelmes vagyok én,
Vagy tán tűzbe estem ?
Nem tudom, de igaz,
Hogy ég lelkelem testem.

Látjátok pirulni
Halovány orczámat ?
Hajnal-e vagy alkony,
A mi ottan támad ?

Hajnal is alkony is ;
Örömmim hajnala,
Örömmim hajnala,
Bánatim alkonya.

Megvallom : nem első
Bennem e szerelem,
De hogy az utósó,
Arra esküdhetem.

Szerelmem sasmadár ;
Vagy égbe száll velem,
Vagy széjjelszaggatja
Körmeivel szívem.

(Nagy-Bánya.)

Szerelmes vagyok én . . . .

Szerelmes vagyok én ;
Megmondjam-e, kibe ?
Egy barna kis leány
Hófehér lelkibe !

Hófehér a lelke
Ennek a kis lyánynak
Liliomszála ő
Az ártatlanságnak.

Fehér, mint a galamb,
A mellynek képibe'
Isten a szent lelket
Az égből küldte le.

Szállj rám, fehér galamb,
Galambomnak lelke,
Hadd legyek megáldva,
Legyek megszentelve.

Hogyha már hallottam
Szárnyad csattogását,
Hadd halljam egy úttal
Szived dobogását!

(Nagy-Bánya.)

Nehéz, nehéz a szívem . . . .

Nehéz, nehéz a szívem,
Rajta csügg a szerelem,
A szerelem bánata,
Roskadozok alatta.

Sem éjem sem nappalom,
Egyre csak gondolkodom,
Csak arról gondolkodom:
Gondolsz-e rám, angyalom?

Hogyha neked nem kellek,
Ne kelljek én senkinek ;
Ha te nem szeretsz engem,
Az isten se szeressen !

(Szatmár.)

Száll a felhő . . . .

Száll a felhő magasan, magasan.
Az én rózsám messze van, messze van.
Száll a felhő nyugatra, nyugatra,
A napnak is arra van az útja.

Szállj, felhő, szállj a rózsám fölébe,
Mondd, hogy olly bús a szívem, miként te.
Szállj te is, nap, a rózsám fölébe,
Mondd, hogy úgy ég a szívem, miként te.

(Berencze.)

Borús, ködös őszi idő . . . .

Borús, ködös őszi idő ;
A nap nem is pillant elő.
Hidegen jár a nap
Sötét felhők megett ;
A kandalló tüze
Ád egy kis meleget.

Ajtóm, ablakom bezárva,
Üldögélek a szobába'.
Bánatosan nézek
Kandallóm tüzére,
Gondolván életem
Elmult idejére.

A mult idő nagy mezein
Hervadt lombok emlékeim ;
Összeszedem őket,
Kötöm egy csomóba,
Ugy vetem bele az
Égő kandallóba.

Mint füstölnek, mint füstölnek!
De nem csoda, mert nedvesek;
Nedvesek, de nem az
Ősznek esőjétől,
Hanem szemeimnek
Sokszor folyt könnyétől.

Egy könny most is pillámon áll . . . .
Barna lányka, ha itt volnál,
Letörlenéd-e ezt
Egy selyemkendővel,
Édes mosolygásod
Selyemkendőjével?

(Cseke.)

Az én képzeletem nem . . . .

Az én képzeletem nem a por magzatja,
Mennydörgés volt apja, villámlás volt anyja,
Csecsemő korában sárkánytejet szopott,
Ifiú korában oroszlánvért ivott.

Nem is birtam vele, vad képzeletemmel,
 Országról országra vándorolni ment el,
 Tenger zúgásával összekeveredett,
 Ugy barangolta be a földet és eget.

Mint üstökös, nyargalt sivatag pusztákra,
 Zöld vadonerdőkbe, kék hegyek ormára;
 A vadonerdőkben tölgyeket szagगतott,
 A hegyek tetején sziklákat ingatott.

Hol most e vad fiú? . . . . egy kis virág mellett,
 Melletted, barna lány, mindig csak melletted,
 Ott eped, suttog, mint a beteg esti szél . . . .
 Szilaj képzeletem, be meg szelidültél!

('seke.)

Ereszkedik le a felhő . . . .

Ereszkedik le a felhő,
 Hull a fára őszi eső,
 Hull a fának a levele,
 Még is szól a fülemile.

Az óra jó későre jár.
Barna kis lyány, alszol-e már ?
Hallod-e a fülemilét,
Fülemile bús énekét ?

Záporosö csak úgy szakad,
Fülemile csak dalolgat.
A ki bús dalát hallgatja,
Megesisik a szíve rajta.

Barna kis lyány, ha nem alszol,
Hallgasd, mit e madár dalol ;
E madár az én szerelmem,
Az én elsohajtott lelkem !

(Cseke.)

Kinn a kertben voltunk . . . .

Kinn a kertben voltunk,
Egymás mellett ültünk,
Az úr isten tudja,
Mi történt körülünk ?

Azt sem tudtam, mi van,
Ösz-e vagy kikelet?
Csak egyet tudtam, hogy
Veled vagyok, veled!

Mélyen bele néztem
Fekete szemedbe,
S fehér kezecskédet
Tartottam kezembe'.
Hogy úgy egymást néztük,
Illy szókat ejtettem:
Ha mi most itt kövé
Válnánk mind a ketten?

Azt mondtad: nem bánád;
Vajon miért mondtad?
Azért-e, hogy már az
Életet meguntad?
Oh vagy tán azért, hogy
Boldogság lenne rád,
Ha együtt maradnánk
Örök időkön át?

(Erdőd.)

Te a tavaszt szereted . . . .

Te a tavaszt szereted,
Én az őszt szeretem.
Tavasz a te életed,
Ősz az én életem.

Piros arcod a tavasz
Virító rózsája,
Bágyadt szemem az ősznek
Lankadt napsugára.

Egy lépést kell tennem még,
Egy lépést előre,
S akkor rá jutok a tél
Fagyos küszöbére.

Lépnél egyet előre,
Lépnék egyet hátra,
S benne volnánk közösen
A szép meleg nyárba'

(Szatmár.)

Mi vagy keblem ? . . . .

Mi vagy keblem ? nem más, mint egy szoba,
E szobának szívem az asztala,
Ez asztalon nagy ezüst pohárba'
Pezsgett, habzott a vidámság árja,
S gondtalanság volt a ház lakója,
S a pohárnak szomjas fölhajtója,
Ki, midőn a poharat kiitta,
Szívemet, az asztalt tele írta,
Tele írta fényes arany tollal,
Pávatollnál tarkább gondolattal. —

Nem lakik már itt a gondtalanság,
E jó fiút messze elzavarták,
Elzavarta egy hatalmas szellem,
A szerelem. Ez lakik most bennem,
Ez lakik most keblem szobájában
Halvány arczczal és sötét ruhában.
Az asztalhoz ment és leült mellé,
A pohárból az italt kiönté,

Letörölte a szép arany írást
Az asztalról, és helyébe írt mást ;
S oh szerelem, az, a mit te irtál,
Feketébb a halálnál s a sírnál !

Szatmár.)

Te vagy, te vagy, barna kis lány . . . .

Te vagy, te vagy, barna kis lány,
Szemem s lelkem fénye !
Te vagy mind a két életem
Egyetlen reménye !
Ha ez az egy reményem is
Elmulandó álom,
Nem leszek boldog sem ezen
Sem a más világon !

Állogálok a tó partján
Szomorúfűz mellett.
Nekem való hely ; engem illy
Bús szomszédság illet.

Nézem lecsüggő ágait
 Szomorúfűzfának,
 Mintha azok csüggedt lelkem
 Szárnyai volnának.

Elszállott már a madár a
 Hervadt őszi tájról,
 Hejh ha én is kiszállhatnék
 Búmnak országából!
 Nem szállhatok, mert búm olly nagy,
 Olly nagy, mint szerelmem,
 És szerelmem . . . . és szerelmem . . . .
 Oh ez véghetetlen!

(Erdőd.)

Ha szavaid megfontolom . . . .

Ha szavaid megfontolom,
 Szeretsz engem, azt gondolom.
 Mért nem mondod meg, ha szeretsz?
 Ha nem szeretsz, mért hitegetsz?

Nem hiszed, hogy én szeretlek ?
 Az isten is úgy áldjon meg,
 Ugy áldjon az isten engem,
 A milly igaz a szerelmem.

Megszerettem szépségedet,
 De még inkább szép lelkedet,
 Szeretlek én olly igazán,
 Mint engem az édes anyám.

Nem ohajtok én egy tavaszt,
 Hogy véled átmulassam azt,
 Sem egy tavaszt, sem egy telet,
 Hanem egész életemet!

1d
 Egy napja van csak az égnek,
 Egy holja van csak az éjnek,
 Egy isten van a világon,
 Egy, csak egy a kívánságom.

Azt várom én, azt az órát,
 Mikor így szólhatok hozzád
 Ölelésem szent hevében :
 „Édes kedves feleségem !“

(Cseke.)

Költői ábránd volt, mit eddig érzék . . . .

Költői ábránd volt, mit eddig érzék,
Költői ábránd és nem szerelem,
Mert meggyógyult e szív, a melly úgy vérezék,
És nem maradt a sebnek helye sem.
Ha szerelem lett volna keblem hullámozása,
Időknek multával sem nyugodt volna el.
Vad ár e szenvedély; a merre medrét ássa,
Sodor magával s végre bele halni kell.

Most értem én csak e szilaj folyóra.
Mint von magával, mint von, mint ragad!
Kíáltsatok rá a harangozóra,
Hogy verje félre a harangokat;
Nagy a veszély, s talán majd mentésemre jönnek...
De nem! hisz félrevert harang lázas szivem,
Hallá zaját a lyány és nem jött megmentőnek,
És hogyha ő nem jött, ne jöjjen senki sem!

Oh lyány, oh lyány, hogy rám illy bánatot hozz,
Nem olvasám sejtésim könyviből!
Azért vontál csak olly közel magadhoz,
Hogy megvakuljak lelked fényitől?
Ugy fénylik lelked, mint a nap világa fénylett,
Midőn fogyatkozás még nem szennyezte meg;
De a milly hideg lesz a nap, ha minden élet
Kifogy, kihál kebléből, kebled olly hideg.

Mondád — és nem is reszketett beszéded —
Mondád, hogy soha senkit nem szeretsz.
Nem féled a boszúló istenséget,
Hogy szent céljával ellenkezni mersz?
Vagy tán azt gondolod, hogy nincsen ollyan férfi,
Ki megérdemlené a te szerelmedet?
Attól tartasz, hogy kincsét szíved elfecsérli,
És aztán vissza többé nem szerezheted?

Hisz meglehet, hogy, tán csalódni fognál,
Ám, nem szeretni, oknak ez kevés;
A mozdulatlan, a holt nyugalomnál,
Hidd, többet ér az élő szenvedés.

És csak azért nem fogsz-e építtetni házat,
Mert hátha egykor azt a tűz emészti fel?
S ezért tűröd, midőn a nyár esője áztat,
S midőn a tél, hideg karjával átölel?

De láttam én jól, hogy ajkad sohajta,
S innen hiszem: van szíved, lángoló,
Csakhogy az észnek jégpánczélja rajta,
Miként a volkán tetején a hó.
Szólj, oh leány, hogy így van, s várok türelemmel,
Mindaddig várok, míg nem mondod, hogy elég,
Várok békével, míg az óra nem jövend el,
Midőn birod hűségem nemcsaló jelét.

Hosszú idő, egy örökkévalóság
Lesz várásomnak minden napja majd.
Nézem magam, mint tengerek hajósát,
Kit a szél a part közelébe hajt,
De itt megfordul a szél, s látja bár a révet
A küzködő hajós: nem közeledhetik.
Kinoskeserves lesz ez örökszomju élet,
Hanem éretted még e kín is jól esik!

Nem fájhat úgy a betegek testének,
Ha éles vas jár át sebeiken,
Nem fájna úgy, ha tüzzel égetnének,
Mint e sovárgó vágy fáj én nekem.
Csak egy kis cseppet önts e fájdalom tüzére,
Egy cseppet a remény kutjából, oh leány,
Hogy évek mulva bár, de meg fog jöni bére
Gyötrelmeimnek, oh csak azt mondd, hogy : talán

Nem, nem, ne biztass a jövővel engem,
Ne alamizsnát : üdvességet adj!
Hazudtam én, hogy várok türelemben,
Türelmem már is messze, messze hagy;
Fut, mint szilaj ló, s lelkem rája van kötözve,
S pályája mindig sűrűbb rengetegbe vész,
A hol talán majd egy vadállat tépi össze,
Tudod, mellyik vadállat? . . . . a megőrülés!

Adj vissza, lyány, adj vissza en magamnak,
Adj a világnak vissza engemet . . . .
Vagy mit beszélek? tarts meg, tarts magadnak,
Tiéd éltem, te el nem veheted.

Oh mondd, hogy el fogadtad, mondd, hogy elfogadtad !
 E nagy szavadra tán ég-föld reám szakad ;
 Mit bánom én ? az isten szebb halált nem adhat,
 Mint sirba dőlni a gyönyör terhe alatt ! —

S ha nem szeretsz, ha soha nem szeretnél ?
 Mindegy ! hozzád van nőve szellemem,
 Mint a levél a fához . . . . eljön a tél,
 S akkor lehull, de már élettelen.
 Ez sorsunk a sírig. Bár járj be messze földet,
 Kerülj bár, mind hiába, engem el nem hagysz.
 A soha el nem való sötétség melletted,
 Mit árnyéknak vélsz, az én bús lelkem az !

(Szatmár.)

Álmodtam szépet, gyönyörűt . . . .

Álmodtam szépet, gyönyörűt,
 Álmodtam és fölébredék.
 Mért keltettél föl olly korán ?
 Mért nem hagyál álmodni még ?

Mit a való nem küld reám,
A boldogságról álmodám.
Miért bántottad álmat? . . . .
Oh istenem, oh istenem!
Hát a boldogságról nekem
Még csak álmodni sem szabad?

Mondád többször, hogy nem szeretsz,
De nem hívém, nem hihetém.
Ne mondd, ne mondd már! mostan, ha
Nem mondod is, elhiszem én.
S midőn tudom, hogy szíveden:
Fölirva nincs az én nevem:
Maradjak-e, elmenjek-e? . . . .
Marasztasz . . . . és miért? . . . . talán
Mulatni vágysz lelkem baján,
Mellyet te hoztál rajta, te!

Oh lyány, ez nagy kegyetlenség.
Bocsáss, bocsáss, hadd menjek el.
Nekünk egymástól válni, és . . . .
És mindörökre válni kell.
Futnék tőled, miként a por,
Mit a forgószél elsodor

Ember-nem-járta földekig ;
De csak alig hogy léphetek,
Mert a bú, mellyet elviszek,
Nagyon reám nehezedik.

Isten veled hát . . . . jaj nekem,
Hogy e szót ki kell mondanom ;
Miért nem válik rögtöni
Halállá e hang ajkamon ?
Isten veled . . . . nem, nem lehet !
Hagyd még megfogni kezedet,
Melly üdvemet szétszaggatá,
Melly jövőmet gyilkolta meg . . . .
Add kezed, hadd ömöljenek
Könyüim s csókjaim reá !

Könyüim-e vagy csókjaim,
Mi égeti jobban kezed ?
Csók és könyü, mind a kettő
Nagyon, nagyon forró lehet,
Mert szerelmemmel egy helyen,
A szív mélységes mélyiben,
E tűzhegyben termettenek . . . .
Mint ájtatos zarándokok

Jövének fel, s ők boldogok
Hogy kezeden halhatnak meg.

Egyet kérek . . . ne félj, ne félj,
Nem kérem már szerelmedet,
Csak azt a kis vigasztalást,
Hogy nem feledsz el engemet.
Az emlékezet fonalát
Jövődön meddig nyujtod át ?
Ha rám addig emlékezel,
Mig olyat lelsz, ki tégedet,
Mint én, olyan forrón szeret :
Ugy soha sem felejtess el !

De nem kívánom, hogy ne lelj
Olly hü szívet, mint az enyém.
Nem szeretnélek olly nagyon,
Ha ezt a vágyat érzéném.
Ohajtom én : élj boldogul,
Szedj bármi fának ágirul,
Csak szedj te zöld leveleket,
S aztán vesd el, mint elvirúlt
Elszáradt régi koszorút,
Az én emlékezetemet !

Egy pár rövid nap . . . .

Egy pár rövid nap, és én mennyit éltem !
Tükörbe nézni szinte nem merek,
Attól félek, hogy már hajam megöszült . . . .
Ez a szív itten, oh ez olly öreg.

Az éjszakákat keresztülvirasztom.
Az álmot már nem is keresem én,
Ugy sem találnám. Nem tudok alunni,
Mióta bennem alszik a remény.

A kínok is már mind elfáradának,
Elfáradának engem bántani ;
Pedig könnyebb a kínok gyilkait, mint
Holttestöket keblünkben hordani.

Én hordom őket és azt gondolom, hogy
Egy század óta hordom őket már.
Olyan nehéz és olly hideg halottak !
Fagy tőlök vérem, csak alighogy jár.

Erőtlen szemmel nézek szerteséjjel,
 Mint a ki köhöz vágta homlokát,
 Aztán föleszmél félig, s két alakban
 Lát mindent, s tisztán még semmit se' lát.

Nincs bennem élet, nincs a lélek bennem,
 Kétségeim azt messze zavarák.
 Ugy hull reám egy szebb idő emléke,
 Mint sírhalomra a tépelt virág.
 (Szatmár.)

Nem csoda, ha újra élek . . . .

Nem csoda, ha újra élek,
 Mert hisz újra láttam őt!
 Visszaszállt belém a lélek,
 Eszmélek, mint azelőtt.

Kín s reménység kebelemben
 Ujra fáklyát gyujtanak,
 És e fénynél e teremben
 Kergetőznek, játszanak. —

Tudni most csak azt szeretném :
Mi volt e találkozás ?
Csak azon tünődik elmém :
Véletlen vagy számítás ?

Oh e lyányka olly rejtélyes,
Szíve olyan mély folyam,
Hogy szemem, bár millyen éles,
Néz beléje hasztalan !

Rejtély vagy te, lyányka, nékem,
S állsz megfejthetetlenül ;
Kárhozzatom ? üdvességem ?
Egyik a kettő közül.

Oh de mellyik ? . . . . törhetetlen
Láncz körülem e titok ;
Vonna már el sorsom innen,
És nem szabadulhatok.

Bontsd ki, lyányka, e titoknak
Fátyolából homlokod,
Mert én addig el nem hagylak,
Míg le nem hull fátyolod . . . .

Jaj de kell, kell mennem, bárha
Bizonytalanság kísér ;
Úr a sors, hajlok szavára,
Ő parancsol és nem kér.

Elmegyek, de nem örökre !
Majd ha friss virágokat
Hint a tavasz fürteidre,
Dalnokod meglátogat.

Én leszek az első fecske,
Melly ti hozzátok röpül,
S minden reggel, minden este
Cseveg ablakod körül.

Le a kertbe, a mezőre
Együtt járunk, úgy-e bár ?
S nézzük, lányka, a föld vére,
A patak, mi pezsgve jár.

Nézzük majd a sok virágot,
A mint nyílnak kelyheik,
S ha ezeket nyílni látod,
Szíved is tán megnyílik.

(Nagy-Károly)

Volt egy szegény fiú . . . .

Volt egy szegény fiú,
Ki mindig éhezék ;
Nem volt egy megevő falatja,
Nem szánta őt sem föld sem ég.

Hosszú, nagyon hosszú inség után
Igy szóla hozzá egy sötét alak :
„Én téged minden földi bajtól
Meggyszabadítalak.“

Az éh-halál volt, a kinek
Szavai ekkép hangozának ;
És a fiú, hogy mentül hamarabb
Pihenjen, ment sírt ásni ön magának.

S a mint így sírján dolgozék,
A földben egy edényt talál,
A melly arannyal, drága kövel
Csordultig áll.

A koldusból nagy úr lett,
Él fejedelmileg,
Körüle pompa, fény
És drága ételek.

Mért a fiú ezen dúsgazdagságban
Csak féligmeddig és csak néha vig ?
Mert fél szegény, fél a fölébredéstől,
Azt véli, hogy csak álmodik. —

Én vagyok e szegény fiú,
S te a talált kincs, édes angyalom !
Nem merem hinni, hogy szeretsz ;
Ugy félek, félek, hogy csak álmodom ! . . . .

(Nagy-Károly.)

Erdélyben.

Barangol és zúg, zúg az őszi szél.
Csörögnek a fák száraz lombjai,
Mint rab kezén a megrázott bilincs.
Hallgass, zugó szél, hadd beszéljek én !

Ha el nem hallgatsz, túlkiáltalak,
Mint nősirást az égiháború.
Egy nemzet és két ország hallja meg,
Mi bennem eddig titkon forra csak,
S a mit keblemből mostan kiröpíték,
Mint a volkán az égő köveket.
Az forra bennem, az fájt én nekem,
Hogy egy nemzetnek két országa van, hogy
E két országos nemzet a magyar!
Ez tette lelkem pusztává, a bánat
Pusztájává, hol egy tigris lakik:
A vérszemü, a lángszemü harag.
Oh e vadállat hányszor verte el
Magányos éjim csendét, a midőn
Besüvöltötte puszta lelkemet! —
Melly ördög súgta, hogy kettészakadjunk,
Hogy szétrepeszszük a szent levelet,
Mit diadalmas őseink irának,
Szivök vérébe mártván kardjokat?
Kettészakadtunk, és a szép levélből
Rongyok levének, miket elsodort
És sárba dobott a századok viharja.
Lábbal tiportak bennünket. Könyűket
És jajkiáltást küldöttünk az égbe,

De panaszunkat az be nem fogadta,
A rabszolgákat nem hallgatja az meg,
Mert a ki jármot hágy nyakába tenni,
Méltó reá, hogy azt hurczolja is,
Míg össze nem dől a korbács alatt.
Tartottunk volna össze : a világ most
Tudná hirünket, nem volnánk kizárva
A templomból, hol a nagy nemzeteknek
A tisztelet tömjénét égetik,
Tartottunk volna össze, nem törölnénk
Szemünkből annyi fájdalmas könyüt,
Midőn forgatjuk reszkető kezünkkel
Történetünknek sötét lapjait.
A porszemet, melly csak magában áll,
Elfúja egy kis szellő, egy lehellet ;
De hogyha összeolvad, összenő, ha
A porszemekből szikla alakúl :
A fergeteg sem ingathatja meg !
Fontoljuk ezt meg, elvált magyarok,
A mit mondtam, nem új, de szent igaz.
Az események romboló szele
Nem fú jelenleg, és a porszemek
Nyugton hevernek biztos helyökön ;
De ha föltámad a szél, mielőtt

Egygyé olvadnánk : el-szétszór örökre
A nagy világnak minden részibe,
És soha többé meg nem leljük egymást.
Iparkodjunk. A század viselős,
Születni fognak nagyszerű napok,
Élet-halálnak vészes napjai.
Fogjunk kezet, hogy rettegünk ne kelljen
Az eljövendő óriásokat.
Tartsuk meg a szép, a szent kézfogást,
Tartsuk meg azt, oh édes nemzetem !
Ki legelőször nyújtja ki kezét,
Azé legyen a hála s a dicsőség ;
S ki elfogadni azt vonakodik ?
Annak porára szálljon minden átok,
Mellyet sirunkra majd virág helyett
Ültetni fognak maradékaink,
Kiket örökre megnyomorítánk !

(Koltó.)

Szeretsz tehát . . . .

Szeretsz tehát, kedves szép angyalom?
Szeretsz valóban, én nem álmodom!
De mért hagyád a végső pillanatnak:
Megfejtését e drága szent titoknak?

Egy pillanat hozá meg üdvemet
És elválási gyötrelmeimet;
Ugy jártam, mint ki palotát építlet,
S midő fölépül, számkiüzik ötet.

Sovár szívemre föl nem tűzhetéd
Az ölelésnek tündér gyűrűjét;
Nem szakíhattam ajkad szép bokrárul
Egy csókvirágot édes útítársul.

Távol te tőled olly bús életem!
De egy eszmével meg-megszépitem:
Egykor mi mélyen, mélyen szállok én be
A viszonzlátás gyönyörtengerébe!

(Koltó.)

Mikor a láncz lehull . . . .

Mikor a láncz lehull
A rab lábairul,
Még sokáig ugy jár,
Mintha rajta volna,
A szomorú terhet
Annyira megszokta.

Te is, hogy megszoktad,
Szívem a fájdalomat,
Most, mikor jó sorsom
Rólad azt lerázta,
Nem tudsz még örülni
Isten igazába'.

Örülj, örülj, szivem!
Ki örül, ha te nem?
Kinek van, mint neked,
Illyen boldogsága?
Kinek van a földön
Illyen mennyországa?
(Koltó.)

Busúlnak a virágok . . . .

Busúlnak a virágok,
Szegénykék betegek.
Nincs messze már halálok,
Mert a tél közeleg.

Miként az aggastyánnak
Megöszült fürtei,
Ugy hullanak a fáknak
Sárgult levelei.

Hiába a vidéken
Körültekintem,
Nincs a nagy messzeségben
Egy zöld bokrocška sem.

Van egy ! majd elfeledtem . . . .
Lelkem, te vagy, te vagy
A zöld bokor, a mellyben
Az ősz nyomot nem hagy ;

Rajtad folyvást teremnek
S fognak virítani
A boldog szerelemnek
Örökzöld lombjai.

(Koltó.)

Rövidre fogtam a kantárszárat . . . .

Rövidre fogtam a kantárszárat,
Régóta fut a lovam, kifáradt,
Szájában tajtékos a zabola,
Sarkantyúmtól véres az oldala.

Egy gondolat kergetett engemet,
Ha galambon az enyim nem lehet!
Mint hegyes nyílvevő a madarat,
Úgy üzött engem ez a gondolat.

Lassan, lassan, jó lovam, lassan járj,
Ez a rossz gondolat elmaradt már,
Egy kökényfa bokrában megakadt,
A bokor tüskéi közt szétszakadt.

Kökényszemeket szerettem hajdan,
De szerencsés ezekkel nem voltam.
Most fekete szem törébe estem,
Ennél tán majd megsegít az isten.

(Koltó.)

Kellemetlen őszi reggel . . . .

Kellemetlen
Őszi reggel.
Kedvetlen, borús idő.
Hulldogál az
Elvirított
Őszi tájra az eső.

A szobában
Ketten ülünk
Együtt: én s az unalom.
Terhes vendég!
Mint malomkő
Csügg rajtam. De megcsalom.

Szépen titkon
A szobából
Kirópítem lelkemet.
Szállj, lelkem, szállj
Messze, messze . . . .
Útad napnyugatra vedd.

Napnyugatra
Vannak, a kik
Én előttem kedvesek :
Agg szülők és
Ifju lyányka
S mind, a kiket szeretek.

Járd be őket,
Járd be sorra.
S jőj meg késő est felé —
Édességgel
Megterhelve,
Mint virágokról a n.éh.

(Koltó.)

Véres napokról álmodom . . . .

Véres napokról álmodom,
Mik a világot romba döntik,
S az ó világnak romjain
Az új világot megteremtik.

Csak szólna már, csak szólna már
A harczok harsány trombitája !
A csatajelt, a csatajelt
Zajongó lelkem alig várja !

Örömmel vágom én magam
Föl paripámra a nyeregbe !
A bajnokok sorába én
Szilaj jókedvvel nyargalok be !

Ha megvagdadják mellemet,
Fog lenni, a ki bekötözze,
Fog lenni, a ki sebemet
Csókbalzsammal forrasztja össze.

Ha rabbá tesznek, lesz, a ki
 Homályos börtönömbé jő el,
 S föl fogja azt deríteni
 Fényes hajnalsillag-szemével.

Ha meghalok, ha meghalok
 A vérpadon vagy csatatéren,
 Lesz, a ki majd holttestemről
 Könyüivel lemossa vérem !

(Berkesz.)

Világoskék a csillagos éjszaka . . . .

Világoskék a csillagos éjszaka,
 Tárva nyitva szobámnak az ablaka,
 Az ablakból tekintetem az égen,
 Lelkem pedig angyalomnak ölében.

A csillagos ég és az én angyalom
 Mindennél szebb, a mi csak szép, mondhatom.
 Én legalább a világot bejártam,
 De ezeknél szebbet sehol nem láttam.

Fogytán van a hold, úgy ballag lefelé
A megé a messze kéklő hegy megé.
A fogyó hold talán az én bánatom,
Oly halvány, hogy már csak alig láthatom.

Magasan áll a fiastyúk az égen,
Szólanak a kakasok a vidéken,
Hajnalodik, hűvös csipős szél támad,
Hűvös szárnya legyintgeti orczámat.

Itt hagynám már ablakom, hogy elmenjek
Lefekünni és álmodni; de minek?
Álmodni ugy sem tudnék én olly szépet,
Mint a milly szép most előttem az élet.

(Koltó)

E. R. kisasszony emlékkönyvébe.

Tavaszzal menj ki a szabadba,
Hol fris patak suttog szaladva,
Kergetvén az est szellejét,
Melly a virágok illatával

És a csalogányok dalával
 Fut a mezőben szerteszét,
 Mig mosolyogva néz le rája
 A csillagok s a hold sugára. —
 S ha patakzajjal, madarak dalával,
 Virágillattal, csillag- s holdsugárral
 Ifjúi lelked, lányka, megtelik,
 Eredj haza, s aludjál reggelig,
 És a mit ekkor álmodol jót, szépet,
 Adja meg mindazt a jövődő néked!

(Debreczen.)

K. J. kisasszony emlékkönyvébe.

Szived bölcsőben fekvő csecsemő;
 Ott fekszik és még mélyen alszik ő,
 De majd fölébred és keservesen sir . . . .
 Akkor, szép gyermekem,
 Legyen szelíden ringató dajkája
 A nyájas szerelem.

(Debreczen.)

Mi van innen távol . . . .

Mi van innen távol? a Tisza . . . .
Mi van a Tiszán túl? Hortobágy . . . .
Hortobágyon túl? egy szép leány,
Kihez lelke visszavágy!

Szép leány, szép barna kis leány,
Tőled oh be messze estem el! . . . .
Csak azt tudhatnám, hogy legalább
Néha rám emlékezel!

Engemet sokszor meglátogat
A jó angyal, az emlékezet,
És karon fog, s öntudatlanúl,
Kedvesem, hozzád vezet.

Az ős vár, mellynek tündére vagy,
Melly a dombról a rónára lát,
Hol a kék Szamosban tölti a
Holdvilág az éjszakát.

És a kert a vári domb alatt,
És a kertben a tó partinál
A gyászfűzek néma lombjai —
Mind ez, mind előttem áll.

Oh e kertben kert volt életünk.
Minden óránk benne egy virág ;
Mult- s jövőnket a gazdag jelen
Koszorúi takarák. —

Lyányka, hogyha visszagondolod
E dicső kort : dobog-e szived ?
Költ-e benned, mint én bennem, olly
Édes érzeményeket ?

Várod-e úgy, mint én a napot,
Melly kettőnket összehoz megint ?
Én hiszem, hogy e szép kor felé
Szép szemed gyakran tekint !

(Pest.)

Nem ért engem a világ . . . .

Nem ért engem a világ !
Nem fér a fejébe,
Egy embernek éneke
Hogy lehet kétféle ?
Hogy dalolhat az jelenleg
Szívrepszto bánatot,
Ki elébb egy pillanattal
Úgy örült, ugy vígadott ?

Ember és polgár vagyok.
Mint ember mi boldog !
És mint polgár, lelkemen
Milly keservet hordok !
Az örömnök könnyét sírom,
Ha lánykámra gondolok ;
Fájdalomnak könnyét sírom,
Ha hazámhoz fordulok.

Keblemen a szerelem
 Virágbokrétája,
 Fejemen honszeretet
 Töviskoronája;
 Igy lantomra majd megsebzett
 Homlokom vércseppje hull,
 Majd egy illatos levelke
 Bokrétám virágibul.

(Pest.)

Reszket a bokor, mert . . . .

Reszket a bokor, mert
 Madárka szállott rá.
 Reszket a lelkem, mert
 Eszembe jutottál,
 Eszembe jutottál,
 Kicsiny kis leányka,
 Te, a nagy világnak
 Legnagyobb gyémántja!

Teli van a Duna,
Tán még ki is szalad.
Szivemben is alig
Fér meg az indulat.
Szeretsz, rózsaszálam?
Én ugyan szeretlek,
Apád anyád nálam
Jobban nem szerethet.

Mikor együtt voltunk,
Tudom hogy szeretted.
Akkor meleg nyár volt,
Most tél van, hideg tél.
Hogyha már nem szeretsz,
Az isten áldjon meg,
De ha még szeretsz, úgy
Ezerszer áldjon meg!

(Pest.)

Halhatlan a lélek . . . .

Halhatlan a lélek, hiszem,
 De más világba nem megy át,
 Csak itt lenn a földön marad,
 A földön él és vándorol
 Többek közt én, emlékezem,
 Rómában Cassius valék,
 Helvércziában Tell Vilmos,
 Párizsban Desmoulins Kamill . . . .
 Itt is leszek tán valami.

(Pest.)

Karácsonkor.

Én hozzám is benézett a karácson,
 Tán csak azért, hogy bús orczáat is lásson
 És rajta egy pár reszkető könyüt.

Menj el, karácson, menj innen sietve,
Hiszen családok ünnepnapja vagy te,
S én magam, egyes-egyedül vagyok.

Meleg szobám e gondolattól elhül.
Miként a jégcsap függ a házereszről,
Ugy függ szivemről ez a gondolat.

Hejh be nem így volt, nem így néhanapján!
Ez ünnep sokszor be vigan viradt rám
Apám, anyám és testvérem között!

Oh a ki együtt látta e családot,
Nem mindennapi boldogságot látott!
Mi boldogok valánk, mert jók valánk.

Embert szerettünk és istent imádtunk;
Akármikor jött a szegény, mi nálunk
Vigasztalást és kenyeret kapott.

Mi lett a díj? rövid jólét multával
Hosszú nagy inség . . . . tenger, mellyen által
Majd a halálnak révéhez jutunk.

De a szegénység én nekem nem fájna,
Ha jó családom régi lombos fája
Ugy állna még, mint álla hajdanán.

Vész jött e fára, melly azt szétszaggatta ;
Egy ág keletre, a másik nyugatra,
S éjszakra a törzs, az öreg szülők.

Lelkem szülőim, édes jó testvérem,
Ha én azt a kort újlag megérem,
Hol mind a négyünk egy asztalhoz ül ! . . . .

Eredj, reménység, menj, maradj magadnak,
Olly kedves vagy, hogy hinnem kell szavadnak,
Ámbár tudom, hogy mindig csak hazudsz . . . .

Isten veled te szép családi élet !
Ki van rám mondva a kemény ítélet,
Hogy vágyam üzzön és ne érjen el.

Nem nap vagyok én, föld és hold körében ;
Mint vést jelentő üstökös az égen,
Magányos pályán búsan bújdosom.

(Pest.)

A magyar nemzet.

Járjatok be minden földet,
Mellyet isten megteremtett,
S nem akadtok bizonyára
A magyar nemzet párijára.
Vajon mit kell véle tenni :
Szálni kell-e vagy megvetni ? —
Ha a föld isten kalapja,
Hazánk a bokréta rajta !
Olly szép ország, olly viritó,
Szemet-lelket andalító,
És olly gazdag ! . . . aranysárgán
Ringatózik rónaságán
A kalászkok óceánja ;
S hegyeiben mennyi bánya !
És ezekben annyi kincs van,
Mennyit nem látsz álmaidban.
S illyen áldások daczára
Ez a nemzet még is árva,
Még is rongyos, még is éhes,

Közel áll az elveszéshez.
S szellemének országában
Hány rejtett gyöngy és gyémánt van!
S mind ezek maradnak ott lenn,
Vagy ha épen a véletlen
Föl találja hozni őket,
Porban, sárban érnek véget,
Vagy az inség zivatarja
Őket messze elsodorja,
Messze tőlünk a világba,
Idegen nép kincstárába
És ha ott ragyogni látjuk,
Szánk-szemünket rájuk tátjuk,
S ál dicsőséggel lakunk jól,
Hogy ez innen van honunkból.
Ez hát nemes büszkeségünk,
Mellyről annyiszor mesélünk?
Azzal dicsekedni váltig,
A mi szegyenünkre válik! . . . .
Csak a magyar büszkeséget,
Csak ezt ne emlegessétek!
Ezer éve, hogy e nemzet
Itt magának hazát szerzett,
És ha jöne most halála,

A jövendő mit találna,
 Mi neki arról beszélne,
 Hogy itt hajdan mngyar éle ?
 S a világtörténet könyve ?
 Ott sem lennénk följegyezve !
 És ha lennénk, jaj mi nekünk,
 Ezt olvasnák csak felölünk :
 „Élt egy nép a Tisza táján,
 Századokig lomhán gyáván.“ —
 Oh hazám, mikor fogsz ismét
 Tenni egy sugárt, egy kis fényt
 Megrozsdásodott nevedre ?
 Mikor ébredsz önérzetre ?

(Pest.)

Egy gondolat bánt engemet . . . .

Egy gondolat bánt engemet :
 Ágyban, párnák közt halni meg !
 Lassan hervadni el, mint a virág,
 A mellyen titkos féreg foga rág ;

Elfogyni lassan, mint a gyertyaszál,
 Melly elhagyott, üres szobában áll.
 Ne illy halált adj, istenem,
 Ne illy halált adj én nekem!
 Legyek fa, mellyen villám fut keresztül,
 Vagy mellyet szélvész csavar ki tövestül;
 Legyek köszírt, mit a hegyről a völgybe
 Eget-földet rázó mennydörgés dönt le . . . . —
 Ha majd minden rabszolga-nép
 Jármát megunva sikra lép
 Pirosló arczczal és piros zászlókkal
 És a zászlókon eme szent jélszóval:
 „Világszabadság!“ 1e
 S ezt elharsogják,
 Elharsogják kelettől nyugatig,
 S a zsarnokság velök megütöközik:
 Ott essem el én,
 A harcz mezején,
 Ott folyjon az ifjui vér ki szivembül,
 S ha ajkam örömteli végszava zendül,
 Hadd nyelje el azt az aczéli zörej,
 A trombita hangja, az ágyudörej,
 S holttestemen át
 Fújó paripák

Száguldjanak a kivivott diadalra,
S ott hagyjanak engemet összetiporva. —
Ott szedjék össze elszórt csontomat,
Ha jön majd a nagy temetési nap,
Hol ünnepélyes, lassu gyász-zenével
És fátyolos zászlók kíséretével
A hősokeket egy közös sírnak adják,
Kik érted haltak, szent világszabadság!

(Pest.)

TARTALOM.

Kisebb költemények.

1845.

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Két testvér	3	Én vagyok itt	18
Apám mestersége s az enyém	6	Nem háborítom-e nyu- galmad	19
Hull a levél a virágról	—	Természet! még te is	
Elmondom, mit eddig .	8	gúnyolódol?	20
Mit nem tettem volna érted	10	Miért tekintesz be szo- bámba?	22
Hová levél?	11	Láttam két hosszú nap	23
Zárjátok be már azt a koporsót	13	Hol vagy, te régi kedvem?	25
Jaj, be bús ez a ha- rangszó!	13	Le az égről hull a csil- lag	26
Ha ébren meg nem lá- togatsz	14	Mi volna különös azon Ő a kedves drága kis leány	27
Te voltál egyetlen vi- rágom	16	Álltam sírhalma mellett	29
Amott fönn egy csillag ragyog	17	Hazugság, a mit	—
		Barátim, csak vigasz- talással	30

TARTALOM

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Jöj, tavasz, jöj!	31	A nap	69
Be szomorú az élet én nekem	32	Mulatság közben	70
Panaszkodám hát?	34	Rosz verseimről	71
Hatalmas orvos az idő	35	Egy szép bölgy emléke	72
Játszik öreg földünk	37	Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
Kéket mutatnak még	38	Mi kék az ég!	75
Ha életében	39	Ki a szabadba!	76
E szobában küzködött	—	P...y Vilma kisasszony- hoz	77
A hó, a holt föld téli szemfedője	41	Az erdei lak	79
Midőn nagyon bánt	42	A varró leány	81
Tizenkettőt ütött az óra	43	Van a nagy alföldön csárda sok	82
Anyám, anyám	44	Piroslik már a fákon a levél	83
Hiába várlak hát	45	Paripámnak az ő színe fakó	84
Függ már a lant	46	Fekete kenyér	85
Mi büvbábjos hang?	47	Vahot Sándorhoz	49
Messze vándoroltam	48	A toronyban deket ha- rangoznak	53
Vahot Sándorhoz	49	Igy is jó	54
A toronyban deket ha- rangoznak	53	Hir	—
Igy is jó	54	Elfojtott könnyek	55
Hir	—	A világ és én	56
Elfojtott könnyek	55	Költő lenni vagy nem lenni	58
A világ és én	56	Szerelemvágó	60
Költő lenni vagy nem lenni	58	Gyors a madár	61
Szerelemvágó	60	Piroslik a kecskerágó	62
Gyors a madár	61	Kicsapott a folyó	63
Piroslik a kecskerágó	62	Pest	64
Kicsapott a folyó	63	Orbán	65
Pest	64	A sorshoz	66
Orbán	65	Téli világ	67
A sorshoz	66	A nap	69
Téli világ	67	Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
		A varró leány	81
		Van a nagy alföldön csárda sok	82
		Piroslik már a fákon a levél	83
		Paripámnak az ő színe fakó	84
		Fekete kenyér	85
		Vahot Sándorhoz	49
		A toronyban deket ha- rangoznak	53
		Igy is jó	54
		Hir	—
		Elfojtott könnyek	55
		A világ és én	56
		Költő lenni vagy nem lenni	58
		Szerelemvágó	60
		Gyors a madár	61
		Piroslik a kecskerágó	62
		Kicsapott a folyó	63
		Pest	64
		Orbán	65
		A sorshoz	66
		Téli világ	67
		A nap	69
		Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
		A varró leány	81
		Van a nagy alföldön csárda sok	82
		Piroslik már a fákon a levél	83
		Paripámnak az ő színe fakó	84
		Fekete kenyér	85
		Vahot Sándorhoz	49
		A toronyban deket ha- rangoznak	53
		Igy is jó	54
		Hir	—
		Elfojtott könnyek	55
		A világ és én	56
		Költő lenni vagy nem lenni	58
		Szerelemvágó	60
		Gyors a madár	61
		Piroslik a kecskerágó	62
		Kicsapott a folyó	63
		Pest	64
		Orbán	65
		A sorshoz	66
		Téli világ	67
		A nap	69
		Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
		A varró leány	81
		Van a nagy alföldön csárda sok	82
		Piroslik már a fákon a levél	83
		Paripámnak az ő színe fakó	84
		Fekete kenyér	85
		Vahot Sándorhoz	49
		A toronyban deket ha- rangoznak	53
		Igy is jó	54
		Hir	—
		Elfojtott könnyek	55
		A világ és én	56
		Költő lenni vagy nem lenni	58
		Szerelemvágó	60
		Gyors a madár	61
		Piroslik a kecskerágó	62
		Kicsapott a folyó	63
		Pest	64
		Orbán	65
		A sorshoz	66
		Téli világ	67
		A nap	69
		Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
		A varró leány	81
		Van a nagy alföldön csárda sok	82
		Piroslik már a fákon a levél	83
		Paripámnak az ő színe fakó	84
		Fekete kenyér	85
		Vahot Sándorhoz	49
		A toronyban deket ha- rangoznak	53
		Igy is jó	54
		Hir	—
		Elfojtott könnyek	55
		A világ és én	56
		Költő lenni vagy nem lenni	58
		Szerelemvágó	60
		Gyors a madár	61
		Piroslik a kecskerágó	62
		Kicsapott a folyó	63
		Pest	64
		Orbán	65
		A sorshoz	66
		Téli világ	67
		A nap	69
		Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
		A varró leány	81
		Van a nagy alföldön csárda sok	82
		Piroslik már a fákon a levél	83
		Paripámnak az ő színe fakó	84
		Fekete kenyér	85
		Vahot Sándorhoz	49
		A toronyban deket ha- rangoznak	53
		Igy is jó	54
		Hir	—
		Elfojtott könnyek	55
		A világ és én	56
		Költő lenni vagy nem lenni	58
		Szerelemvágó	60
		Gyors a madár	61
		Piroslik a kecskerágó	62
		Kicsapott a folyó	63
		Pest	64
		Orbán	65
		A sorshoz	66
		Téli világ	67
		A nap	69
		Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
		A varró leány	81
		Van a nagy alföldön csárda sok	82
		Piroslik már a fákon a levél	83
		Paripámnak az ő színe fakó	84
		Fekete kenyér	85
		Vahot Sándorhoz	49
		A toronyban deket ha- rangoznak	53
		Igy is jó	54
		Hir	—
		Elfojtott könnyek	55
		A világ és én	56
		Költő lenni vagy nem lenni	58
		Szerelemvágó	60
		Gyors a madár	61
		Piroslik a kecskerágó	62
		Kicsapott a folyó	63
		Pest	64
		Orbán	65
		A sorshoz	66
		Téli világ	67
		A nap	69
		Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
		A varró leány	81
		Van a nagy alföldön csárda sok	82
		Piroslik már a fákon a levél	83
		Paripámnak az ő színe fakó	84
		Fekete kenyér	85
		Vahot Sándorhoz	49
		A toronyban deket ha- rangoznak	53
		Igy is jó	54
		Hir	—
		Elfojtott könnyek	55
		A világ és én	56
		Költő lenni vagy nem lenni	58
		Szerelemvágó	60
		Gyors a madár	61
		Piroslik a kecskerágó	62
		Kicsapott a folyó	63
		Pest	64
		Orbán	65
		A sorshoz	66
		Téli világ	67
		A nap	69
		Mulatság közben	70
		Rosz verseimről	71
		Egy szép bölgy emléke	72
		Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz	73
		Mi kék az ég!	75
		Ki a szabadba!	76
		P...y Vilma kisasszony- hoz	77
		Az erdei lak	79
	</		

TARTALOM.

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Ifjuság	114	Éj van	151
A szeretóm nyalka gyerek	116	Félre mostan	152
Ismerjétek meg!	118	Ablakodból hogyha	153
Felhő és csillag	119	Nála voltam	—
A hűtelen barátokhoz	120	Vasárnap volt	155
En és a nap	—	Drága orvos ur	156
Búm és örömem	122	Hol van olly nagy pusztaság	158
Egy fiatal íróhoz	123	Sírba tették	159
Felsülés	125	Nő szerelmem	—
Egy asszonyi állathoz	127	Meg ne itélj	161
A négy ökrös szekér	129	Voltak sokkal jeleseb- bek	162
A magyar nemes	131	Vadonerdő a világ	163
Gyermekkori barát- némhoz	133	Nincs jogom, hogy	164
Virágoskert a költő szíve	134	Száz alakba	165
Alku	135	Megvallom, hogy	166
S. Zs. kisasszony em- lékkönyvébe	136	Álmaimban gyakran	167
A. B. emlékkönyvébe	—	Szerelemnek lobogója	168
M. E. kisassz. emlék- könyvébe	137	Alacsony kis ház	169
S. K. emlékkönyvébe	138	Mihelyest megláttalak	171
A szíványság vége	—	Lyányka, mikor	172
A költő s a szóló- vessző	139	A világtól elvonulva	173
Hegyen ülök	140	A mióta szerelembe	174
Örök ölelkezés	142	Soha sem volt az sze- relmes	175
Forrás és folyam	143	A bokkrétát, melyet	177
A jeggyűrű	144	Fa leszek, ha	—
A hazáról	145	Őszi reggel járok	178
Szép vidéknek szép- séges leánya!	148	Háborúval álmodám	179
Megteremtéd lelkem új világát	150	Életem most	180
		A letarlott	182
		Ha az isten	183
		Elnémult a fergeteg	185
		Arczképpemmel	186

TARTALOM.

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Avvagy én már soha . . .	188	Változás	203
Azt hívém, hogy . . .	189	A sivatag koronája . . .	205
Messze estem	190	Hogy van, hogy azt a	
Millyen furesa álмам	191	sok gazembert	208
Félre mostan	192	Pusztai találkozás . . .	209
Megpendítem	194	Álmaim	211
Jókay Mórhoz	196	Szemere Pálhoz	214
Remény	198	Téli éj	216
A csárda romjai	199		

1846.

Isten csodája	219	Hajannak egy fűrtjét	
Az örült	221	levágom	243
Minden virágnak	225	Mintha a nagy nehéz	—
Vajda Péter halálára	227	Itt állok a róna közepén	244
Mért vagyok én még a		Oh lány, szemed	245
világon	229	Ha jőne olly nagy fer-	
A szökevények (Shel-		geteg	—
ley után)	231	Egy böles hajdan	246
Elvándorol a madár	235	Mi a dicsőség?	—
Nem sírok én	—	Sok embert ismerek	247
Szeretném itt hagyni	236	A bánat? egy nagy	
Annyit sem ér az élet	237	óceán	248
Mögöttem a mult	—	Daczos leány!	—
Voltak barátim	238	Gyertyám homályosan	
Szállnak reményink	—	lobog	249
Elváltam a lánykától	239	Mondják, hogy minde-	
Emlékezet	240	nikünk	250
Amott a távol kék kö-		Az ember ugyan hová	
dében	—	lesz?	—
Viseld egyformán	241	Elmém ezen sokat	
Mi szebb, mint	242	gondolkodik	251
Mellyik a legvigabb te-		Mit ettél, föld	252
mető?	—	Mosolygatók rám	—

TARTALOM.

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Ha a sírban megszáradt sziveket	253	E gazdag úr	270
Hová lesz a kacaj	—	Kereszt	—
Te ifjúság	254	Voltak fejedelmek	271
Barátim vagytok	—	Midőn a földön	272
Földét a földmives	255	Kivágom én	—
Nem csak mi vénültünk	—	Fővényszem, harmatcsepp	273
Futó folyam hullámai	256	Fejemben éj van	274
Hány csepp van az óceánban?	257	Átok és áldás	—
Nem süllyed az emberiség!	—	A szerelmes tenger	275
Kik a föld alacsony porából	258	Elhagytam én a várost	280
Az én szívem	—	Erdőben	282
Oda nézzetek!	259	Gyermekkori emlékek (Béranger után)	284
Már sokszor énekeltem	260	Mint a felhők nyári égen	286
Mivé lesz a föld	261	Zöld leveles, fehér	288
Főnséges éj!	—	Rég elhúzták az esteli harangot	289
Ki fogja vajon megfejteni	262	Barna menyecske	291
Szép kedvesem	—	Sors, nyiss nekem tért	292
Szeretője-e vajon	263	Világgyűlölet	293
Oh szerelem	—	A jó aggastyán (Béranger után)	295
Miért, hogy láthatlanok	264	Most kezdem én csak	298
Mulandóság	—	F. L. kisassz. emlékkönyvébe	299
A férj haza jó betegen	265	Megfagy a szív, ha nem szeret	—
Barátaim megölelének	—	Rabság	300
Mint ló fut a boldogság után	266	Szeretek én	301
Hideg ellen a tél	267	A nép	302
Vajon mi ér?	—	Képzelt utazás (Béranger után)	303
Az özyegy	268	A hevesi rónán	305
Igazság! alszol?	—		
Az álom	269		

TARTALOM.

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Nagy-Károlyban	307	Nem csoda, ha újra	
Sz. J. kisassz. emlék-		élek	339
könyvébe	309	Volt egy szegény fiú .	342
Csalogányok és pa-		Erdélyben	343
csírták	310	Szeretsz tehát	347
A bilincs	313	Mikor a láncz lehull .	348
Szerelemnek rózsákkal	315	Busulnak a virágok .	349
Szerelmes vagyok én .	316	Rövidre fogtam a kan-	
Szerelmes vagyok én .	317	társzárat	350
Nehéz, nehéz a szívem	318	Kellemetlen őszireggel	351
Száll a felhő	319	Véres napokról álmo-	
Borús, ködös őszi idő .	320	dom	353
Az én képzeletem . . .	321	Világoskék a csillagos	
Ereszkedik le a felhő	322	éjszaka	354
Kinn a kertben voltunk	323	E. R. kisasszony em-	
Te a tavaszt szereted .	325	lékkönyvébe	355
Mi vagy keblem	326	K. I. kisasszony em-	
Te vagy, te vagy, bar-		lékkönyvébe	—
na kis lyány	327	Mi van innen távol .	357
Ha szavaid megfonto-		Nem ért engem a világ	359
lom	328	Reszket a bokor	360
Költői ábránd volt, mit		Halhatlan a lélek	362
eddig érzék	330	Karácsonkor	—
Álmodtam szépet, gyö-		A magyar nemzet	365
nyörút	334	Egy gondolat bánt en-	
Egy pár rövid nap	338	gemet	367

P e s t e n ,
nyomatott Beimel Józsefnél.

1848.

